

Тернопільський національний економічний університет

Кафедра економічної кібернетики та інформатики

Тринадцята Всеукраїнська наукова

Інтернет-конференція

**"Українська наука: минуле,
сучасність, майбутнє"**

24-25 травня 2012 р.

Тернопіль – 2012

Українська наука: минуле, сучасність, майбутнє. Матеріали Тринадцятої Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції (24-25 травня 2012 р., м. Тернопіль). – Тернопіль: Тайп, 2012. – 112 с.

Збірник підготовлено за матеріалами Тринадцятої Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції кафедри економічної кібернетики та інформатики Тернопільського національного економічного університету від 24-25 травня 2012 р.

Організаційний комітет: д.е.н., доцент Ляшенко О.М. – голова оргкомітету, завідувач кафедри ЕКІ ТНЕУ;
д.ф.-м.н., професор Боднар Д.І. – професор кафедри ЕКІ ТНЕУ;
д.е.н., професор Гуцайлюк З.В. – професор кафедри обліку у виробничій сфері ТНЕУ;
д.ф.-м.н., професор Недашковський М.О. – професор кафедри ЕКІ ТНЕУ;
д.т.н., професор Рогатинський Р.М. – проректор з наукової роботи ТНТУ ім. Івана Пулюя;
к.е.н. Мачуга Р.І. – секретар конференції, доцент кафедри ЕКІ ТНЕУ.

Друкується на підставі рішення кафедри економічної кібернетики та інформатики ТНЕУ, протокол № 12 від "24" травня 2012 р.

Відповідальний за випуск: д.е.н., доцент Ляшенко О.М.

Тексти матеріалів конференції подаються в авторській редакції. Відповідальність за точність, достовірність і зміст поданих матеріалів несуть автори.

Наша адреса: 46020, м. Тернопіль, майдан Перемоги, 3, к. 2212.

URL Інтернет-конференції: <http://www.konferenciaonline.org.ua/>

Секція 1. Інформаційні системи і технології

*Абу-Гтейш С.Д., Грабовляк С.К., магістри; наук. керівник Красиленко В.Г., к.т.н., проф.
Вінницький соціально-економічний інститут Університету "Україна", м. Вінниця
Кафедра інформаційних технологій*

АНАЛІЗ РОБОТИ ВІДДІЛУ КОНТРОЛЮ ОРГАНІВ ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ТА ЇЇ ВИКОНКОМУ

Серед проблем державного управління проблематика місцевого самоврядування є однією з найскладніших, тобто таких, що потребують особливого розгляду. Це пов'язано з низкою обставин [1], першочерговою з яких є та, що Конституція України закріплює місцеве самоврядування як одну із засад конституційного ладу, самостійну форму волевиявлення народу. Оскільки кількість надаваних органами самоврядування управлінських та громадських послуг з часом збільшується, зростають вимоги до якості їх надання. Від органів місцевого самоврядування вимагається відкритість, прогнозування та забезпечення зворотного зв'язку зі споживачами послуг.

Дієвою є лише така система управління, в якій не тільки приймаються рішення, але й забезпечується їх реалізація в повному обсязі завдяки ефективному контролю за їх виконанням. Роботу Вінницької міської ради контролює відділ контролю апарату міської ради та її виконкому. Даний підрозділ займається інформаційно-аналітичним забезпеченням міського голови та виконавчого комітету у вирішенні порушених питань та досягненні цілей і мети діяльності органів місцевого самоврядування. Основними завданнями відділу контролю [2] є забезпечення організації контролю за своєчасним та якісним виконанням структурними підрозділами міської ради завдань, встановлених у документах органів влади вищого рівня, рішеннях виконкому міської ради, розпорядженнях та дорученнях міського голови, місцевих програмах соціального і культурного розвитку, цільових програмах

Метою даної роботи є аналіз впливу роботи відділу контролю на діяльність Вінницької міської ради та виконкому. Для цього проаналізуємо кількість порушень, які здійснюються у міськвиконкомі, статистику повторних звернень громадян та результати їх розгляду, а також розподіл документів, які знаходяться на контролі у даному відділі.

Одним із завдань органів самоврядування є надання інформаційних матеріалів. На діаграмі 1 можна помітити, що у 2006 році кількість наданих інформаційних матеріалів становила 32789, а у 2010 році вже 96398. Тобто динаміка показує, що загальна кількість наданих інформаційних матеріалів виконавчими органами міської ради на протязі 2006-2010 років з кожним роком зростає.

Щодо порушення термінів інформування, то за діаграмою 2 видно, що з 2007 року, в якому кількість порушень складала 0,8%, відсоток порушень термінів інформування поступово зменшується. Що також вказує на позитивний вплив відділу контролю.

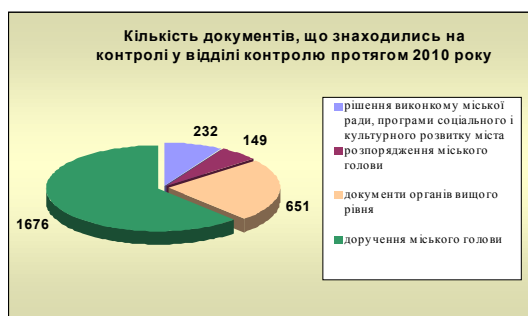
Діаграма 1

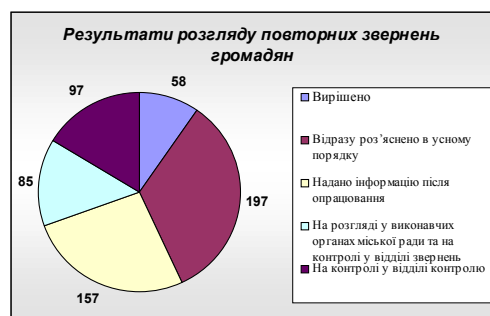
Діаграма 2

Діяльність відділу контролю також характеризує розподіл документів, які знаходяться у нього на контролі. Загальна кількість контрольних документів у відділі контролю складає 2708 одиниць. Найбільшу частину з них складають доручення міського голови – 1676, 651 – документи органів вищого рівня, 232 – рішення виконкому міської ради, програми соціального і культурного розвитку міста та 149 – розпорядження міського голови (див. діаграму 3).

Під час контролю також визначається кількість допущених порушень у виконанні документів. Так, найбільша кількість порушень становить у виконанні “звернень громадян” – 150. Значно меншу кількість порушень допущено при виконанні доручень міського голови – 38. Однаковий стан порушень мають виконання “звернень, які надійшли до сектору оперативного опрацювання інформації “Гаряча лінія” та “звернень юридичних осіб” – по 10. При підготовці та доопрацюванні рішень міської ради, виконкому допущено 9 порушень за рік. І найменша кількість таких порушень припадає на виконання розпоряджень міського голови – 3.

Діаграма 3

Діаграма 4

Ефективність діяльності відділу контролю можна також аналізувати за результатами розгляду повторних звернень громадян, які вже звертались до міської ради. На діаграмі 4 видно, що більшу кількість з усіх повторних звернень вирішено (вирішено – 58 звернень; відразу роз'яснено в усному порядку – 197; надано інформацію після опрацювання – 157), а третя частина з них знаходиться на контролі (знаходиться на розгляді у виконавчих органах міської ради та на контролі у відділі звернень – 85, а також на контролі у відділі контролю – 97 звернень).

Для аналізу стану надходжень повторних звернень на “Гарячу лінію”, на основі статистичних даних, які використаємо як таблицю зведених даних (рис. 1), виконаємо їх кластеризацію в розрізі управлінь за допомогою нейромережевої програми Kohonen Map 1.0.

Управління	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень
1										
2	Асоціація органів самоорганізації населення	0	0	0	0	0	0	0	2	1
3	Відділ цивільного захисту, мобілізаційної і оборонної роботи та взаємодії з правоохоронними органами	0	0	0	0	2	0	0	1	0
4	Відділ у справах сім'ї, молоді та туризму	0	1	1	0	0	0	1	0	0
5	Управління капітального будівництва	0	0	0	0	0	0	1	0	1
6	Управління освіти	0	1	0	0	0	0	0	0	1
7	Управління комунального майна	0	0	0	0	1	0	0	0	1
8	Служба у справах дітей	0	0	0	0	0	0	1	0	0
9	Архівний відділ	0	0	0	1	0	0	0	0	0
10	Управління енергетики, транспорту та зв'язку	1	2	2	4	9	2	3	5	6
11	Головне управління праці і соціального захисту населення	1	3	1	2	3	0	2	8	3
12	Відділ з обліку та розподілу житла	0	6	2	3	1	3	1	0	3
13	Управління розвитку споживчого ринку та послуг	1	1	2	0	0	3	5	1	1
14	Юридичне управління	0	2	1	4	2	0	0	2	2
15	МКП "Архітектурно-будівельний сервіс"	1	0	0	3	0	0	3	2	1
16	Управління охорони здоров'я	1	1	0	0	1	1	2	0	1
17	Управління економіки і інвестицій	0	0	0	1	1	2	0	0	1
18	Інспекція по контролю за благоустроєм та санітарним станом м.Вінниці	0	0	0	0	0	0	0	2	0
19	Управління житлового господарства	9	32	16	28	26	15	21	23	38
20	Головне управління житлово-комунального господарства, енергетики транспорту та зв'язку	0	0	0	8	8	4	10	6	10
21	Управління земельних ресурсів	3	9	10	7	8	1	5	7	5
22	Управління містобудування і архітектури	3	6	3	7	8	1	5	7	5
23	Фінансове управління	1	1	2	5	3	5	5	12	6
24	Управління комунального господарства та благоустрою	2	3	4	5	2	5	2	8	8
25	Управління енергетики транспорту та зв'язку	1	2	2	4	9	2	3	5	6
26										

Рис. 1. Зведена таблиця вхідних даних

В результаті кластерного аналізу (рис. 2, 3) отримали 3 кластери (A1, A2, A3). До кластеру A1 увійшло 15 управлінь міської ради, які мають найменшу кількість повторних звернень, тобто від 1 до 20 за рік. Кластер A2 містить 8 управлінь з кількістю повторних звернень від 29 до 59. А у кластер A3 ввійшло лише 1 управління, яке має найбільшу кількість звернень – 249.

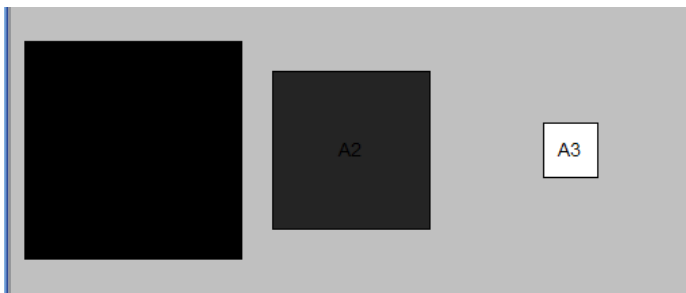

Рис. 2. Карта Кохонена

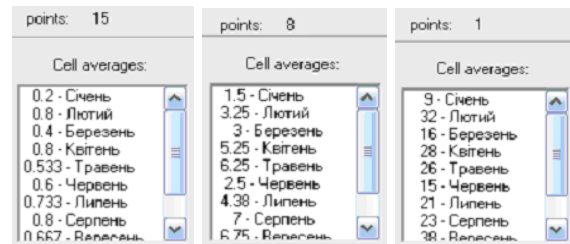

Рис. 3. Характеристика кластерів

Таким чином, у більшості управлінь стан повторних звернень досить низький, що показує позитивний результат діяльності відділу контролю апарату місцевої ради та її виконкому.

Висновок. На основі отриманих результатів можна стверджувати, що робота відділу контролю досить ефективно впливає на діяльність Вінницької міської ради та виконавчого комітету. Це підтверджується позитивним зрушенням у вирішенні звернень громадян, та скороченням кількості їх повторень. Також, результативність роботи відділу характеризує зменшення порушень у виконаннях документів, термінів інформування, а також збільшення кількості наданих інформаційних матеріалів.

Література

1. Куйбіда В.С. Принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування [Текст]: монографія / В.С. Куйбіда. – К.: МАУП, 2004. – 432 с.
2. Відділ контролю апарату міської ради та її виконкому [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vmr.gov.ua/info>

e-mail: svetlana.grabowliak@yandex.ru, krasilenko@mail.ru

ДОСЛІДЖЕННЯ ЯКОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ ДОГОВОРІВ ДЕПОЗИТУ “УКРСОЦБАНКУ”

Актуальність теми зумовлена зростанням ролі документаційного забезпечення в системі підвищення ефективності діяльності як окремого підрозділу, так і суб'єкта господарювання в цілому. Сучасний рівень організації управління характеризується тим, що прийняття рішень як головне завдання управління, реалізується за умов повної або часткової невизначеності, активної, досить часто агресивної протидії конкуруючих сторін. За цих умов на служби діловодства необхідно покладати завдання не тільки і не стільки створення документації та забезпечення її руху, але головним чином питання інформаційної підтримки всіх управлінських рішень на підставі досконалої організації їх документаційного забезпечення.

Комерційні банки, а зокрема і “Укрсоцбанк”, здійснюють депозитні операції за ліцензією Національного банку України та згідно до його вимог [1]. При організації обліку і контролю депозитних операцій банку необхідно забезпечити: хронологічну послідовність реєстрації операцій у первинних документах; дотримання правил документообороту; попередження можливості виникнення нестач, незаконного витрачання грошових коштів; своєчасне та достовірне відображення операцій на рахунках бухгалтерського обліку та звітності; взаємозв'язок даних синтетичного та аналітичного обліку; інформацію про фактичні та можливі результати за депозитними операціями банку; дієздатність розроблених процедур бухгалтерського контролю; збереження опрацьованих документів звітності протягом установленого строку. Аналіз оформлення договорів депозиту “Укрсоцбанку” показав повну їх відповідність зазначеним вимогам.

Процедура виконання банком операцій за депозитними рахунками має здійснюватися поетапно: отримання дозволу на здійснення депозитних операцій; оформлення необхідних документів; контрольні процедури; здійснення розрахунків; повнота бухгалтерського обліку; контроль/аудит операцій.

При організації роботи за депозитними операціями банком розробляється порядок оформлення таких операцій первинними документами, одним з яких є депозитний договір, що засвідчує право установи банку користуватися коштами, залученими від клієнтів, та право вкладників отримати в чітко визначений строк суму депозиту і проценти за його користування. Ці вимоги також чітко виконуються “Укрсоцбанком”.

Дослідження процесу роботи з договорами депозитів “Укрсоцбанку” все ж виявило, що трапляються певні помилки при їх оформленні та реєстрації у базі даних банку. Договір депозиту “Укрсоцбанку” включає в себе наступні розділи: предмет договору, порядок повернення депозиту та сплати процентів, порядок врегулювання спорів, заключні положення, реквізити та підписи сторін.

Виникнення непорозумінь найчастіше (понад 95 %) пов'язано з неточним оформленням саме частини розділу реквізитів сторін, що заповнюється клієнтами банку (хоч частота виникнення такої ситуації не перевищує 1 % від загальної кількості оформлених договорів депозиту).

Другим джерелом виникнення спірних ситуацій є неточне внесення оператором даних до реєстраційної бази банку (3 % від спірних ситуацій та близько 0,15 % від загальної кількості договорів).

Отже, аналіз договорів депозиту “Укрсоцбанку” виявив повну відповідність інформаційної складової існуючим вимогам, а виявленні помилки в основному пов'язані з людським фактором.

Література

1. Правила здійснення депозитних операцій для банківських депозитів. Постанова Правління Національного банку України від 30.06.98 р., № 250.

e-mail: kostok@yandex.ru

Гайда Т.Ю.

*Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль
Кафедра економічної кібернетики та інформатики, аспірант*

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ЗАХИСТ ВІД РЕВЕРСНОГО ІНЖИНІРИНГУ

Останніми роками, набуває актуальності інформаційний аспект діяльності підприємств. Вже не такими важливими для підприємств є питання, що безпосередньо пов'язані з процесами виробництва, скільки □ проблеми у збуті, завоюванні ринкових ніш, тощо.

Світова практика підприємництва довела, що найбільш рентабельною на сьогодні є інноваційна продукція. Проте сам процес її виробництва та реалізації завжди стикається з певними труднощами, зокрема, це □ конкурентний захист технології та патентні захисти.

Найбільш складним є захист від так званого реверсного (зворотного) інжинірингу. Реверсний інжиніринг в цьому контексті – це здавна відомий метод оберненої розробки продукту методом копіювання споживчих властивостей, характеристик чи структури раніше створеного конкурентом продукту [1, с. 1577]. Причому, при використанні такого методу, дуже часто вдається обійти юридичний та патентний аспекти захисту товару. Економічні втрати в такому випадку є значними. Зокрема, це не лише втрата лідерських позицій та права власності на конкретну інновацію, але і втрата авторитету.

Одним із найбільш дієвих засобів протидії реверсному інжинірингу є потужна система інформаційного забезпечення підприємства. Для ефективного конкурентного захисту варто розглянути етапи реверсного інжинірингу, а саме:

- аналіз товару;
- копіювання, переробка структури, характеристик чи властивостей товару;
- випуск товару-копії.

Знаючи етапи та особливості реверсного інжинірингу в кожному конкретному випадку функціями системи інформаційного забезпечення будуть:

- виявлення тенденцій у діяльності конкурента;
- аналіз його попереднього досвіду роботи (чи були зафіксовані спроби реверсного інжинірингу);
- аналіз ринку щодо здатності поглинути два товари – оригінал і копію;
- аналіз попиту для конкретного ринку на товар-підробку;
- дізнатись чи є в конкурента реальна можливість (ресурси, потужності) для здійснення реверсного інжинірингу

Всі ці функції передбачають неперервний процес збору, обробки, систематизації та аналізу великих масивів інформації, оскільки з вихідних даних за допомогою спеціальних аналітичних інструментів можна отримати інформацію для реалізації згаданих вище функцій. Такого виду роботу найкраще організовувати через створення інформаційно-аналітичних підрозділів.

Отже, резюмуючи вищесказане, ми можемо зробити висновок про те, що інформаційне забезпечення діяльності підприємств є найважливішим, а в окремих випадках і безальтернативним інструментом захисту інноваційного продукту від реверсного інжинірингу конкурентами.

Література

1. The Law and Economics of Reverse Engineering – Pamela Samuelson and Suzanne Scotchmer, Yale L.J. 1575 (2002).

e-mail: taras.haida@gmail.com

Грущенко Л.М.

*Вінницький соціально-економічний інститут Університету “Україна”, м. Вінниця
Кафедра інформаційних технологій, магістрант*

ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМ ОЦІНЮВАННЯ РЕЙТИНГУ НАУКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Рейтинг наукових організацій та науковців є досить важливим показником для пересічних громадян. Наприклад, при вступі до вузу абітурієнти, звичайно, враховують його престижність, яка і визначається за допомогою рейтингів. Але на сьогодні існують багато систем визначення даного рейтингу і їх результати досить часто не співпадають між собою. Тому робота присвячена розгляду різних рейтингових систем є безперечно актуальною. Розглянемо системи оцінювання рейтингу наукових організацій на прикладі вищих навчальних закладів (ВНЗ) України.

Задачу охоплення значної кількості ВНЗ вирішує Webometrics рейтинг – на 2010 рік це понад 18000 ВНЗ, а у 2011 вже 20000. Рейтинг призначено для оцінки наукової роботи ВНЗ. Це один з доволі відомих рейтингів запропонувала іспанська лабораторія Cybermetrics, яка належить до дослідницької групи CSIC – складової іспанського Міністерства Освіти. Цей рейтинг “Webometrics Ranking of World Universities” підтримано UNESCO [1].

Це рейтинг дозволяє оцінити кількість наукових матеріалів і їх цитованість для кожного ВНЗ, враховуються публікації, звіти та інші академічні матеріали.

Як видно зі змісту наведених на сайті [1] параметрів рейтингу можна вказати на багато недоліків такої оцінки. Це і формалізм та просування програмного забезпечення певних комерційних компаній, і неможливість оцінити реальне значення результатів наукових досліджень, і пріоритетність англomовних публікацій та інше. Але ця оцінка охоплює важливі сторони діяльності наукових організацій і, потрібно відзначити, що провідні світові ВНЗ займають тут перші місця.

Рейтинги “Компас-2010” та “Компас-2011” [2] проводились українською компанією “СКМ”. Учасниками рейтингу стали 234 ВНЗ. Позитивною ознакою цього рейтингу є можливість отримання інформації по вузах як в загальному розрізі, так і в регіональному чи за напрямком підготовки. При розрахунку враховувалися такі критерії: задоволеність випускників ВНЗ отриманою ними освітою і можливістю застосувати її в трудовій діяльності; сприйняття роботодавцями якості освіти в українських ВНЗ; сприйняття експертами якості освіти в українських ВНЗ; співпраця між ВНЗ і компаніями-роботодавцями. До недоліків даного рейтингу можна віднести певну однобоку спрямованість оцінки стосовно можливості подальшого працевлаштування.

Рейтинг видання “Деньги” [3] сформований з чотирьох списків вузів: економічного, юридичного, гуманітарного і технічного профілю. Перелік вищих навчальних закладів було надіслано провідним роботодавцям, яким запропонували поставити оцінки від 0 до 10. “Нуль” означав, що роботодавець не прийняв би на роботу випускника даного вузу, а “десять” - взяв би із задоволенням. Залежно від суми набраних балів вуз і отримував своє місце в рейтингу. Недолік даного рейтингу аналогічний до попереднього.

Слід зазначити, що не зважаючи на різноманітність існуючих рейтингів ВНЗ та різноманітність критеріїв оцінювання, все ж перші позиції займають майже одні і ті ж вузи, що свідчить про адекватність оцінки.

До першої ж п'ятірки світового рейтингу увійшли Массачусетський технологічний інститут (США), Каліфорнійський технологічний інститут (США), Токійський університет (Японія), Колумбійський університет (США) та Московський державний університет (Росія). Серед ВНЗ України провідні місця займають київські та харківські вузи (НТУ України “КПІ”, НТУ “ХПІ” та НУ “Києво-Могилянська академія”).

Література

1. <http://www.webometrics.info/>
2. <http://www.yourcompass.org/>
3. <http://dengi.ua/clauses/60873.html>

e-mail: kostok@yandex.ru

ВИВЧЕННЯ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО- ДОКУМЕНТАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИЖОПІЛЬСЬКОЇ РАЙОННОЇ РАДИ

Робота з документацією, що забезпечує управлінські процеси, — важливий елемент діяльності районної ради, і від її стану багато в чому залежать оперативність і якість прийнятих радою рішень, ефективність їхньої реалізації.

В сучасних умовах пошуку, що не припиняється, найбільш ефективних форм місцевого управління, зміни форм і методів управлінської діяльності, росту обсягів інформації, розвитку інформаційних технологій, а також інтеграції нових інформаційних технологій у традиційні діловодні системи підвищуються вимоги до якості документаційного забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування, його відповідності сучасним вимогам і перспективам розвитку місцевого самоврядування в Україні.

Мета статті — дослідити систему документаційного забезпечення діяльності Крижопільської районної ради в її розвитку.

Об'єктом статті обрані органи місцевого самоврядування міських поселень.

Предметом дослідження є документаційне забезпечення діяльності виконавчо-розпорядницьких органів.

Задачі:

1. Дослідження питань організації документаційного забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування на прикладі Крижопільської районної ради.

2. Визначення напрямків подальшого удосконалювання документаційного забезпечення діяльності районної ради.

У Крижопільській районній раді діловодство здійснюється централізовано, всі операції з обробки документів, а також їх пошук і зберігання, передавання на архівне зберігання виконує секретар виконкому. У структурних підрозділах зберігаються лише копії робочих документів для багаторазового використання.

Документаційне забезпечення документів в районній раді здійснюється відповідно до Примірної Інструкції з діловодства у міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України, а також відповідно до державних стандартів на організаційно-розпорядчу документацію.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування визначають конкретний перелік документів, необхідний та достатній для документування їх діяльності, тобто формується номенклатура справ. Відповідна номенклатура справ існує в Крижопільській районній раді та складається з номенклатурних справ окремих структурних підрозділів, а саме (табл. 1).

Номенклатура справ Крижопільської районної ради

- документи районної ради;
- документи виконавчого комітету;
- документи бюджетно-фінансової роботи і бухгалтерського обліку;
- документи кадрові;
- документи виборчих комісій по виборах у міську раду;
- документи військово - облікового столу;
- документи архіву.

Номенклатура справ Крижопільської районної ради складена з метою впорядкування документів, забезпечення їх обліку та швидкого пошуку і включає заголовки лише тих справ, які ведуться у районній раді.

Структура документопотоку Крижопільської районної ради подана на рис. 1.

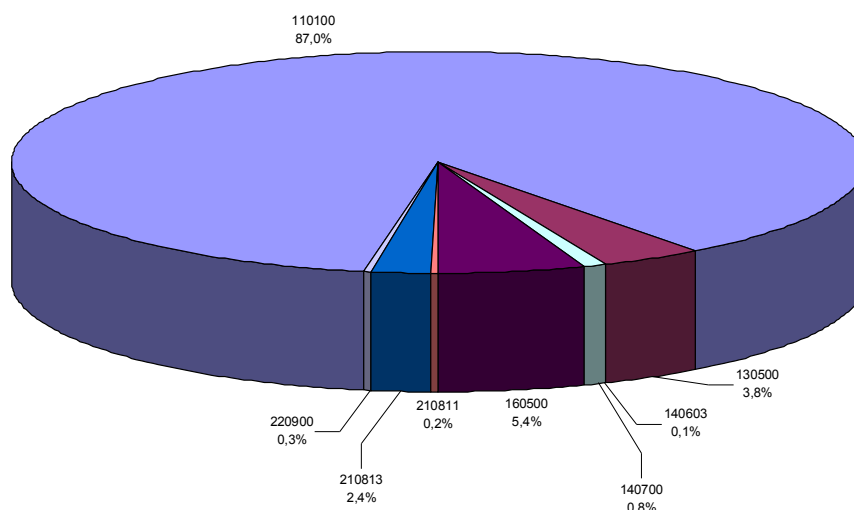

Рис. 1. Структура документопотоку Крижопільської районної ради

Для поліпшення організації і прискореного опрацювання документів застосовують уніфіковані системи управлінської документації, які розрізняються за функціональним призначенням.

Необхідно зазначити, що для будь-якої організації постійне удосконалення документного забезпечення управління є життєво важливим і це прямо впливає на якість прийняття управлінських рішень. Тому Крижопільській районній раді потрібно вводити систему електронного документообігу (СЕД), що скоротить час обробки вхідної та вихідної документації.

На нашу думку, основними заходами, які мають покращити організацію діловодства у Крижопільській районній раді, мають бути:

- впровадження засобів автоматизації для комп'ютерного оброблення документів та створення локальної мережі для зв'язку між органами влади різного рівня.

- впровадження електронного діловодства, у світлі вимог постанови Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2004 р. № 1453 "Про затвердження Типового порядку здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади".

Процес впровадження електронного діловодства має відобразитися як в інструкціях щодо діловодства райради, так і в номенклатурах справ.

Робота з базами даних внутрішньої інформації дає змогу виявляти можливості і проблеми організації, розробляти програми й оцінювати якість діяльності.

В установі існує відповідна служба (канцелярія), яка відповідає за рух документів і здійснює контроль за їх виконанням. Однак інформаційна система ведення в організації електронного документообігу не повинна замикатися лише на відповідальних виконавцях.

Сьогодні зросла потреба в освоєнні технологій, які розширюють користувачам доступ до інформації.

Органу місцевої влади — Крижопільській районній раді, слід як найшвидше застосувати в організації документного забезпечення комп'ютерні технології. Саме комп'ютеризація дає можливість швидкого отримання, оброблення документів та потрібної інформації у поліпшенні роботи саме створена WEB-сторінка, сайт установи дає можливість поліпшити отримання інформації про роботу влади для населення міста області, вищих органів влади. Мережа Інтернет дає можливість постійного доступу до програми "Електронний уряд".

Література

1. Береза Т. Поняття інформаційного суспільства, принципи його побудови та складові компоненти / Т. Береза // Інформаційне суспільство України. – 2007. – Вип. 1. – С. 32-39.
2. Кулицький С.П. Організація інформаційної діяльності у сфері управління / С.П. Кулицький. – К.: МАУП, 2002. – 224 с.
3. Куправа Д. К вопросу управления процессами развития компьютерных информационных технологий на этапе становления государства: Методологический аспект / Д. Куправа // Інформація, інформатика, суспільство. – 2007. – №2. – С. 29.
4. Матвієнко О.В. Основи інформаційного менеджменту / О.В. Матвієнко. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 128 с.
5. Петров С.Т. Информационное Общество: На пути к электронному государству / С.Т. Петров // Технологии информационного общества. – 2007. – № 6. – С. 44.
6. Ринок інформаційних послуг и продуктів / І.І. Родіонов, Р.С. Гиляревський, В.А. Цветков. – М.: МК-Периодика, 2002. – 549 с.
7. Слободяник М.С. Інформаційне забезпечення: еволюція структури і функцій / М.С. Слободяник. – К.: Основи, 2005. – 316 с.

e-mail: gucoloksana@mail.ru

*Добровольський Є.Л., аспірант
НТУУ «Київський політехнічний інститут», м. Київ*

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛЕЙ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ "ЗМІ - СОЦІУМ" НА ПРИКЛАДІ РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Формування думки соціуму в сьогоденному житті неодмінно пов'язане з впливом засобів масової інформації. Отримання новин з усього світу в сфері політики, економіки та науки через мас-медіа стало незмінним атрибутом сучасного життя будь-якого громадянина.

Для дослідження впливу ЗМІ та реакції соціуму була вибрана тематика громадської активності населення України під час прийняття Податкового кодексу. Вибір зазначених подій обумовлено їх «яскравістю» у порівнянні з іншими проявами громадської активності, події супроводжувалося різноманітними акціями протесту, мітингами та демонстраціями підприємців, що отримали назву «Податковий Майдан». Інструментом дослідження обрано контент-аналіз інформаційних потоків ЗМІ українського простору Інтернет.

На першому кроці моделювання за основу взято модель «S-R» («стимул - реакція») [1]. Інформаційний потік, що йде від мас-медіа, розглядається як незалежна, а аудиторія та її досвід, настанови та поведінка – як залежна змінна. Відповідно досліджуваних подій до змінної «стимул» відносяться події з затвердження проекту закону про податкову реформу. Змінна «реакція» має містити дії представників опозиції, що викликані подіями змінної «стимул». Побудовані вербальні моделі контент-аналізу [2] наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Змінна	Вербальна модель
Стимул	((подат~кодекс) (налогов~кодекс) (подат~реформ) (налогов~реформ))
Реакція	((подат~кодекс) (налогов~кодекс) (подат~реформ) (налогов~реформ)) &(митинг пикет мітин пикет)

За результатами використання фільтрів було отримано інформацію, щодо кількості статей, що містять в собі слова та словосполучення з вербальної моделі. Інформація про отримані данні відображена на рис. 1 та рис. 2.

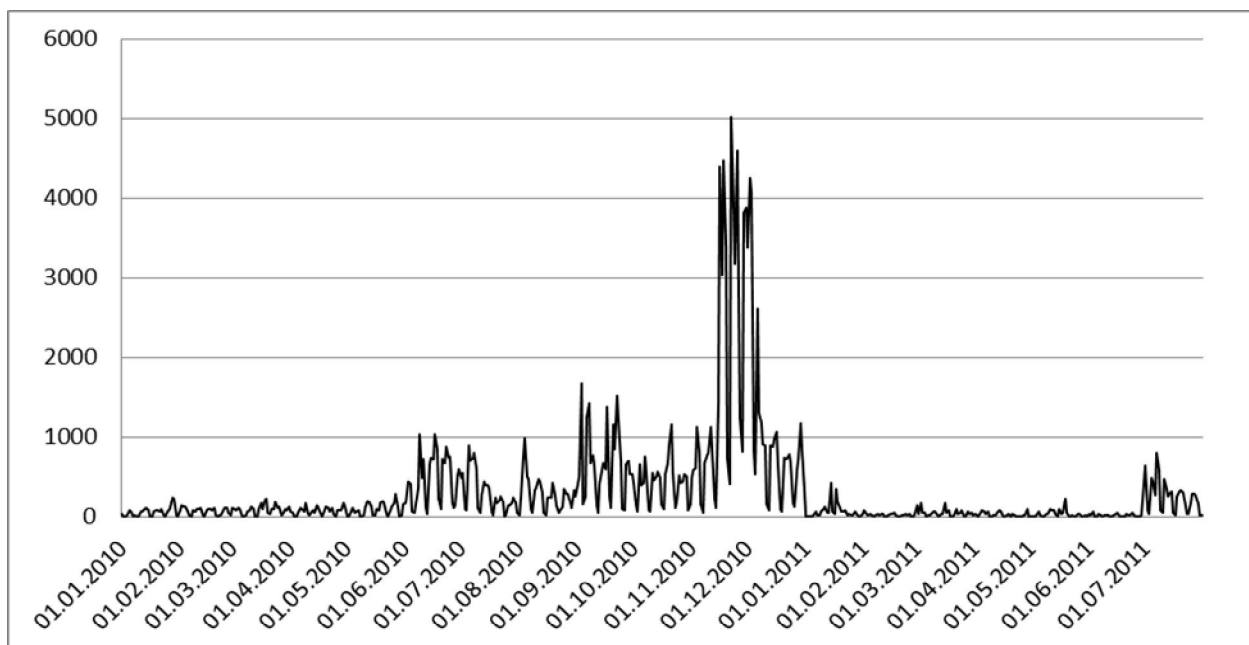

Рис. 1. Кількість статей мас-медіа українського простору Інтернет, що відповідає визначеному фільтру «стимул»

Розроблена у такий метод модель дозволяє лише оцінити кількісну міру впливу «стимулу» на думку громади. Співвідношення кількості статей змінної «реакція» до кількості статей змінної «стимул» в розрізі кожного окремого дня дослідження визначає «коефіцієнт корисної дії» впливу ЗМІ. Головним

прикладним результатом, що дозволяє отримати **модель «S-R»**, є інформація про проміжок часу між піковими значеннями «стимулу» та «реакції», тобто затримку реакції соціуму на вплив з боку ЗМІ. Наступними моделями, що були розроблені на шляху еволюції моделювання впливу ЗМІ на громаду були:

1) **Модель «O-S-O-R»**, що включає в себе етапи взаємодії громади та мас-медіа: «Обумовлюючі змінні», «Комунікація мас-медіа», «Проміжні змінні», «Досвід, настанови та поведінка реципієнтів». Дана модель являє собою вдосконалення **моделі «S-R»**, що враховує проміжні змінні [1].

2) **Модель двоступеневого потоку інформації**. Згідно даної моделі ідеї від мас-медіа спрямовуються до лідерів думок (перший ступінь), а від них вже до ідейних прихильників (другий ступінь) [1].

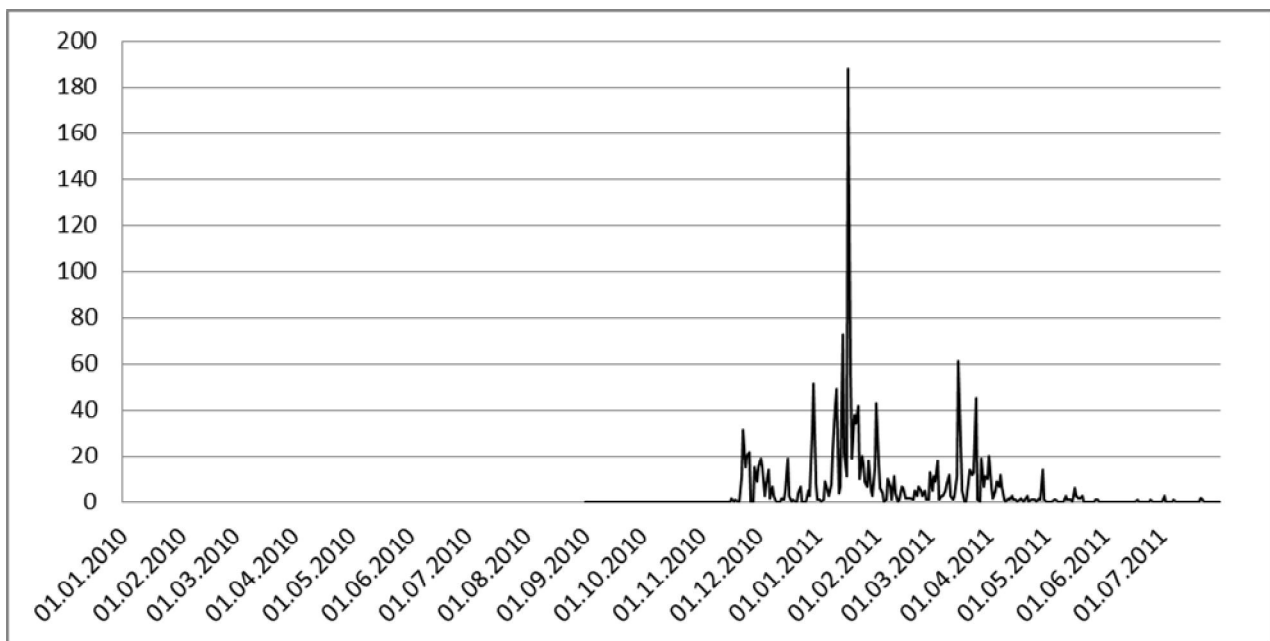

Рис. 2. Кількість статей мас-медіа українського простору Інтернет, що відповідає визначеному фільтру «реакція»

Модель двоциклічного потоку інформації враховує недоліки, що наявні в попередній моделі. Її концепція полягає в тому, що інформаційний потік дорівнює одноступеневому потоку інформації, а процес впливу – двоступеневому потоку інформації: Інформація від мас-медіа надходить відразу до всіх членів аудиторії, що сприймає її з однаковою уважністю; Мас-медіа можуть впливати лише на настанови лідерів думок, але не на настанови ідейних прихильників; Ідейні прихильники сприймають інформацію, що несумісна з ними; Лідери думок звертаються за порадами до інших лідерів думок; Будь-хто може взяти ініціативу комунікації в свої руки.

Всі зазначені вище моделі не дозволяють оцінити «міру важливості» новин у відношенні до згадувань інших подій в новинах мас-медіа. Для визначення пріоритетності новин щодо у порівнянні з іншими новинами пропонується виконати побудову інших моделей - **моделі важливості** та **моделі поінформованості** [1].

Головна ідея **моделі важливості** полягає в припущенні, що ЗМІ впливають лише на визначення тем, що мають розглядатися як важливі. Принцип **моделі поінформованості**: ЗМІ впливають лише на ті теми, які

взагалі привернуть громадську Найкращим показником, на думку авторів роботи, у такому випадку слугуватиме відсоткова частка новин, що присвячені досліджуваній тематиці, у загальній кількості статей у щоденному розрізі. Для цього виконано побудову вербальних моделей наступним чином (табл. 2):

Таблиця 2

Тип даних	Вербальна модель
Статті з досліджуваною тематикою	((подат~кодекс) (налогов~кодекс) (подат~реформ) (налогов~реформ))
Загальна кількість статей	(country.UA geo.UA*)

Отримані результати відображено на рис. 3.

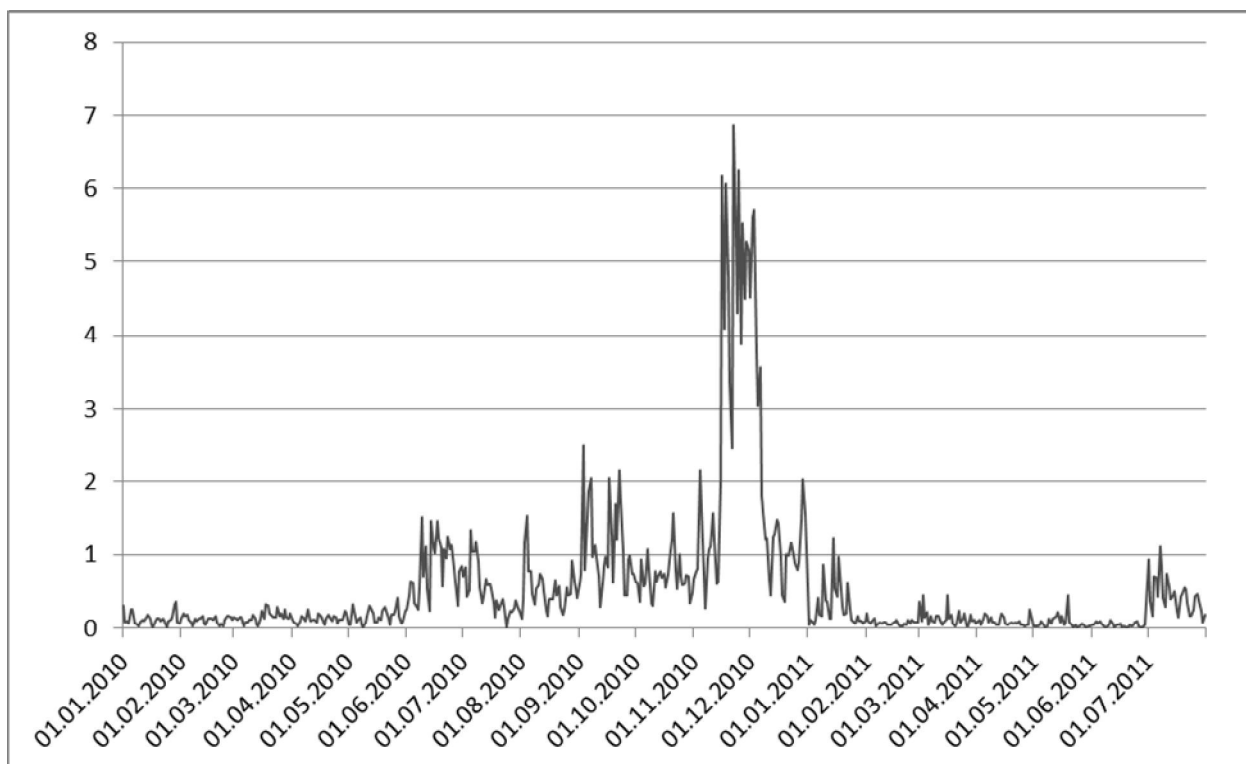

Рис. 3. Відсоткова частка статей, що відносяться до тематики податкової реформи в Україні в 2010-2011 рр.

Прикладне застосування отриманих даних за **моделями важливості та поінформованості** полягає в розрахунку міри поінформованості громади певною тематикою.

Модель використання та задоволення ґрунтується на припущенні, що люди активно використовують ЗМІ для задоволення своїх власних потреб, тому в центрі теорії перебувають саме потреби. Головні положення даної моделі: аудиторія використовує засоби масової інформації; використання має характер задоволення власних потреб; на поведінку, пов'язану з використанням ЗМІ, впливають соціальні та психологічні чинники. Отримані раніше дані можуть бути інтерпретовані як підтвердження **моделі використання та задоволення** на основі того факту, що після вдоволення потреб протестуючих осіб (пікова точка графіків) фіксується різкий спад активності, оскільки потреби вдоволені, і поки що відсутні інші вимоги.

Отримані показники моделі «S-R» та моделі поінформованості дуже добре відображають міру впливу засобів мас-медіа на соціум. На їх основі можливо виконувати аналіз взаємозв'язку ЗМІ та думки громади, виконувати прогноз розвитку ситуації у разі оприлюднення у пресі певних новин.

Проблема дослідження реакції соціуму на дії влади щодо реформування податкової системи України ставить перед дослідниками багато завдань, які стосуються вибору моделей та методів досліджень. У статті розглянуто вербальні моделі взаємодії соціуму та мас-медіа. За допомогою засобів контент-аналізу мережі Інтернет було отримано кількісні результати, які показують віддзеркалення досліджуваних подій.

Автори статті висловлюють подяку компанії Elvisti за можливість використання в роботі програмного комплексу Infostream.

Література

1. Штромайер Г. Політика і мас-медіа / Г. Штромайер; пер. з нім. А. Орган. – К.: ВД "Києво-Могилянська академія", 2008. – 303 с.
2. Ландэ Д.В. Основы моделирования и оценки электронных информационных потоков / Д.В. Ландэ, В.Н. Фурашев, С.М. Брайчевский, А.Н. Григорьев. – К.: ООО "Инжиниринг", 2006. – 90 с.

e-mail: evgdobr@gmail.com

Євстігнеєва Н.М.

*Вінницький соціально-економічний інститут Університету "Україна", м. Вінниця
Кафедра інформаційних технологій, магістрант*

ДОСЛІДЖЕННЯ ФАКТОРІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ОБСЯГИ ПРОДАЖУ КНИЖКОВОЇ ПРОДУКЦІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Дослідження факторів впливу на обсяги продажу є надзвичайно актуальною задачею в умовах сучасної ринкової економіки. Зі зростанням обсягів продажу відповідно зростає і прибуток власника. Але щоб збільшити обсяги продажу необхідно знати фактори, що безпосередньо впливають на цей параметр. Це надасть можливість власнику вірно скеровувати наявні кошти, витрачаючи їх на розвиток впливових факторів, а витрати на несуттєві фактори мінімізувати. Дана робота присвячена аналізу факторів, що впливають на обсяги продажу книжкового магазину.

Для дослідження скористаємось нейромережевими пакетами Winnet 3.0 Excel Neural Package [1] та NeuroPro [2]. Їх використання передбачає зведення статистичних даних до аналітичної таблиці певного вигляду з вхідними та вихідними факторами. Дана таблиця аналізується за допомогою створеної нейромережі. Програма відшуковує неявні зв'язки між елементами таблиці, на основі яких і видається результат впливовості вхідних факторів на величину вихідного.

Проаналізувавши статистику роботи книжкового магазину "Кобзар", мною передбачено ряд закономірностей або факторів, що впливають на процес

продажу. Це і будуть вхідні відомості аналітичної таблиці. До них було віднесено: кількість покупців, асортимент магазину, ціна книги, сезонні коливання, якість обслуговування, досвід та стаж роботи продавця, проведення акцій для покупців, швидкість виконання замовлення, наявність літератури на ринку та внутрішній інтер'єр магазину (розташування книг у магазині). Вихідним фактором у таблиці буде – обсяги продажу у грошовому еквіваленті.

На рис. 1 та 2 наведені результати моделювання у вказаних пакетах.

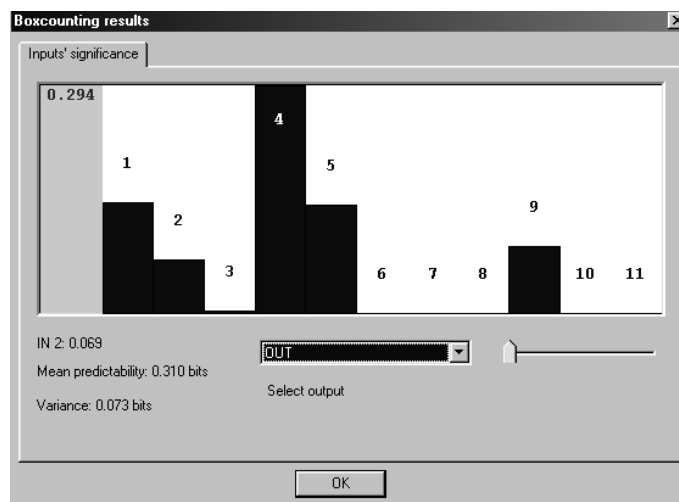

Рис. 1. Результати моделювання в нейромережевому пакеті Winnet 3.0

Сигнал	Значимість
IN_1	1
IN_2	0,4661094
IN_3	0,4226263
IN_4	0,2649036
IN_5	0,6261244
IN_6	0,5833372
IN_7	0,4037834
IN_8	0,3846204
IN_9	0,7900137
IN10	0,5599265
IN_11	0,2833873

Рис. 2. Результати моделювання в нейромережевому пакеті NeuroPro

Ми бачимо, що програми виділили три спільні найбільш впливові фактори – кількість покупців, якість обслуговування і швидкість виконання замовлення. Також були відзначені програмами фактори: сезонні коливання, досвід продавця, проведення акцій, асортимент магазину. Саме на ці аспекти у своїй діяльності рекомендовано звернути увагу власникам книжкового магазину “Кобзар” для збільшення обсягів продажу літератури.

Література

1. Excel Neural Package [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.neurok.ru>.
2. Neural Networks - NeuroSolutions, Neural Network Software [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.neurosolutions.com>.

e-mail: kostok@yandex.ru

ВИКОРИСТАННЯ НЕЙРОПАКЕТУ EXCEL NEURAL PACKAGE ДЛЯ КЛАСТЕРИЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ДЖЕРЕЛ З ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА НАУКОВО- ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ»

Вступ. Зі швидким розвитком комп'ютерних технологій дедалі більше інформації починає зберігатися в цифровому електронному вигляді. Деяку частку цієї інформації становлять книги, документи, статті, журнали тощо. Причиною цього є зручність передавання, копіювання та обробки такого виду інформації на відміну від друкованої.[1] Оскільки джерельна база - це велика сукупність документів з різними класифікаційними ознаками, то необхідно автоматизувати процес пошуку та вибору релевантних документів з бази, а тому принципи кодування ознак є важливими. Крім того, бажано врахувати пріоритети кожної групи користувачів, включаючи студентів, викладачів. Оскільки цей процес потрібно здійснити для великої кількості документів, то використовуємо інтелектуальні інформаційні технології. Для початку чітко визначимо різницю між класифікацією та кластеризацією (кластерним аналізом). *Класифікація* — метод поділу множини об'єктів (процесів, явищ) на класи, групи, відповідно до визначених ознак. *Кластеризація* об'єктів є процесом їх поділу на кластери або групи так, що елементи в одному кластері є схожими близькими, а елементи різних кластерів є настільки різнорідними, наскільки це можливо. Залежно від характеру даних та мети кластеризації можуть використовуватися різні міри подібності для розміщення елементів в кластерах, причому міра подібності визначає самі кластери. *Кластерний аналіз* — це багатовимірна статистична процедура, яка виконує збір даних, що містять інформацію про вибірку об'єктів і потім упорядковує об'єкти в порівняно однорідні групи — кластери, який відрізняється від класифікації тим, що самі групи заздалегідь не задані [4]. Основна мета кластерного аналізу — знаходження груп схожих об'єктів у вибірці. Спектр застосувань кластерного аналізу дуже широкий: його використовують в інформаційній сфері, археології, антропології, медицині, психології, хімії, біології, державному управлінні, філології, маркетингу, соціології та інших дисциплінах.

Досить часто виникає потреба проведення кластерного аналізу навчально-методичних джерел. В роботах [2, 3] розглянуті питання кластеризації джерельної бази для супроводу конкретних дисциплін. Оскільки студенти різних спеціальностей вивчають дисципліну «Організація та методика науково – дослідної роботи», по якій існує значна кількість джерел і аналогічних робіт саме по ній не робилося, то робота по проведенню кластерного аналізу джерельної бази з дисципліни «Організація та методика науково-дослідної роботи» є актуальною.

Тому метою даної роботи є висвітлення процесів збору, підготовки, кодування об'єктів, що підлягають кластеризації, та самої кластеризації. Таким

чином **об'єктом даної роботи** є сукупність навчально-методичних джерел для супроводу дисципліни «Організація та методика науково-дослідної роботи».

Для досягнення мети були поставлені такі завдання:

- здійснити пошук та відбір навчально-методичних джерел що стосуються даної дисципліни;
- провести підготовку та кодування даних;
- проаналізувати оптимальні результати кластеризації;

Опис процесу та результати дослідження

Для виконання цих завдань була сформована навчальна вибірка, тобто відібрані навчально-методичні джерела. Дана інформація збиралася на основі електронних та інших засобів, включаючи бібліотеки м. Вінниця.

У зв'язку з тим, що програма працює лише з числовими даними якісного чи кількісного характеру, ми здійснили відповідне кодування даних та ознак літературних джерел. На відміну від роботи [1], де було використано 10 факторів, нами для аналізу було використано тільки 6 факторів. Так як деякі фактори, наприклад, бібліографія, анотація, допоміжний апарат, не є впливовими, нами не враховувались. В роботі [2] використовувалось 7 факторів. Ознаку «кількість сторінок», замінили на ознаку «повнота розкриття теми», так як вона впливовіша. У ході дослідження було опрацьовано 157 джерел. Проводячи кластерний аналіз, ознаки документів стосовно обраної джерельної бази були відповідно закодовані так:

1. Мова: Українська – 1 ; Російська – 2 ; Англійська – 3.
2. Вид документа: Навчальний підручник – 1; навчальний посібник – 2; навчально-методичний посібник – 3; монографія – 4; практикум – 5; курс лекцій – 6; опорний конспект лекцій – 7; текст лекцій – 8; робоча і навчальна програма – 9; методичні рекомендації – 10; Методичні вказівки – 11; Методичні поради - 12.
3. Рейтинг авторів: Високий – 1; Середній - 2; Низький – 3
4. Повнота розкриття теми: Більше 75% - 1; 51- 74% - 2; 28-50% -3; До 25% - 4.
5. Рік видання: Після 2007 –1; 2004- 2007 –2; 2000- 2003 –3; 1990-1999 – 4; 1971-1991 –5.
6. Гриф затвердження: «Затверджено Міністерством освіти і науки України» - 1; «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» - 2; «Допущено Міністерством освіти і науки України» - 3; «Затверджено Вченою Радою ВНЗ» - 4; «Затверджено метод радою Університету» - 5; «Рекомендовано навчально-методичною комісією» – 6; Інформація невідома – 7.

В цьому випадку 1- це найвища оцінка, все інше йде по мірі спадання. Всі показники можна поділити на якісні і кількісні. До якісних ми відносимо: мова, вид документа, гриф затвердження. До кількісних: рік видання, повнота розкриття теми, рейтинг авторів.

Кластеризація за допомогою карти Кохонена проводилась на основі таблиці, яка складається з 157 вхідних даних, які характеризуються 6 кількісно-якісними ознаками. Нижче наведені результати розбиття даної вибірки об'єктів на 4 кластери: A1, A2, A3, A4. У табл. 1 та рис. 1 наведені характеристики середнього представника кожного кластера.

Характеристика середнього представника кластера

Номер кластера	Мова документа	Вид документа	Рейтинг авторів	Повнота розкриття теми	Рік видання	Гриф затвердження
A1	1.05	8.86	1.64	3.82	2.32	5.14
A2	1.35	2.31	1.65	2.42	2.85	6.69
A3	2	2.17	1.25	2.08	2.88	2
A4	1	1.95	1.27	2.06	2.11	2.05

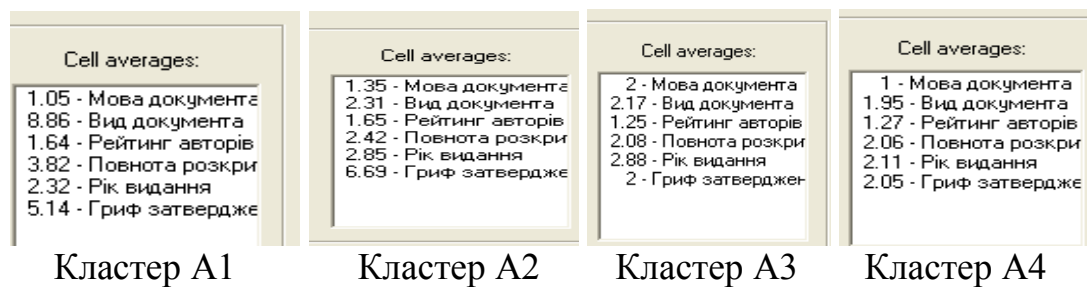

Рис. 1. Характеристика середнього представника кластера

Охарактеризуємо кластери [3]. Таким чином, найкращі джерела увійшли до кластеру A4, а найгірші до кластеру A1. До кластеру A1 увійшло 22 об'єкти, це переважно посібники, навчально-методичні посібники, робочі і навчальні програми, викладені українською та російською мовами, повнота розкриття теми в яких низька, рейтинг середній. До кластеру A2 увійшло 48 об'єктів, причому це кращі джерела: підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, які мають гриф затвердження, тобто пріоритет високий, викладені українською та російською мовами, повнота розкриття теми середня, в більшості хронологія з 1978-2009 року, але є декілька представників після 2010 року. До кластеру A3 увійшло 24 об'єкти, в цьому кластері представлені навчальні посібники, монографія, практикум, та курс лекцій, роки видання 1981-2010, повнота розкриття теми низька 28-50%, рейтинг авторів середній. Джерела, які увійшли до цього кластеру, не повний відповідають програмі, тому ними можна скористатися поверхнево. До кластеру A4 увійшли 63 об'єкти, серед яких підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, практикум, навчальна і робоча програма, які викладені українською мовою, роки видані до 2010 року, повнота розкриття теми висока -75%. Джерела цього кластеру мають найвищий пріоритет та викладені на професійному рівні.

Висновок. Кластерний аналіз показав, що для вивчення даної дисципліни найбільш пріоритетними є джерела 2 і 4 кластеру, потім 3 та 1. Поділ джерельної бази допоміг визначити пріоритети джерел, які доцільно використовувати при вивченні дисципліни «Організація та методика науково – дослідної роботи».

Література

1. Карпінська А.В. Кластеризація джерельної бази для супроводу дисципліни «Інтелектуальні інформаційні системи та технології» з використанням нейропакету Excel Neural Package [Текст] / А.В. Карпінська, В.Г. Красиленко // Наука і навчальний процес: науково-методичний збірник. – 2010. – С. 177-179.

2. Кравченко М.Б. Кластерний аналіз джерел літератури з дисципліни «Захист інформації» [Текст] / М.Б. Кравченко, В.Г. Красиленко // Наука і навчальний процес: науково-методичний збірник. – 2009. – С 156-158.

3. Коломієць Н.О. Використання інтелектуальних технологій для систематизації та оцінювання джерельної бази навчально-методичного забезпечення [Текст]: Курсова робота / Н.О. Коломієць. – Вінниця, 2012. – 69с.

4. Красиленко В.Г. Використання нейропакету Excel Neural Package для кластеризації джерельної бази для супроводу дисципліни “Інтелектуальні інформаційні системи та технології” [Текст] / В.Г. Красиленко, Р.Ф. Лободзінська, А.В. Карпінська // Комп’ютерні технології: наука і освіта. – К.: Університет “Україна”, 2010. – С. 116-120.

e-mail: natali_love@list.ru

*¹Красиленко В.Г., к.т.н., с.н.с., доц., ²Нікітович Д.В., ³Грущенко Л.М.
ВСЕІ Університету «Україна», м. Вінниця*

¹Кафедра інформаційних технологій, ¹доцент, ^{2,3}магістрантки

КЛАСТЕРНИЙ АНАЛІЗ НАУКОВО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВНЗ ЯК ОСНОВИ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ЇХ РЕЙТИНГІВ

Вступ. В зв’язку з тим, що в багатьох країнах проводяться рейтинги ВНЗ, в нашій країні також існує потреба у проведенні таких рейтингів на національному рівні. Потребу у проведенні таких рейтингів на національному рівні вбачають і Міністерство освіти і науки України і роботодавці. Слід також зазначити, що деякі рейтинги вже проводяться в нашій країні, зокрема: рейтинг Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (НБУВ), «Рейтинг ВНЗ «Компас–2011», який було ініційовано і профінансовано компанією «Систем Кепітал Менеджмент» за сприяння Благодійного фонду Рената Ахметова «Розвиток України», та інші [1]. В основі таких рейтингів лежить та чи інша сукупність показників.

Співробітниками НБУВ був проведений рейтинг на основі трьох показників, а саме: кількість публікацій зафіксованих у світовій науково-метричній базі Scopus, кількість цитувань у ній та індекс Гірша (h-індекс), який виставляється цією базою для конкретних науковців та ВНЗ в цілому. В їхній рейтинговій таблиці були представлені ранжовані по індексу Гірша 97 кращих ВНЗ України. В той же час врахування світового досвіду і використовуваних ними індикаторів для визначення рейтингу можуть дати більш повні та точні результати. Наприклад, науковий рейтинг, що проводиться організацією “Таймс”, визначається на основі 13-ти окремих індикаторів, що об’єднані у п’ять категорій та характеризують різні аспекти діяльності університетів. Серед них можна виділити: цитування, як найбільш впливовий науково-дослідницький потенціал (НДП) співробітників університету, для якого вага є досить значною (32,5%), якість викладання – середовище для навчання (30%), науково-дослідницька робота, в тому числі обсяги, дохід і авторитетність (30%), інтернаціоналізація університету – залучення іноземних викладачів і студентів (5%) та дохід від інноваційної діяльності (2,5%). Вага окремих критеріїв та індикаторів у цій системі суттєво відрізняється. Найбільша вага

надається тим індикаторам, на важливості яких найбільшою мірою наполягають експерти і щодо яких можливо отримати точні і надійні дані. Меншу вагу мають індикатори, щодо яких немає впевненості у точності даних, або які були визнані менш важливими при обговоренні методології та системи індикаторів. Більшість відомих рейтингів наприклад “Таймс”, QS та інші відмічають найвагомішу роль в рейтингах НДП. Саме таку найголовнішу складову в рейтингу відмічає і Шанхайський рейтинг, а тому першим та головним критерієм при визначенні рейтингу ВНЗ є НДП, який розраховується виходячи з кількості публікацій у провідних академічних журналах, частоти цитування надрукованих статей, кількості співробітників, які отримали найпрестижніші міжнародні нагороди у своїй галузі, кількості наукових публікацій у перерахунку на одного співробітника та інших показників.

Другим критерієм оцінки ефективності є імідж університету серед основних цільових аудиторій, іншими словами якість викладання. Він включає оцінку університету колегами та експертами в галузі освіти і роботодавцями. Третім критерієм оцінки ефективності університетської діяльності є віртуальна активність навчального закладу, його зрима присутність у мережі Інтернет. На оцінці цього аспекту університетської діяльності базується міжнародний рейтинг Вебометрікс, половину “ваги” якого складає кількість зовнішніх посилань на сайт навчального закладу. В якості четвертого критерію постає ступінь залучення університету до глобального освітнього простору, або рівень інтернаціоналізації. Він досить легко вимірюється, адже головним показником тут стає співвідношення іноземних і вітчизняних викладачів і студентів.

Враховуючи найбільшу важливість саме науково-дослідницького потенціалу ВНЗ при визначенні їх рейтингів *метою нашої роботи є* проведення кластерного аналізу саме цієї рейтингової складової ВНЗ України за допомогою нейропакетів. Тому ми зупинимося саме на визначенні рейтингів ВНЗ з точки зору НДП, використовуючи дані рейтингової таблиці з електронного ресурсу НБУВ [1]. Але на відміну від індикаторів, що були використані у роботі НБУВ, ми у своєму дослідженні застосуємо більшу кількість індикаторів, доповнивши відому систему з трьох такими двома: кількість цитувань що припадає на одну публікацію та доля публікацій, що відповідає ядру та h - кількості посилань.

Виклад основного матеріалу та результатів аналізу. В першому експерименті нами було здійснено кластеризацію кращих 97 ВНЗ на 4 кластери, але отримані результати не дозволяли бачити деякі нюанси і відмінності між ВНЗ стосовно їх НДП, тому нами було прийнято рішення проводити аналіз та кластеризацію ВНЗ на 7 кластерів на основі запропонованих нами п’яти показників за допомогою підпрограми пакету Excel Neural Package, а саме карти Кохонена [2, 3]. Не зупиняючись на деталях і процесах, які здійснювалися під час роботи з програмою, тут ми наводимо лише результати, отримані за допомогою нейропакету. На рис. 1, 2 показані фрагменти початкової та результатної таблиць (вікна пакету Excel Neural Package) з показниками ВНЗ, з визначеними кластерами і оцінками ВНЗ.

У табл. 1 наведена характеристика усіх 7 кластерів, аналізуючи які, ми можемо зробити наступні висновки. Найкращі показники мають 3 ВНЗ, а саме:

Київський національний університет ім. Т.Шевченка, Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна та Львівський національний університет ім. Івана Франка, для них кількість публікацій та кількість цитувань перевищують декілька тисяч, а то і десятки тисяч, а індекс Гірша становить в середньому 42,3.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	Установа	Кількість публікацій у Scopus	Кількість цитувань у Scopus	Індекс Гірша (h-індекс)	К-ть Цитувань що припадає на одну публікацію	Доля публікацій, що відповідає ядру та H-кількості посилань	Кластеризація		Оцінка
2	Київський національний університет ім. Т. Шевченка	9009	25838	51	2,87	0,01	A	5	7
3	Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна	5493	18142	42	3,30	0,01	A	5	7
4	Львівський національний університет ім. Івана Франка	3806	12879	34	3,38	0,01	A	5	7
5	Одеський національний університет ім. П. Мечникова	2065	6150	33	2,98	0,02	A	4	6
6	Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут"	3468	5345	30	1,54	0,01	A	4	6
7	Донецький національний медичний університет імені Максима Горького	821	2688	26	3,27	0,03	A	4	6
8	Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара	2185	4461	25	2,04	0,01	A	4	6
9	Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"	1464	3207	23	2,19	0,02	A	4	6

Рис. 1. Фрагмент таблиці з ВНЗ кластерів А5 (7 балів) та А4 (6 балів)

44	Буковинський державний медичний університет	427	174	7	0,41	0,02	A	2	3
45	Чернігівський державний технологічний університет	86	167	7	1,94	0,08	A	2	3
46	Одеська державна академія будівництва та архітектури	56	107	7	1,91	0,13	A	2	3
47	Східноукраїнський національний університет імені Володимирі Дала	122	178	6	1,46	0,05	A	2	3
48	Вінницький національний технічний університет	177	160	6	0,90	0,03	A	2	3
49	Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна	86	147	6	1,71	0,07	A	2	3

Рис. 2. Фрагмент таблиці з ВНЗ кластеру А2, які оцінені на 3 бали

Таблиця 1

Характеристика виявлених кластерів НДП ВНЗ.

Центр кластеру	Кластери						
	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7
x1	57	276	205	1630	6090	70	6,67
x2	36,4	296	621	3260	18900	379	26,1
x3	3,01	8,2	11,2	22,8	42,3	8,89	2,58
x4	0,69	1,26	3,01	2,07	3,19	4,6	3,45
x5	0,0774	0,0453	0,0751	0,0159	0,00743	0,15	0,416
К-ть елементів в кластері	28	24	13	11	3	7	11

В той же час, якщо ми візьмемо відносний показник, запропонований нами: кількість цитувань, що припадають на одну публікацію, то цей показник є також дуже близьким до 3,19, але доля публікацій, що відповідає ядру та h –

кількості посилань є 0,00743. Тобто на основі двох цих показників ми бачимо, що існують інститути, наприклад, 13-та позиція в таблиці та інші, в яких четвертий показник є суттєво більшим і досягає 6-ти майже 7-ми, а з точки зору долі публікацій, то вона в деяких інститутів є в десятки раз більшою. До кластеру А4 увійшло 11 ВНЗ, для яких перший і другий показники знизилися в декілька разів по відношенню до показників ВНЗ, що увійшли до кластеру А5, знизився і індекс Гірша майже у 2 рази, в той же час 4 показник зменшився не так суттєво, лише у 1,5 рази, але доля публікацій (5 показник) навіть у 1,5 рази збільшився. Цим ВНЗ ми виставили загальну оцінку 6 балів. В основному це вузи Києва, Одеси, Донецька, Дніпропетровська та Харкова, які всі переважно мають статус національного. У третій кластер увійшло 13 ВНЗ для яких спостерігається зниження середніх показників цієї групи: 1-го у 8 разів, другого у 5 разів, індекса Гірша у 2 рази у порівнянні з кластером А4. В той же час 4-ий показник для цього 3-го кластеру залишився майже таким як для кластеру А5, тобто він по відношенню до кластеру А4 збільшився. Також можна відмітити, що і 5-ий показник збільшився у порівнянні з 5 кластером у 7,5 разів. Таким чином, саме за рахунок введених 4-го і 5-го показників, які є не гіршими ніж у ВНЗ з попередніх кластерів, можна побачити тонкощі відмінностей між ВНЗ.

До 6-го кластеру, який характеризується нижчими показниками по індексу Гірша і оцінений нами загальною оцінкою в 4 бали, попало 7 ВНЗ, але у порівнянні з кластером А3 індекс Гірша знизився для цієї групи ВНЗ до 8,89, кількість публікацій, зафіксованих у науково-метричній базі Scopus, зменшилась до 70, кількість цитувань знизилась у десятки разів, хоч з точки зору 4-го та 5-го показника ця група ВНЗ має досить високий (4,6) четвертий показник, середнє значення цитувань, що припадає на одну публікацію, та доля публікацій, що належать ядру та h – кількості посилань, збільшилась до 15 %.

До кластеру А2 увійшло 24 ВНЗ. Для них суттєвим є те, що при тій самій кількості або навіть і більшій публікацій у порівнянні із кластером А3, кількість цитувань і відповідно індекс Гірша зменшилися (цитувань у 2 рази, а індекс Гірша приблизно у 1,5 рази), 4-ий показник і 5-ий також зменшилися.

Аналіз 1-го кластера показує, що до нього увійшло 28 ВНЗ. З їхніх середніх показників видно, що не тільки індекс Гірша, але і 1-ий, 2-ий та 4-ий показники також зменшилися і лише 5-ий показник зріс майже до 8%. Кластер А1 був оцінений нами у 2 бали.

До 7-го кластеру увійшло 11 ВНЗ, які характеризуються найнижчими показниками 1-им, 2-им, 3-им, але в той же час 4-ий і 5-ий показники у них є нічим не гіршими, а можливо навіть кращими, ніж для самого найкращого А5 кластеру.

Висновки. Проведений кластерний аналіз показує, що просте ранжування по індексу Гірша не дає виявити такі деталі та особливості, які ми змогли отримати шляхом додаткового введення 4-го та 5-го відносних показників. Крім того, використання нейропакету дозволило автоматизувати процес кластеризації. Ми розуміємо, що 1-ий та 2-ий показники бажано було б зробити відносними, враховуючи кількість науково-педагогічних кадрів у кожному ВНЗ. Але і проведений аналіз показує, що між кращою інтегральною оцінкою одних ВНЗ по відношенню до левинної частки всіх інших існує великий

розрив, бо вони мають на порядок вищі показники. Якщо ж брати до уваги групу тих ВНЗ, що попали у 7-ий, 1-ий кластери і які були нами оцінені відповідно на 1 бал та 2 бали, то можна помітити, що перших 3 показника настільки є незначними у порівнянні з кращими ВНЗ, що це говорить про суттєве відставання їхнього науково-дослідницького потенціалу. А тому необхідно вживати як і Міністерством так і адміністрацією та керівництвом цих ВНЗ заходи щодо суттєвого поліпшення науково-дослідницької роботи та створення відповідних умов для науковців та дослідників.

Література

1. Рейтинг вищих навчальних закладів України за показниками наукометричної бази даних Scopus [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://refsmarket.com.ua/searchdirect.php?ID=2699310>
2. Круглов В.В. Искусственные нейронные сети. Теория и практика / В.В. Круглов, В.В. Борисов. – М.: Горячая линия -Телеком, 2002 . – 328 с.
3. Інтелектуальні інформаційні системи і технології. Методичні вказівки до виконання курсових робіт для студентів спеціальності 7.020105 та 8.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність» / Укладачі: В.Г. Красиленко, О.І. Нікольський, А.В. Карпінська. – Вінниця: ВСЕІ Університету «Україна», 2011. – 102 с.

e-mail: krasilenko@mail.ru

Кузьмінський А.О.

*Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань
Кафедра інформатики та ІКТ, студент 2 курсу 1 групи ФМФ
Науковий керівник: старший викладач Колмакова В.О.*

ПОЛІПШЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИКИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ІКТ

Інформатизація суспільства поставила цілий спектр нетрадиційних проблем, які потребують інноваційних методів та підходів до їх розв'язання. Одним з пріоритетних напрямів інформатизації суспільства стає процес інформатизації освіти, який передбачає використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), тому ІКТ повинні стати невід'ємною частиною професійної діяльності сучасного вчителя, а їх використання в процесі професійної підготовки майбутнього вчителя фізики повинно бути комплексним та інтегрованим, охоплювати весь курс навчання в педагогічному університеті та здійснюватись під час викладання різних предметів.

Важлива роль у формуванні інформаційної культури майбутніх вчителів належить курсу інформатики. Вивчення фундаментальних основ теоретичної інформатики, що складають загальноосвітнє ядро цієї галузі знань, повинно займати важливе місце в профільній підготовці вчителя фізики, в формуванні важливих компонентів інформаційної культури. Основними чинниками для визначення головної мети і завдань інформатизації навчання є: можливість розширення і поглиблення вивчення конкретних навчальних предметів за рахунок комп'ютерного моделювання, імітації явищ і процесів, що вивчаються, а також організації експериментально-дослідної діяльності всіх учасників навчального процесу; економія навчального часу внаслідок виключення

кропінки обчислювальних операцій і застосування алгоритмізації процесу розв'язування навчальних задач; множинність видів навчальної діяльності, можливість самостійно обрати шлях отримання нових знань; використання програмного забезпечення (у тому числі і педагогічних програмних засобів) для інтенсифікації навчального процесу, а також автоматизації виробничих процесів і обробки його результатів; можливість використання комп'ютерної техніки та ІКТ як об'єкту вивчення і як засобу організації навчальної діяльності при опануванні фаховими дисциплінами на міжпредметній основі. З цією метою на фізико-математичному факультеті Уманського державного педагогічного університету використовуються такі навчальні курси як: "Інформаційна культура студентів", "Інформатика" (зокрема модулі "Моделювання", "Алгоритмізація і програмування", "Методи обчислень"), "Архітектура комп'ютера та його базове програмне забезпечення", "Комп'ютерне моделювання", методики викладання фахових дисциплін – фізика, астрономія, математика, інформатика.

Таким чином, формування інформаційної культури майбутніх вчителів фізики і використання ІКТ в навчальному процесі при вивченні курсу фізики – це тривалий та складний процес, що дозволяє змінити роль вчителя. Крім джерела інформації вчитель стає посередником, який допомагає будувати інформаційні моделі для опису об'єктів та систем, знаходити потрібні дані та застосовувати ІКТ для розв'язання різних задач. А це, в свою чергу, забезпечить свідому мотивацію навчання, інтерес до предмету, позитивне емоційне відношення до уроку, урізноманітнює систему навчання та підвищить якість знань учнів.

Література

1. Рамський Ю.С. Інформаційна культура вчителя математики та інформатики / Ю.С. Рамський // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / Гол. ред. М.Т. Мартинюк. – К.: Міленіум, 2005. – С. 311-321. – (Спеціальний випуск).
2. Колмакова В.О. Поліпшення якості підготовки майбутніх вчителів до використання засобів ІКТ у професійній діяльності / В.О. Колмакова, О.В. Малишевський, С.А. Хазіна // Сборник научных трудов. – Харьков: ХНУРЭ, 2011. – С. 60-61.

e-mail: andruhaKAO@ukr.net

*Осадча А.В., Стеценко Н.М., к.п.н., доцент
Уманський державний педагогічний університет, м. Умань*

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАТИЧНИХ ЗНАНЬ ПРИ ФОРМУВАННІ ПОНЯТТЯ «ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ»

Проблемі інтеграції в даний час приділяється велика увага. Оновлення освіти вимагає використання сучасних технологій навчання, нетрадиційних методів і форм організації навчання, у тому числі проведення інтегрованих уроків з різних предметів та застосування інформатичних знань у процесі вивчення навчального матеріалу.

Видатні педагоги різних епох і країн, Коменський Я.А., Ушинський К.Д., Герцен А.І., Чернишевський Н.Г., підкреслювали необхідність взаємозв'язку між навчальними предметами для відображення цілісної картини природи в

свідомості особистості, для створення істинної системи знань і правильного світобачення, а також необхідність узагальненого пізнання і цілісності пізнавального процесу.

Специфіка фізики та інформатики на їх сучасному рівні спонукає до комплексного підходу в навчанні учнів цих предметів, тобто веде до їх об'єднання, інтеграції.

Розвиток пізнавальних, інтелектуальних і творчих здібностей засобами ІКТ на уроках фізики сприяє вдосконаленню навичок застосування технічних засобів при виконанні індивідуальних і колективних проектів, у навчальній діяльності, подальшому освоєнні професій.

Інтегративна система передбачає рівномірне, рівноправне з'єднання споріднених тем на уроках фізики та інформатики.

Можливості для інтегрованої побудови на уроках фізики та інформатики, можна показати на прикладі формування поняття «енергоефективність».

Розуміння поняття енергоефективності учні професійно-технічних училищ демонструють при виконанні на комп'ютері завдань, таких як побудова графіків в програмі Microsoft Excel, моделюють явища та процеси за допомогою мов програмування, створюють власні програмні засоби для кращого засвоєння знань з фізики і зокрема, формування поняття «енергоефективність»

Інтеграція навчального матеріалу дозволяє знаходити нові фактори, які підтверджують або поглиблюють певні спостереження, висновки учнів професійно-технічних закладів щодо засвоєння поняття «енергоефективність».

Інтеграція є засобом мотивації навчання учнівської молоді, допомагає активізувати навчально-пізнавальну діяльність, сприяє розвитку їх творчого мислення, дозволяє їм застосовувати отримані знання у реальних умовах, використовувати власні авторські комп'ютерні програми (створені на базі інтеграції) у навчальному процесі, є одним з істотних чинників виховання культури, важливим засобом формування особистісних якостей, спрямованих на добре ставлення до природи, до людей, до життя; долучає майбутніх фахівців до науково-дослідницької діяльності.

Література

1. Козловська І. Теоретичні і методичні основи викладання загальнотехнічних і спеціальних дисциплін: інтегрований підхід: Монографія / І. Козловська, К. Ленік. – Львів: Свросвіт, 2003. – 248 с.
2. Хитрук В.І. Вивчення властивостей твердих тіл у загальноосвітніх навчальних закладах на основі інтегративно-предметного підходу [Текст]: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / В. І. Хитрук. М-во освіти і науки України, НПУ ім. М.П. Драгоманова. – К., 2009. – 261 с.

Осипова О.І.

*Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана, м. Київ
Кафедра економіко-математичного моделювання, асистент*

ПІДХОДИ ДО МОДЕЛЮВАННЯ ПОПИТУ НА ПРОДОВОЛЬЧІ ТОВАРИ

Як відомо, головними факторами, що впливають на величину попиту є розмір доходу споживача, ціна на даний товар, ціни товарів-замінників та ціни супутніх товарів.

Окрім вищеперерахованих на попит також опосередковано впливають такі чинники, як макроекономічна ситуація, стать та вік, мода, зміна смаків та харчових звичок споживачів, поява нових товарів.

Як правило, при побудові моделей попиту вважається, що фактори опосередкованого впливу певним чином втілені у зміні доходів та цін споживачів, а їх впливом на величину попиту (особливо в короткостроковому періоді) можна знехтувати, тому вони не включаються до моделі.

Зважаючи на вищесказане, побудувати модель попиту в найпростішому узагальненому вигляді означає побудувати функцію виду:

$$Q = f(X, p_1, p_2, p_3) \quad (1)$$

де Q – величина попиту;

X – дохід, що є у розпорядженні споживача;

p_1, p_2, p_3 – відповідно ціни на товар, товари-замінники та супутні товари.

Перед тим, як переходити до огляду основних підходів щодо моделювання попиту, варто зупинитись на ключових особливостях формування попиту саме на продовольчі товари:

1) попит на продовольчі товари характеризується низькою еластичністю і по ціні, і по доходу;

2) величина попиту має певні чітко окреслені межі зростання, що обумовлено фізіологічними потребами людського організму;

3) для продовольчих товарів властивим є високий ступінь взаємозаміщення як всередині однієї групи (масло - маргарин), так і між продуктовими групами (овочі – макаронні вироби);

4) при збільшенні доходу споживача відбувається перехід на споживання більш дорогих (імпортних, екологічно чистих і т.д.) видів товарів всередині однієї і тієї ж продовольчої групи.

Наразі існують три основних підходи до моделювання попиту. Перший підхід ґрунтується на побудові та використанні в подальших модельних дослідженнях функцій максимізації корисності споживача; другий – передбачає безпосередню специфікацію явно заданих функцій кількісної залежності попиту від доходів домогосподарств та ринкових цін, абстрагуючись від проблеми максимізації корисності споживача; третій полягає в тому, що функція попиту будується за допомогою гнучких функціональних форм, за допомогою яких виражається приналежність переваг споживача до певного класу переваг.

Перший підхід покладено в основу Роттердамської та транслогової моделей попиту.

Для Роттердамської моделі характерним є те, що функція попиту будується на основі розв'язку прямої задачі максимізації корисності споживача.

Якщо функцію корисності подати у вигляді:

$$Q_i = \arg \max \{u_i(Q_i) : p(t)Q_i \leq m_i(t), p(t) \gg 0_N, m_i(t) \geq 0\} \quad (2)$$

де Q_i – вектор попиту для i -того споживача;

u_i – функція корисності споживача однакова для всіх моментів часу $t = 1 \dots T$;

$p(t)$ – вектор цін в момент часу t ;

$m_i(t)$ – дохід споживача в момент часу t .

Виділивши частину витрат на купівлю i -го товару j – тим споживачем (w_{ij}) та взявши похідну по часу, отримаємо аналітичну форму Роттердамської моделі попиту:

$$w_{ij} d \log Q_{ij} / dt = u_i(m_i(t), p(t)) d \log m_i(t) / dt + \sum_{j=1}^n \pi_{ij}(m_i(t), p(t)) d \log p_j / dt. \quad (3)$$

Аргументом на користь використання даної моделі є простота інтерпретації коефіцієнтів при змінних в рівняннях функції попиту. Але необхідність подання переваг споживача в досить спрощеній формі суттєво ускладнює практичне застосування даної моделі.

Побудова транслогової моделі передбачає, що функція попиту отримується як результат розв'язання непрямої функції корисності із застосуванням тотожності Роя.

Представивши непряму функцію корисності у вигляді:

$$\ln g(v) = a_0 + \sum_{i=1}^N a_i \ln v_i + \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \sum_{j=1}^M \gamma_{ij} \ln v_i \ln v_j \quad (4)$$

де v_i – нормалізована ціна i -того товару; та застосувавши тотожність Роя до (4), можна отримати наступний вигляд моделі попиту:

$$Q_i(v) = \frac{v_i^{-1} (a_i + \sum_{j=1}^M r_{ij} \ln v_j)}{\sum_{k=1}^K a_k + \sum_{k=1}^K \sum_{j=1}^M \gamma_{kj} \ln v_j} \quad (5)$$

Транслогова модель є однією із перших моделей, при побудові якої було застосовано функції зі змінною еластичністю заміщення факторів. Недоліком при оцінюванні такої системи попиту є те, що транслогова модель може бути лінеаризованою лише при виконанні деяких специфічних припущень, які можуть суперечити закону Енгеля. Проте її застосування є можливим навіть при порушенні умови однорідності функції корисності та коли функції попиту не є однаковими для різних споживачів (або груп споживачів).

Застосування другого підходу при моделюванні попиту можна проілюструвати за допомогою досить поширеної в наукових працях форми представлення аналітичної залежності попиту від цін та доходів – логарифмічної функції попиту:

$$\log Q_i = a + b_i \log x + c_i \log y_i + e_i \quad (6)$$

де Q_i – попит споживача на i -ий продукт;

x – дохід, що є в розпорядженні у споживача;

y_i – ціна на i -ий товар;

a – вільний параметр моделі;

b_i, c_i – еластичність попиту товару i по доходу та по ціні відповідно.

e_i – стандартна похибка;

Такі моделі характеризуються простотою в побудові та оцінюванні, можуть досить точно відображати кількісний взаємозв'язок між попитом та факторами, що на нього впливають. Вони можуть бути застосованими із високою точністю для прогнозування в короткостроковому періоді. Проте нівелювання поняттям корисності товару в цих моделях в ряді випадків може призводити до суттєвих неточностей у побудованих моделях.

Найбільш точно проілюструвати третій підхід до моделювання попиту можна на прикладі так званої «майже ідеальної» системи попиту – AIDS – моделі. Побудова даної системи попиту ґрунтується на визначенні мінімальних витрат за допомогою функцій витрат, що гарантуватимуть споживачу

досягнення певного бажаного рівня корисності. Аналітичний вигляд моделі подається так:

$$w_i = a_i + \sum_{i=1}^N \gamma_i \log p_i + \beta_i \log(x/P) \quad (7)$$

де w_i – витрати на купівлю i -го товару в сукупних витратах споживача;

p_i – ціна i -го товару;

a_i, γ_i, β_i – параметри моделі, що необхідно оцінити;

x – дохід споживача;

P – індекс цін.

Дана модель характеризується помітною гнучкістю, коефіцієнти при змінних піддаються досить простій інтерпретації. Проте індекс цін (P) є нелінійним за параметрами, що помітно ускладнює процедуру кількісного оцінювання попиту за допомогою моделі AIDS. З метою вирішення даної проблеми в практичних дослідженнях пропонується лінеаризувати модель (7), замінивши індекс цін (P) індексом цін Стоуна, в результаті чого лінеаризовану модель попиту (що отримала назву LA/AIDS) набуває вигляду:

$$w_i = (a_i - \beta_i \log \emptyset) + \sum_{j=1}^M \gamma_j \log p_j + \beta_j [\log x - \log \sum_{k=1}^K w_k \log p_k] \quad (8)$$

де вираз в квадратних дужках і є індекс цін Стоуна.

Вибір тієї чи іншої теоретичної моделі для оцінювання функції попиту залежить від низки факторів, серед яких можна назвати: можливість отримання достовірних статистичних даних, наявність програмних засобів для реалізації побудованої моделі, масштабність дослідження.

Література

1. Бондарев А.А. Оценивание функций спроса для групп продовольственных товаров в российской экономике за 1999-2004 гг. / А.А. Бондарев. – М.: ИЭПП, 2008. – 166 с.
2. Ильина З.М. Продовольственная безопасность: теория, методология, практика / З.М. Ильина. – Минск: ГНУ «Институт экономики НАН Беларуси», 2007. – 230 с.
3. Прокопьев М.Г. Калибровка эластичностей в прикладных моделях / М.Г. Прокопьев // Проблемы развития рыночной экономики. – 2007. – № 2. – С. 3-17.
4. Сало І.А. Прогнозування попиту на внутрішньому ринку плодів та ягід / І.А. Сало // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2009. – № 141 (9). – С. 90-95.

e-mail: dark.silence1976@gmail.com

Охримівська В.Г.

*Національний авіаційний університет, м. Київ
Кафедра економічної кібернетики, студентка*

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВИХ КРИЗ В МІЖНАРОДНІЙ ЕКОНОМІЦІ

За останні кілька десятиріч особливо загострилася проблема посилення нестабільності сучасної фінансово-економічної системи, що обумовило необхідність розробки методів та моделей раннього попередження появи криз, конструювання таких індикаторів передвісників кризових явищ, які б дозволили, аналізуючи сучасними методами стан та динаміку ринку, виявити

ознаки загрози, обмежити негативні наслідки і прискорити оновлення системи. Постає задача максимально точно спрогнозувати час настання кризи, що можна реалізувати на підставі аналізу часових рядів (валютних та фондових індексів, цін товарного ринку тощо) за допомогою сучасних математичних методів.

З 70-80-х рр. XX ст. в теоретичних та емпіричних дослідженнях проблем економічних циклів та криз увага економістів все більше акцентується на фінансових кризах, оскільки фінансовий сектор в сучасних умовах являє собою найбільш нестабільну сферу економіки.

Форми прояву фінансових криз у різних сегментах фінансового ринку мають певні відмінності. На фондовому ринку відбувається падіння курсів акцій та фондових індексів, знижується капіталізація ринку, прибутковість цінних паперів, інвестиційна активність, погіршується біржова кон'юнктура та ліквідність фінансових інструментів. На валютному ринку змінюється курс національної валюти (як правило, в бік девальвації), зростають премії за форвардними та ф'ючерсними контрактами. На банківському ринку зростають відсоткові ставки, спостерігається лавиноподібний відтік капіталу за кордон, "заморожуються" кошти корпорацій, підприємств та фізичних осіб на банківських рахунках, імовірний повний колапс банківської системи і, як наслідок, розгортання системної економічної кризи.

Виходячи з цього, кризи розрізняють за глибиною та силою свого прояву, ступенем охоплення фінансової системи. В залежності від переважної форми свого прояву фінансові кризи поділяють на валютні, боргові, банківські та системні.

Що стосується факторів ризику настання фінансових-економічних криз, то ФЕК можуть бути спричинені низкою макроекономічних, політичних, фінансових факторів, які можна інтерпретувати як фактори нестійкості економічних систем.

Аналіз фінансових криз 90-х років XX-го сторіччя, що охоплювали різні регіони світу, зокрема країни південно-східної Азії, південної Америки, Східної Європи тощо, свідчить, що динаміка розгортання цих криз в структурно відмінних макроекономічних системах має певні спільні риси, що свідчить про наявність універсальних системних механізмів виникнення та розгортання системної нестійкості. Незважаючи на різні економічні та геополітичні умови, що передували кризам в цих країнах, можна припустити наявність схожого сценарію зміни флуктуацій основних макроекономічних та фінансових індикаторів (фондових індексів, валютних курсів).

Це узгоджується із концептуальним положенням системного аналізу, синергетики та теорії складності, згідно з якими існування універсальних сценаріїв катастроф в економічних системах є не тільки можливими, але й закономірними. Так, згідно з принципом самоорганізованої критичності, достатньо широкий клас систем, що знаходяться під впливом зовнішнього потоку енергії та інформації та здатних до особливого режиму, розповсюдження внутрішніх збурень, демонструють схожі властивості, зокрема, близькі до втрати стійкості елементи таких систем утворюють великомасштабні самоорганізовані мережі. Наочною ілюстрацією такого роду процесів кооперативної поведінки (лавиноподібних процесів), можуть

слугувати формування колективних стратегій на фондовому та валютному ринках, розповсюдження паніки, епідемії тощо.

Виходячи з цього, можна обрати два принципово різні шляхи до прогнозування фінансово-економічних криз. Згідно з першим підходом досліджуються причинно-наслідкові зв'язки між різноманітними фінансово-економічними індикаторами та економічною стабільністю. В рамках цього підходу здійснюється пошук факторів, які відіграють важливу роль у формуванні передкризових ситуацій, що ґрунтується на застосуванні економічних моделей, нейронних мереж, експертних оцінках тощо.

У рамках іншого, непараметричного підходу, що ґрунтується на системі пошуку сигналів "раннього сповіщення" не намагаються виявити безпосередні причини, що призвели до виникнення передкризового стану та змоделювати причинно-наслідкові зв'язки, а намагаються лише віднайти так звані "передвісники" - випереджаючі індикатори кризи. На основі цього підходу здійснюються висновки щодо придатності застосування різних змінних в якості сигналу про наближення кризи. Цей метод ґрунтується на систематичному моніторингу динаміки групи економічних змінних, які мають тенденцію до нетипової поведінки в передкризові періоди.

Для ідентифікації передкризових станів було застосовано за своєю сутністю другий, сигнальний підхід, і побудова передвісників полягає в конструюванні індикаторів передкризових станів за допомогою сучасних математичних методів, а саме: мультифрактального та вейвлет-аналізу, ентропійних методів, рекурентних діаграм, аналізу детрендрованих флуктуацій.

Література

1. Чухно А.А. Сучасні фінансово-економічні кризи: природа, шляхи і методи подолання / А.А. Чухно // Економіка України. – 2010. – № 1. – С. 4-18.
2. Сергеева Л.Н. Моделирование поведения экономических систем методами нелинейной динамики (теории хаоса) / Л.Н. Сергеева. – Запорожье: ЗГУ, 2002. – 227 с.
3. Кроновер Р.М. Фракталы и хаос в динамических системах. Основы теории / Р.М. Кроновер. – М.: Постмаркет, 2000. – 352 с.

e-mail: vokhrymivska@gmail.com

Паршукова Л.М.

*Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань
Кафедра інформатики та ІКТ, старший викладач*

ПЕДАГОГІЧНИЙ ДИЗАЙН ПРОГРАМНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Вперше, запозичене й адаптоване з іноземної літератури, словосполучення «педагогічний дизайн» з'явилося кілька років тому, і на даний час все частіше з'являється на сторінках освітніх видань.

Чимала увага педагогічному дизайну приділяється в роботах закордонних педагогів і психологів. Серед яких хочеться виділити праці А.Ю. Уварова, Джефа Раскіна, М.В.Моїсеева і т.д.

Основною ціллю педагогічного дизайну є створення й підтримання середовища у якому, на основі найбільш раціонального подання, взаємозв'язків

та сполучень різних типів освітніх ресурсів, забезпечується психологічно комфортний й педагогічно обґрунтований розвиток суб'єктів освіти.

При використанні інформаційних технологій в освіті роль педагогічного дизайну багаторазово зростає, оскільки багато функцій викладача замінюються інформаційними технологіями. Наскільки педагогічно обґрунтовано, раціонально й комфортно буде організоване освітнє середовище на основі інформаційних технологій, настільки ефективним і буде саморозвиток користувачів прикладним програмним засобом [1].

Педагогічний дизайн інформаційних освітніх технологій робить самий безпосередній вплив на мотивацію учнів, швидкість сприйняття матеріалу, стомлюваність і ряд інших важливих показників. Тому педагогічний дизайн освітнього середовища на базі інформаційних технологій не повинен розроблятися на інтуїтивному рівні.

Педагогічний дизайн може починатися в будь-який момент процесу дизайну. Часто робота починається з появи первісної ідеї, що згодом закладає основи педагогічної ситуації. Вчасно завершивши весь процес дизайнер проводить аналіз і перевіряє, чи дійсно всі компоненти «науки» були враховані. Процес педагогічного дизайну це - спланований і систематичний процес, що передбачає проходження проекту через наступні п'ять стадій:

- 1) аналіз (аналізуються потреби в навчанні);
- 2) дизайн (розробляються плани й коротко сформульовані дизайнерські пропозиції, спрямовані на задоволення потреб у навчанні й досягненні запланованих результатів);
- 3) розробка (плани й дизайнерські пропозиції перетворюються в навчальні матеріали);
- 4) реалізація (навчальні матеріали використовуються учнями);
- 5) оцінка ефективності (навчальні матеріали оцінюються й, при необхідності, коректуються. Це відбувається протягом усього процесу).

На кожній стадії проектній команді необхідно виконати ряд завдань під методичним керівництвом фахівця в області педагогічного дизайну. У вітчизняних джерелах, присвячених розглянутій проблемі подібні стадії педагогічного дизайну представлені як етапи розробки/проекування педагогічних програмних засобів [2].

Головним елементом програмного засобу навчального призначення – є інформація! Ніщо не повинно відволікати користувача від неї. Тим більше елементи інтерфейсу. Інтерфейс – це лише додаток до інформації, система управління нею.

Література

1. Моисеева М.В. Интернет-обучение: технологии педагогического дизайна / М.В. Моисеева, Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.И. Нежурина. – М.: Издательский дом «Камерон», 2004. – 216 с.
2. Кречетников К.Г. Педагогический дизайн и его значение для развития информационных образовательных технологий / К.Г. Кречетников // Материалы XVI Международной конференции «Применение новых технологий в образовании». – Троицк, 2005.

ІНТЕГРАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ ФОНДІВ ТУЛЬЧИНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Одним із головних завдань будь-якої бібліотеки є забезпечення інформаційних потреб користувачів. Діяльність бібліотеки характеризується цілою низкою показників, що можуть бути використані для її інтегральної оцінки стосовно виконання нею основних функцій та завдань. Аналіз ефективності забезпечення інформаційних потреб користувачів є неможливим без вивчення стану та ефективності використання фондів. Оцінка ефективності використання фонду, а особливо такі складові цієї інтегральної оцінки, як частота комплектування, обертаність фонду чи його підфондів, є неможливою без детального вивчення та аналізу конкретних ситуацій, що склалися з фондом та його підфондами у кожній бібліотеці.

Існує ряд робіт [1, 2], в яких вивчаються та оцінюються фонди та потреби таких бібліотек як бібліотека ВСЕІ, Вінницька обласна бібліотека для юнацтва та інші. Метою даної роботи є вивчення показників діяльності Тульчинської центральної бібліотеки, а саме інтегральне оцінювання стану фондів саме цієї бібліотеки.

Для аналізу показників фонду бібліотеки використано статистичні дані табл. 1. Мною було об'єднано невеликі структурні підфонди в більш значніші для простоти дослідження. Аналіз цих даних демонструє, що при середній обертаності всього фонду, що рівна 1,44, найбільшу обертаність має розділ художньої літератури, де обертаність становить 1,8. Найнижча обертаність розділу періодики, вона становить лише 0,8. Крім того, якщо розрахувати коефіцієнт укомплектованості $\delta_i = \beta_i / \alpha_i$, то очевидно, що цей коефіцієнт для розділу художньої літератури рівний 1,4 і є більшим за встановлений нормативний коефіцієнт 1,3, що свідчить про недостатню укомплектованість цього розділу. Розділ навчальної літератури має коефіцієнт укомплектованості 0,71, що свідчить про нормальну чи оптимальну укомплектованість. А для розділу періодики цей коефіцієнт (рівний 0,33) є значно меншим нормативного 0,7, а тому цей розділ згідно нашого аналізу є надлишково укомплектованим.

Таблиця 1

Показники підфондів Тульчинської центральної бібліотеки

Розділ фонду	Частка, %	Частота комплектування, α_i	Частота звернення, β_i	Коефіцієнт, γ_i
Художня	50	0,5	0,7	1,8
Навчальна	35	0,35	0,25	1,2
Періодика	15	0,15	0,05	0,8
Всього	100	1	1	1,44

На підставі статистичних даних здійснено аналіз впливовості різних факторів на показники діяльності бібліотеки. Для дослідження було використано нейромережеві пакети Winnet 3.0 Excel Neural Package та NeuroPro. До найбільш впливових факторів програмами було віднесено: кількість користувачів, обсяг фондів, обертаність та читаність. Здійснено прогнозування показників за допомогою програми NeuroPro. Прогноз мережі виявився достатньо точним. Отже, дану програму можна використовувати для прогнозування показників діяльності бібліотеки.

Література

1. Красиленко В.Г. Інтегральне оцінювання фонду бібліотеки ВСЕІ [Текст] / В.Г. Красиленко, О.І. Нікольський, Т.М. Бурлак // Збірник матеріалів X НПК ВСЕІ УУ. – 2010. – С. 154-156.

2. Гуменюк В.А. Кластерний аналіз інформаційних потреб читачів Вінницької обласної бібліотеки для юнацтва [Текст] / В.А. Гуменюк // Збірник матеріалів X НПК ВСЕІ УУ. – 2010. – С. 184-185.

e-mail: kostok@yandex.ru

Шевченко О.М.

*Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», м. Київ
Кафедра фізико-технічних засобів захисту інформації, студент
Науковий керівник: Василенко О.Д.*

СЕЙСМІЧНІ ТОЧКОВІ СИСТЕМИ В ОХОРОНІ ОБ'ЄКТІВ

В даний час для охорони об'єктів та території використовуються різні технічні засоби охорони. Серед них особливе місце займають сейсмічні системи охорони (ССО), що мають ряд переваг, які забезпечують їхню стійку конкурентоспроможність. Це обумовлено наступними причинами:

- масковані засоби виявлення (ЗВ) володіють істотно більшою тактичною ефективністю, ніж видимі загороджувальні;
- існують природно-кліматичні умови, при яких застосування загороджувальних засобів неефективно (наприклад, схили гір, висока трава і т.д.);
- використання загороджувальних ЗВ на кордоні найчастіше не представляється можливим з політичних (хороші державні відносини) і екологічних міркувань (наприклад, сильний міграційний потік тварин) [1].

Пасивність принципу функціонування ССО і розташування сейсмоприймачів (СП) в ґрунті гарантує високу ступінь маскуванню.

Зробимо оцінку потужності, яку спричиняє людина на поверхню ґрунту.

Потужність, яку спричиняє людина при русі на поверхню, тобто потужність, яка витрачається на створення механічних коливань ґрунту, можна оцінити за такою формулою:

$$P = \frac{m \cdot h^2 \cdot v^3}{2 \cdot 0,2^3 \cdot l^3},$$

де P – потужність;

m – маса людини;

h – висота, на яку підіймає ногу людина, залежить від характеру руху людини (ходьба, біг та ін.);

v – швидкість пересування людини;

l – довжина кроку.

Відомо, що ефективність дій того чи іншого джерела збудження пружних коливань оцінюється за допомогою коефіцієнта корисної дії (к.к.д.):

$$\eta = \frac{P_a}{P}.$$

Для джерела збудження у ґрунті пружних коливань типу механічного удару, к.к.д. становить 10% - 15%. Тому будемо рахувати, що $P_a = 0,1 \cdot P$.

Провівши декілька розрахунків даної потужності для різних параметрів руху об'єкту, отримали:

1) $m = 80$ кг, $\Delta h = 0,1$ м, $v = 1,1$ м/с, $l = 0,7$ м – параметри ходьби,

$$P_{a1} = 19,4 \text{ (Вт)}$$

2) $m = 80$ кг, $\Delta h = 0,5$ м, $v = 8$ м/с, $l = 1,2$ м – параметри бігу,

$$P_{a2} = 37,04 \text{ (кВт)}$$

Отже, можна сказати, що потужність, яку створює людина ногами на поверхню при русі, міняється в межах $19 \text{ Вт} < P < 37 \text{ кВт}$.

Література

1. Горяинов Н.Н. Скорость упругих волн в различных грунтах / Н.Н. Горяинов. – М.: Наука, 1964. – 342 с.

2. Магауенов Р.Г. Системы охранной сигнализации: основы теории и принципы построения: учеб. Пособие / Р.Г. Магауенов. – М.: Горячая линия – Телеком, 2008.

3. Иванов В.А. Развитие принципов адаптации сейсмических средств охраны участков местности / В.А. Иванов, В.Н. Онуфриев // Радиотехника. – 2005. – № 3. – С. 97-99.

e-mail: lesichka11223344@ukr.net

Секція 2. Економічні науки

Амбарчян В.С.

Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана, м. Київ
Кафедра обліку в кредитних та бюджетних установах та економічного аналізу, аспірант

ОЦІНКА КОНЦЕНТРАЦІЇ РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Купівля та продаж пайових і боргових фінансових інструментів на фондовому ринку є одним з основних видів банківської діяльності. Станом на 1 січня 2012 року в Україні зареєстровано 175 банків [1], переважна більшість з яких здійснює інвестиційні операції. Наявність значної кількості учасників ринку банківських фінансових інвестицій вимагає дослідження рівнів його конкуренції та концентрації.

Оцінка концентрації банківського інвестиційного ринку здійснюється шляхом розрахунку низки економічних показників, загальна характеристика і спосіб розрахунку яких наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Показники концентрації ринку банківських фінансових інвестицій

Показник	Спосіб розрахунку	Параметри	Особливості розрахунку
1	2	3	4
Індекс концентрації CR_k	$\sum_{i=1}^k s_i$ s_i - частка i -го банку на ринку фінансових інвестицій; k - кількість найбільших банків на ринку.	$0 < CR_k \leq 1$	Враховує рівень концентрації галузі лише серед найбільших банків, ігноруючи вплив менших учасників ринку
Індекс Герфіндаля-Хіршмана ННІ	$\sum_{i=1}^n s_i^2$ n - кількість банків на ринку фінансових інвестицій	$1/n < ННІ \leq 1$	Є більш точним порівняно з CR_k , оскільки охоплює всі банківські установи-учасників інвестиційного ринку
Загальний індекс концентрації ССІ	$s_1 + \sum_{i=2}^n s_i^2 (1 + (1 - s_i))$	$0 < ССІ \leq 1$	–
Індекс Хола-Тайдмана НТІ	$\frac{1}{2(\sum_{i=1}^n i \cdot s_i) - 1}$ i - порядковий номер банку за розміром фінансових інвестицій	$0 < НТІ \leq 1$	Банку з найбільшим розміром фінансових інвестицій привласнюється порядковий номер "1"

1	2	3	4
Індекс Ханна-Кея НКІ	$\left(\sum_{i=1}^n s_i^\alpha \right)^{1/(1-\alpha)}$ α - показник ступеня, який дозволяє порівняти вплив малих та великих банків на значення індексів [2, с. 126]	$1/s_1 < НКІ \leq n$	Показник α не є нормативним. Для $\alpha \rightarrow 0$, індекс охоплює всю сукупність банків-учасників інвестиційного ринку. Для $\alpha \rightarrow \infty$, індекс визначає рівень концентрації для найбільшого банку.
U – індекс [3, с. 10]	$\left(\sum_{i=1}^n s_i (s_i \cdot n^{(\alpha-1)/\alpha}) \right)^\alpha$	$1/n < U \leq 8$	
Індекс Хауса Н [3, с. 11]	$\sum_{i=1}^n s_i^{2-(s_i(HHI-s_i^2))^\alpha}$	$0 < H \leq 1$	

Розрахунок визначених показників дозволить отримати точну інформацію про конкурентне середовище, в якому банк здійснює інвестиційну діяльність та, на основі отриманої аналітичної інформації, прийняти правильні управлінські рішення.

Література

1. Структура активів банків України за станом на 01.01.2012р. (у розрізі банків) // Вісник НБУ. – 2012. – № 3. – С. 48-53.
2. Жердецька Л.В. Вплив ринкової концентрації на процеси ціноутворення в банківському секторі України / Л.В. Жерделицька // Економічний простір. – 2008. – № 20/1. – С. 122-130.
3. J.A. Bikker, K.Naaf. Measures of competition and concentration in the banking industry: a review of the literature [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dnb.nl/en/binaries/ot027_tcm47-146045.pdf.

e-mail: AmbarchyanV@bigmir.net

Амбарчян М.С.

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ
Кафедра обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу, аспірант*

НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ

Українські та міжнародні нормативні джерела містять два тлумачення поняття «банківське об'єднання»: а) формування групи банків під контролем материнського банку; б) злиття декількох банків з метою утворення однієї юридичної особи. Опрацювавши нормативні акти, можна визначити приблизне співвідношення типів банківських об'єднань за вітчизняним законодавством [1] та економічного змісту і юридичної форми об'єднань за МСБО [2] (табл. 1).

Порядок обліку та формування консолідованої фінансової звітності банківських холдингових груп визначається МСБО 27 «Консолідовані звіти та облік інвестицій в дочірні підприємства». Для регулювання обліку і звітності

банківських корпорацій застосовують: 1) МСБО 31 «Фінансова звітність про частки у спільних підприємствах» у випадку об'єднання банків, які перебували під спільним контролем до моменту об'єднання; 2) МСБО 22 «Об'єднання компаній» у випадку об'єднання банків, які не перебували під спільним контролем до моменту об'єднання.

Таблиця 1

Юридичні форми та економічний зміст різних типів банківських об'єднань

Тип об'єднання	Юридична форма	Економічний зміст
Банківська холдингова група	Материнський банк + дочірні банки	Придбання
Банківська корпорація	Спільне підприємство	Об'єднання інтересів

Для зручності роботи з нормативними актами доцільним є їх групування за предметом регулювання (табл. 2).

Таблиця 2

Нормативні акти, що регулюють діяльність банківських об'єднань

Предмет регулювання	Нормативний акт
1. Визначення поняття і класифікація банківських об'єднань	1) ЗУ «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III; 2) ЗУ «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 N 2664-III; 3) ЗУ «Про внесення змін до деяких законів України щодо нагляду на консолідованій основі» від 19.05.2011 № 3394-VI; 4) Положення про порядок створення і державної реєстрації банківських об'єднань від 31.08.2001 N 377; 5) МСБО 22 «Об'єднання компаній».
2. Вимоги і порядок державної реєстрації	1) ЗУ «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III; 2) Положення про порядок створення і державної реєстрації банківських об'єднань від 31.08.2001 N 377; 3) Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів від 08.09.2011 N 306.
3. Облік інвестицій, здійснених для створення банківського об'єднання	1) Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України від 03.10.2005 N 358; 2) П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» [3]; 3) МСБО 22 «Об'єднання компаній»; 4) МСБО 27 «Консолідовані звіти та облік інвестицій в дочірні підприємства»; 5) МСБО 28 «Облік інвестицій в асоційовані компанії»; 6) МСФЗ 3 «Об'єднання бізнесу».
4. Формування та подання консолідованої фінансової звітності	1) ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV; 2) Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України від 24.10.2011 N 373; 3) П(С)БО 20 «Консолідована фінансова звітність»; 4) МСБО 27 «Консолідовані звіти та облік інвестицій в дочірні підприємства»; 5) МСБО 31 «Фінансова звітність про частки у спільних підприємствах».

Література

1. Сайт «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку / Сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
3. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку / Сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.

e-mail: margovika@bigmir.net

Беленко Д.В., к.э.н.

*Донецкий национальный университет, г. Донецк
Кафедра экономической кибернетики, ассистент*

ЭТАПЫ МОДЕЛИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННОЙ СТРАТЕГИИ ВУЗА

Опыт функционирования отечественной системы высшего образования показывает, что в современных условиях наиболее жизнеспособными оказываются те образовательные учреждения, которые проводят активную инновационную политику: вводят новые специальности, внедряют новые технологии в обучении, расширяют сферу научно-технических услуг. Закономерности инновационной деятельности ВУЗов являются достаточно сложными и их содержательный анализ на основе эвристических методов затруднителен. Это предопределяет необходимость применения различных моделей и методов моделирования. Предполагается, что использование экономико-математических моделей позволяет получить новые знания об инновационном развитии ВУЗа. До настоящего времени не разработаны методические основы, позволяющие комплексно и системно решать задачу моделирования инновационного развития ВУЗа. Отсюда актуальной является задача определения этапов моделирования инновационной стратегии ВУЗа.

Процесс моделирования инновационной стратегии ВУЗа состоит из следующих этапов [2]: определение цели моделирования и постановка задачи, построение теоретической модели, выбор переменных, зависимостей между ними, подбор информационной базы, проверка на содержательном теоретическом уровне соответствия модели поставленной задачи.

Наиболее сложным этапом разработки модели инновационной стратегии ВУЗа является выбор переменных, поскольку разрабатываемые варианты инновационной стратегии должны включать расчеты всех основных технико-экономических показателей, сравнение которых позволяет количественно и качественно оценить альтернативы инновационного развития ВУЗа с учетом существующего инновационного потенциала ВУЗа. В тоже время модель не должна быть перегружена информацией. Отсюда можно сделать вывод, что для моделирования инновационной стратегии ВУЗа необходимо выбрать систему показателей, которые не только характеризует различные варианты инновационного развития, но и содержит возможность своего расширения. При этом также необходимо учитывать, что инновационная стратегия ВУЗа определяется совокупностью многочисленных характеристик: педагогическая, экономическая и технологическая составляющие деятельности ВУЗа. Поэтому

при моделировании инновационной стратегии необходимо включать лишь те показатели, которые являются измеримыми и рассматриваются как основные, что позволяет обеспечить допустимую размерность модели. В противном случае работа с моделью будет сопряжена с большими вычислительными трудностями, что негативно отразится на точности результатов моделирования [1].

Таким образом, анализ этапов моделирования инновационной стратегии ВУЗа позволил сделать вывод, что на каждом этапе необходима доработка и уточнение существующего инструментария, основанная на учете специфики инновационного развития ВУЗа.

Литература

1 Булава И.В. Теория и методология разработки стратегии развития предприятия / И.В. Булава. – М.: РИО МАОК, 2009. – 167 с.

2 Лысенко Ю.Г. Экономика и кибернетика предприятия: Современные инструменты управления: Монография / Ю.Г. Лысенко. – Донецк: ООО «Юго-Восток ЛТД», 2006. – 356 с.

e-mail: belenkodaria@mail.ru

Бобор Л.М.

*Чернігівський державний технологічний університет, м. Чернігів
Кафедра економічної теорії і економіки підприємства, викладач*

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВОЇ ТЕХНІКИ В ГАЛУЗІ ЗВ'ЯЗКУ

У галузі і підгалузях зв'язку визначення і вивчення показників економічної ефективності є актуальним завданням як в умовах конкретної діяльності підприємств зв'язку (при оцінці комплексних результатів господарської діяльності), так і при розробці і впровадженні нової техніки зв'язку, при реалізації окремих господарських і організаційно-технічних заходів (зокрема, наукової організації праці, автоматичних систем управління та інших), оскільки це є важливим чинником росту інтенсифікації виробничої діяльності галузі зв'язку.

У галузі зв'язку розрахунок економічної ефективності проводиться у випадках: розробки і впровадження нових засобів зв'язку, виконання теоретичних, пошукових та проектних робіт зі створення і впровадження нової техніки; виконання науково-дослідних та експериментальних робіт; створення і впровадження нових машин, механізмів, апаратів та приладів; розробки нових видів сировини і матеріалів (для промислових підприємств господарства зв'язку і експлуатаційних потреб); розробки методів технічної експлуатації засобів зв'язку і методів обробки інформації; розробки і впровадження комплексних засобів механізації та автоматизації процесів передачі інформаційних повідомлень; модернізації і реконструкції обладнання, що використовується; розробки проектів нового будівництва і реконструкції підприємств зв'язку; застосування нових будівельних конструкцій і матеріалів; проведення робіт зі збільшення ресурсу машин, механізмів, апаратів та приладів; розробки і

впровадження заходів щодо наукової організації праці, стандартів і нормативів; удосконалення ціноутворення.

У господарстві зв'язку практика розрахунків економічної ефективності базується на ряді методичних документів. До них, насамперед, відносяться Типова методика по визначенню економічної ефективності капітальних вкладень і Галузева інструкція по визначенню економічної ефективності капітальних вкладень у господарстві зв'язку. Основним методологічним принципом Типової методики є науковий підхід як при обґрунтуванні вибору варіантів нової техніки, так і при оцінці економічної ефективності її застосування. Цей принцип полягає в тому, що при визначенні ефекту враховується економія (або перевитрати) капітальних вкладень і поточних витрат як у виробника, так і у споживача нової техніки, тобто враховується ефективність дослідження нової техніки і технічних рішень в народному господарстві. Оцінка ефективності нової техніки і технічних рішень (або окремих заходів) здійснюється по кінцевих результатах впровадження в народне господарство. При цьому враховуються терміни служби старої і нової техніки, її продуктивність, терміни впровадження варіантів, а також поліпшення якісних параметрів нової техніки в порівнянні зі застарілою.

Важливим етапом роботи по визначенню ефективності є докладний аналіз діючої техніки аналізованого профілю як в Україні, так і за кордоном. При цьому враховується не тільки діюче устаткування, але і те, що проектується. В процесі розробки нової техніки вирішуються конструктивні, технологічні, виробничі і експлуатаційні завдання. Остаточне рішення про доцільність створення і впровадження нової техніки приймається на основі розрахунку річного економічного ефекту, який визначається на річний обсяг виробництва нової техніки у розрахунковому році або на річний обсяг випуску продукції за новими технологічними процесами. Проте в ряді випадків впровадження окремих видів нової техніки зв'язку обумовлено необхідністю вирішення соціально-економічних та інших завдань (наприклад, підвищення якості роботи засобів зв'язку, поліпшення обслуговування населення зв'язком та ін.) і може не дати економічного ефекту.

e-mail: bobor@gala.net

Бойцун С.І.

*Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця
Кафедра організації обліку та звітності, магістрант*

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Необхідною умовою підтримання виробництва сільськогосподарської продукції на певному рівні є: постійна наявність частини оборотних активів у матеріальній формі (виробничі запаси). Щоб здійснювався процес виробництва, господарства повинне мати в необхідних розмірах запаси посівного матеріалу,

кормів, палива, мінеральних добрив та засобів захисту рослин і тварин, запасних частин, інших виробничих запасів [4, с. 107].

Ефективне управління підприємством, зокрема його запасами, дозволяє в майбутньому отримати додатковий прибуток до 8-10% від обороту. Але для досягнення такого результату необхідно приділяти основну увагу формуванню:

- оптимального портфеля запасів;
- розрахунку норм резервного запасу;
- організації роботи з постачальниками.

Для успішного використання показників обліку необхідно, щоб він задовольняв таким вимогам: відповідність обліку завданням управління та контролю на конкретному підприємстві; відповідність ведення обліку та надання звітності; достовірність, точність та об'єктивність облікових даних; повнота та зрозумілість обліку; співвідношення фактичних показників з плановими; економічність і раціональність.

Важливим питанням є організація облікового процесу відповідно до встановлених правил, які розробляються в тій чи іншій країні. Під раціональною організацією обліку розуміють систему заходів, які забезпечують найефективніше виконання функцій бухгалтерського обліку. Цю систему спрямовано на організацію такої побудови обліку, яка забезпечувала б контроль за всіма господарськими операціями підприємства, збереженість матеріальних цінностей, формування достовірної інформації про діяльність підприємства [1, с. 107].

Необхідними передумовами правильної організації обліку запасів є:

- раціональна організація складського господарства;
- розробка номенклатури запасів;
- наявність інструкції з обліку виробничих запасів;
- правильне групування (класифікація) запасів;
- розробка норм витрачання запасів.

Для організації безперебійного постачання, розміщення, зберігання і видачі матеріальних запасів у виробництво велику роль грає правильно організоване складське господарство, тому що в діяльності підприємства не завжди можна добитися повного узгодження темпів постачання матеріальних ресурсів, темпів виробництва і збуту готової продукції. Основні функції складського господарства – це акумуляція матеріальних ресурсів в об'ємах і номенклатурі, достатніх для безперервності процесу виробництва; належне зберігання і облік матеріалів; планомірне, безперебійне і комплектне постачання цехів і ділянок матеріальними ресурсами; підготовка матеріалів до їх безпосереднього споживання, здійснення комплексу операцій, пов'язаних з виконанням контролю, сортування, консервації матеріалів. Існує декілька варіантів обліку матеріальних запасів на складах підприємства [3, с. 204].

Тільки за умови комплексного використання комп'ютерної техніки та професійних програмних засобів облікова інформаційна система може оперативно надавати необхідну інформацію для потреб управління підприємством [5, с. 348].

Автоматизація обліку запасів та їх обороту на промислових підприємствах передбачає послідовність здійснення таких заходів:

- складання планів щодо закупівлі, зберігання й витрачання ТМЦ та встановлення норм і нормативів зберігання й відпуску, виробництво;
- збір та реєстрацію без участі працівників підприємства первинних даних про наявність та переміщення ТМЦ в цехах, складах, місцях виробництва й реалізації;
- порівняння фактичних даних з плановими й нормативними на основі автоматизованої реалізації комплексу економіко-математичних розрахунків необхідних показників;
- надання аналітичної інформації системі управління через мережеві канали зв'язку;
- автоматизоване прийняття управлінських рішень на основі аналітичних показників щодо оперативного коригування запасів ТМЦ та їх вибуття;
- оперативні зміни в планах, нормах й нормативах руху запасів без участі облікових працівників

У майбутньому з розвитком і масовим впровадженням автоматизованих інформаційних технологій можлива повна автоматизація роботи й інших сфер людської діяльності, що потребує подальших досліджень у галузі застосування таких технологій для потреб облікової практики. Проте існує ряд організаційних, економічних, правових перепон на шляху масового використання автоматизованих інформаційних технологій для цілей обліку [2, с. 129].

Виходячи зі всього вище зазначеного можна стверджувати, що автоматизація облікових процесів на сільськогосподарських підприємствах дозволить здійснювати управління та оперативний контроль за використанням виробничих запасів. При цьому інформаційна база, яка створюється при здійсненні обліку запасів дозволяє зменшувати витрати часу на контроль і опрацювання необхідної інформації для прийняття управлінських рішень та здійснення контролю. Крім цього автоматизація дає змогу обмежитися вибіркоким контролем і менше уваги приділяти арифметичній перевірці. Також правильна організація обліку за допомогою автоматизованих систем дозволяє здійснювати ведення обліку за єдиними стандартами визначеними на етапі складання наказу про облікову політику підприємства, при цьому застосовуючи обраний метод оцінки запасів та унеможливорює виникнення арифметичних помилок.

Література

1. Клименко О.В. Організація обліку номенклатури товарних запасів на підприємствах торгівлі / О.В. Клименко // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2009. – № 4. – С. 107-111.
2. Муравський В. Організація обліку товарних запасів з використанням автоматизованих інформаційних технологій / В. Муравський // Економічний аналіз. – 2010. – № 6. – С. 128 -130.
3. Олійник Т.О. Проблеми організації обліку виробничих запасів на складах підприємств / Т.О. Олійник // Сталий розвиток економіки: Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2009. – № 4. – С. 204-207.
4. Пеняк Ю.С. Управління виробничими запасами у сільськогосподарських підприємствах / Ю.С. Пеняк // Економіка АПК – 2008. – № 10. – С. 107-110.

5. Писарчук О.В. Вдосконалення методологічних підходів до автоматизації обліку з урахуванням специфіки підприємства / О.В. Писарчук //Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2010. – № 29. – С. 348-350.

e-mail: boytsun_sergiy@ukr.net

Витвицька О.М.

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ
Кафедра економіки підприємства, аспірант*

ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА НАФТОГАЗОВИДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

На сучасному етапі для підвищення ефективності управління комплексом бізнес-процесів нафтогазовидобувних підприємств необхідним є розвиток і впровадження новітніх інформаційних систем і технологій та побудова єдиного автоматизованого інформаційного простору, що охоплює всі рівні управління підприємством, всі напрями діяльності підрозділів і весь виробничий цикл.

Одним з основних принципів системного підходу є принцип декомпозиції, який використовується при вивченні особливостей, властивостей елементів системи в цілому. Він ґрунтується на розбитті системи на самостійні частини – підсистеми, виокремленні деяких комплексів робіт, створенні умов для ефективного аналізу системи та її проектування [1, с. 65]. Підсистема інформаційної системи – це її частина, виділена за зазначеною ознакою або сукупністю ознак і розглядається як єдине ціле.

Задачу створення ефективної структури інформаційної системи НГВ підприємства ми пропонуємо вирішити за допомогою підходу, який ґрунтується на основі сформованої моделі інформаційного середовища НГВ підприємств і збалансованої системи показників - характеристик цього середовища [2, с. 56]. При виокремленні підсистем ІС нафтогазовидобувного підприємства основним завданням було врахування всіх інформаційних потоків, які циркулюють між елементами внутрішнього середовища та зовнішнього середовища підприємства і визначення тих завдань, які будуть вирішуватися з допомогою ІС. Тому інформаційну систему НГВ підприємства розглядатимемо як сукупність таких функціональних підсистем: 1) *підсистема забезпечення геологічною інформацією* – призначена для використання результатів раніше проведених геологорозвідувальних робіт, а також інформації, що створюється НГВ підприємствами у процесі освоєння і експлуатації нафтових і газових родовищ; 2) *підсистема управління технологією виробництва* – призначена для роботи з інформацією, що характеризує виробничі процеси; 3) *підсистема управління економічною діяльністю підприємства* – призначена для ведення, обробки і використання інформації, що характеризує економічну діяльність підприємства; 4) *підсистема управління ресурсами* – призначена для здійснення оперативної оцінки і керування різними видами ресурсів; 5) *підсистема управління науково-технічною інформацією* – призначена для пошуку, розробки та впровадження у виробництво нових або вдосконалених технічних засобів та технологій; 6)

підсистема управління нормативно-правовою інформацією – призначена для формування і подальшого використання нормативних даних, що використовуються у процесі нафтогазовидобутку; 7) *підсистема екологічного моніторингу діяльності підприємства*. Її завданням є забезпечення всіх рівнів управління необхідною екологічною інформацією для оперативного ухвалення чітких, і правильних управлінських рішень; 8) *підсистема взаємодії підприємства з учасниками галузевого ринку* – призначена для моніторингу взаємовідносин підприємства із споживачами продукції, постачальниками, фінансово-кредитними установами, тощо.

Кожна із цих підсистем характеризується сукупністю показників-індикаторів, що відображають характеристики зовнішнього і внутрішнього середовища НГВ підприємств. Запропонована структура ІС НГВ підприємства дозволяє побудувати і оптимізувати ІС НГВ підприємств, здійснювати моніторинг поточного стану підприємства; суттєво підвищити якість інформаційного забезпечення НГВ підприємств та знизити витрати на нього.

Література

1. Бутко М.П. Формування інформаційного забезпечення в системі державного управління: монографія / М.П. Бутко, М.Ю. Дітковська. – Ніжин: ТОВ “Видавництво “Аспект-Поліграф”, 2010. – 244 с.

2. Витвицька О.М. Інформаційне середовище нафтогазовидобувних підприємств / О.М. Витвицька // Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. – 2011. – № 4 (30). – С. 55-60.

e-mail: okvitvitska@ukr.net

¹Власюк С.А., к.е.н., ²Поліщук К.В.

Уманський національний університет садівництва, м. Умань
Кафедра фінансів і кредиту, ¹старший викладач, ²студентка

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТРИРІВНЕВОЇ СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

В умовах трансформації економіки, несприятливої політичної та, особливо, демографічної ситуації виникає проблема дефіциту пенсійних коштів. Фактично, наповнення коштами Пенсійного фонду України є одним із основних завдань, на розв’язання якого і спрямована пенсійна реформа.

Побудова ринкової економіки в Україні, демографічні процеси, пов'язані зі старінням населення, виявили неспроможність солідарної системи державного пенсійного страхування забезпечити гідні пенсійні виплати громадянам. Тому створення системи трирівневого пенсійного забезпечення, передбаченої Законом України від 09.07.2003 № 1058 «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» [1], є першочерговим завданням для органів виконавчої влади у реформуванні соціальної сфери. Одночасно виконавча влада не скористалася періодом сталого економічного розвитку попередніх років для запровадження такої системи. Тому Україною обрано шлях поступового запровадження трирівневої пенсійної системи (рис. 1).

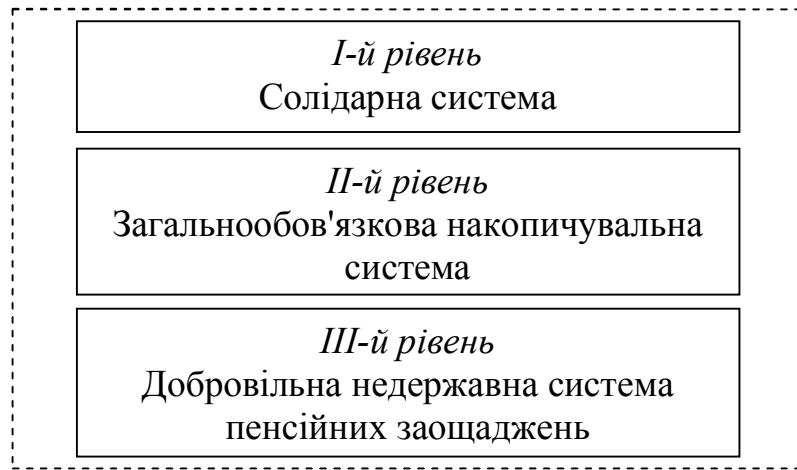

Рис. 1. Трирівнева пенсійна система в Україні

Реформа солідарної системи передбачає охоплення системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування усіх працюючих громадян (у тому числі і тих, що забезпечують себе роботою самостійно, а також найманих працівників у приватному секторі економіки). Запровадження нової формули нарахування пенсій, що передбачає розширення періоду врахування заробітку при визначенні розмірів пенсій (на підставі даних системи персоніфікованого обліку внесків), зарахування до страхового стажу періодів, за які сплачено страхові внески та ставить майбутній розмір пенсії у залежність від величини заробітку, з якого сплачувались пенсійні внески, та страхового стажу, протягом якого вони сплачувались.

Суть створення Другого рівня пенсійної системи (загальнообов'язкового накопичувального пенсійного страхування) полягатиме у тому, що частина обов'язкових внесків до пенсійної системи (загальний рівень пенсійних відрахувань залишиться незмінним) накопичуватиметься у єдиному Накопичувальному фонді і обліковуватиметься на індивідуальних накопичувальних пенсійних рахунках громадян які сплачуватимуть такі внески. Ці кошти інвестуватимуться в економіку країни з метою отримання інвестиційного доходу і захисту їх від інфляційних процесів. Управління пенсійними коштами здійснюватимуть компанії з управління активами, обраними на конкурсній (тендерній основі). При інвестуванні пенсійних активів компанії будуть діяти згідно з вимогами законопроектів щодо напрямків інвестування, ринків на яких можна буде здійснювати інвестиції та вимог щодо диверсифікації інвестиційних вкладень. Безпосереднє зберігання пенсійних активів буде здійснювати банківська установа – зберігач, яка буде нести відповідальність за цільове використання цих активів. Кошти, що обліковуватимуться на індивідуальних накопичувальних пенсійних рахунках громадян будуть власністю цих громадян, і вони зможуть скористатись ними при досягненні пенсійного віку. Виплати з Накопичувального фонду будуть здійснюватись додатково до виплат із солідарної системи [2].

Впроваджуватись другий рівень буде лише після формування необхідних економічних передумов та створення відлагодженої і ефективної системи державного нагляду та регулювання у цій сфері, а також необхідної інфраструктури.

Законопроектами, також передбачається, що, починаючи з 2018 року, громадянам буде надано право, у разі їх бажання, перевести їх обов'язкові пенсійні заощадження з Накопичувального фонду до обраного ними недержавного пенсійного фонду (тобто на третій рівень). Це дозволить застрахованим особам самостійно вирішувати, яка інвестиційна політика є найбільш прийнятною для інвестування їх пенсійних заощаджень, а отже – в більшій мірі впливати на розмір своєї майбутньої пенсії.

Недержавний пенсійний фонд створюється, провадить діяльність і ліквідується згідно з Законом України "Про недержавне пенсійне забезпечення", має статус неприбуткової установи, тобто не має на меті одержання прибутку для його подальшого розподілу між засновниками фонду. Весь отриманий фондом інвестиційний дохід розподіляється тільки між його учасниками [3].

Трирівнева пенсійна система дозволить розподілити між трьома її складовими ризики, пов'язані із змінами в демографічній ситуації (до чого більш чутлива солідарна система) та з коливаннями в економіці і на ринку капіталів (що більше відчувається у накопичувальній системі). Такий розподіл ризиків дозволить зробити пенсійну систему більш фінансово збалансованою та стійкою, що застрахує працівників від зниження загального рівня доходів після виходу на пенсію і є принципово важливим та вигідним для них.

Література

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування Закон України від 09.07.2003, № 1058 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kiev.rada.gov.ua>.
2. Стожок Л. Напрями вдосконалення системи державного пенсійного страхування в Україні / Л. Стожок // Україна: аспекти праці. – 2006. – № 1. – С. 13-18.
3. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09.07.03, № 1057 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kiev.rada.gov.ua>.

e-mail: vlasiuks@ukr.net

Гальперина С.А., аспірант

Национальная академия природоохранного и курортного строительства, г. Симферополь

ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ ФАКТОРОВ НА КАЧЕСТВЕННЫЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ КАДРОВОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕКРЕАЦИОННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

В настоящее время в условиях глобализации мирового рынка туристских услуг и усиления миграционных процессов на рынке рабочей силы для курортных регионов актуализируется проблема сохранения и формирования кадрового состава санаторно-курортных и туристских предприятий. Учитывая возрастающую роль трудового потенциала в обеспечении экономического роста региона, необходимо выявлять факторы и условия, влияющие на его развитие. В целом, воспроизводственные процессы трудового потенциала региона подвержены влиянию множества факторов, в числе которых рассматривают демографические, материально-технические, медико-

биологические и социально-экономические. Влияние этих факторов определяют с учетом идеологических, нравственных, политических, экономических и других условий жизнедеятельности человека и общества. Детерминирующими факторами являются социально-экономические, влияние которых обуславливает качественные и количественные характеристики трудового потенциала региона. Таким образом, трудовой потенциал региона формируется под воздействием совокупности факторов, влияние которых характеризуется прямой и обратной причинно-следственной зависимостью, многоступенчатостью взаимосвязи, целостностью взаимодействия, что предопределяется формами общественных отношений и сферами жизнедеятельности человека и общества.

Исходя из этого, необходимо исследовать влияние факторов на качественные и количественные характеристики трудоактивного населения, как интегрированный процесс, на всех уровнях – от государственного и регионального до отдельного предприятия. Совокупность характеристик кадрового состава отдельных предприятий в целом отражает качественные и количественные характеристики людей, занятых в определенной сфере деятельности.

Основу изложенных ниже результатов оценки степени влияния факторов на состояние кадрового состава рекреационных предприятий составляют результаты эмпирического исследования, в рамках которого выполнен опрос руководителей рекреационных предприятий, имеющих базу размещения. Инициатором исследования являлась кафедра «Курортное дело» Крымского центра переподготовки и повышения квалификации работников органов государственной власти, органов местного самоуправления, государственных предприятий, учреждений и организаций при Совете министров АРК, по заказу Министерства курортов и туризма АРК в 2006-2010 гг.

Цель данного исследования состояла в определении структуры кадрового состава рекреационных предприятий в зависимости от категорий, источников привлечения персонала, а также оценке уровня влияния факторов на профессиональные компетенции специалистов. В опросе приняли участие 207 руководителей различных типов рекреационных учреждений АР Крым, которые ответили на 18 вопросов, связанных со структурой кадрового состава и кадрового менеджмента предприятий.

В одном из предложенных вопросов предлагалось оценить по десятибалльной шкале, где 1 – это минимальное влияние, а 10 – максимальное, уровень воздействия конкретизированного фактора на качественные характеристики кадрового состава рекреационного предприятия.

В таблице приведены результаты анализа. В колонке «итога» приведен процент руководителей, оценивших данный фактор из общего количества опрошенных. Таким образом, руководители максимально выделили в своих ответах фактор оплаты труда (83,7%), определив на второе и третье место качество обучения и уровень организации труда, на четвертое - условия труда, и ниже - социальные гарантии (58,9%) и ментальность (62%). Прочие факторы, имеющие региональный и государственный уровень (система охраны здоровья, возможность альтернативного трудоустройства и пр.) были оценены только в пятидесяти 50% случаев. Это означает, что руководители рекреационных

предприятий считают, что на профессиональные компетенции работников предприятия влияет в основном уровень оплаты труда, качество их подготовки и менеджмент персонала, а не факторы макроуровня.

Таблица 1

Оценка влияния факторов на качественные характеристики кадрового потенциала рекреационного предприятия.

Уровень оценки по бальной системе	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Количество ответов (в %)											Итого
Факторы											
Качество обучения		3,1		6,2	12,4	3,1	6,2	6,2	3,1	31	71,3
Уровень организации труда		9,3			15,5		3,1	9,3	3,1	33	74,4
Оплата труда			6,2		9,3	6,2	3,1	9,3	6,2	43,4	83,7
Условия труда	3,1		3,1	6,2	18,6		12,4		12,4	12,4	68,2
Ментальность работников	3,1		6,2	3,1	12,4	6,2	9,3	3,1	9,3	9,3	62
Социальные гарантии		3,1	3,1	3,1	3,1	9,3	6,2	9,3	6,2	15,5	58,9
Возможность альтернативного трудоустройства	3,1	9,3		9,3	15,5	3,1	3,1	3,1	6,2		52,7
Уровень благосостояния населения	3,1	9,3			21,7	3,1	3,1	3,1	3,1	6,2	52,7
Научно-технический прогресс	3,1		3,1	9,3	12,4	3,1	6,2	6,2	6,2		49,6
Особенности производства в зависимости от сферы экономики			9,3	3,1	6,2	6,2	21,7	3,1			49,6
Экологическая ситуация	6,2	6,2	3,1	3,1	12,4	6,2	3,1			9,3	52,7
Система охраны здоровья	3,1	3,1	6,2	6,2	9,3	6,2	3,1	3,1		12,4	52,7

Если ранжировать факторы, получившие максимальную (10 бальную) оценку влияния от одного руководителя, то данная динамика подтверждается - 43,4 % руководителей присвоили оплате труда максимальный бал.

Таким образом, основываясь на результатах исследования, можно утверждать, что проведение корректирующих мероприятий, не требующих системных государственных и региональных изменений, может в кратчайшие сроки оказать существенное влияние на качественные характеристики кадрового состава рекреационных предприятий. Однако, для успешного сохранения и формирования количественных и качественных характеристик трудового потенциала населения курортного региона и системного разрешения кризисных демографических тенденций требуется комплексный подход к оценке трудового потенциала и разработка Концепции его развития.

Литература

1. Статистичні щорічники Автономної Республіки Крим за 2005, 2006, 2007, 2008, 2009. – Симферополь: Головне управління статистики АР Крим.
2. Гальперина С.А. Эмпирическая оценка формирования кадрового состава санаторно-курортных предприятий за 2005-2010 гг. / С.А. Гальперина, С.Ф. Павловская. – Симферополь: КЦППК при СМ АРК, 2011. – 85 с.

РОБОЧА СИЛА, ЯК ОДИН З ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ ВІДТВОРЮВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ (НА ПРИКЛАДІ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Роль трудових ресурсів у розвитку регіональної економіки посідає вагомe місце, оскільки трудові ресурси забезпечують виготовлення продукції промисловості і сільського господарства, надання послуг. Проте трудові ресурси прямо пропорційні населенню. Рівень життя в Рівненській області за оплатою праці і показниками валового продукту є низькими тому, великого як попиту, так і пропозиції на трудові ресурси немає. Проблема є актуальною, оскільки розвиток регіону залежить від зайнятих трудових ресурсів, які створюють валовий регіональний продукт. Також значна частина коштів держави сплачується на забезпечення певного соціального рівня безробітним, що навпаки можуть бути спрямовані на розвиток регіону для покращення його економічного рівня.

Основною метою дослідження є визначення стану економічно активного населення, виокремлення у його структурі стану зайнятих ресурсів і безробітних, їхній вплив на виробництво валового регіонального продукту.

Зайняте населення працездатного віку у Рівненській області становило 60,4-63,3% від всього населення протягом 2008-2011рр. Найбільший показник був у 2008 році 63,3%. Чисельність зайнятого населення працездатного віку у 2008 році становило 444,7 тис. осіб. Це пов'язано з економічною кризою, що призвело до скорочення витрат підприємств, витрат на оплату праці, а отже й на працівників. Проте впродовж 2009-2011рр показники зростають і скоро досягнуть, а то й перевищать показники 2008 року(див. табл. 1).

Таблиця 1

Стан зайнятого населення Рівненської області протягом 2008-2011рр. [1]

Роки	Зайняте населення			
	у віці 15-70 років		працездатного віку	
	тис. осіб	у %	тис. осіб	у %
2008	478,1	57,4	444,7	63,3
2009	461,5	55,5	424,1	60,4
2010	471,2	56,7	426,3	60,8
2011	489,2	58,8	435,4	62,2

Щодо зайнятого населення у віці 15-70рр, тобто залучення населення «до працездатного», «працездатного» і «після працездатного» віку з метою нарощення обсягів виробництва, то ситуація має схожий вигляд. З 2009 року відбувається зниження рівня і кількості зайнятих, проте у 2011 році даний показник значно зріс і становить 489,2 тис. осіб.

Безробітне населення працездатного віку у 2008 році становило - 9,4%. У 2009 році безробіття зросло до 13,6%. Проте надалі показник зменшується і в 2011 році становив 11,5%. Щодо кількісного відображення даних, то у 2009 році

показник був найбільшим, а з 2009 кількість безробітних зменшується. Аналогічна ситуація спостерігається для безробітних у віці 15-70 років, проте питома вага у структурі тут нижча, що є позитивним (див. табл. 2).

Таблиця 2

Стан безробітного населення Рівненської області у період 2008-2011 рр. [1]

Роки	Безробітне населення			
	у віці 15-70 років		працездатного віку	
	тис. осіб	у %	тис. осіб	у %
2008	46,2	8,8	46,2	9,4
2009	66,9	12,7	66,9	13,6
2010	60,8	11,4	60,8	12,5
2011	56,8	10,4	56,8	11,5

Згідно закону Оукена між рівнем безробіття і валовим продуктом є певна залежність: «При збільшенні рівня безробіття на 1% у порівнянні з попереднім роком, реальний ВВП скоротиться на 2%». У 2009 році коли рівень безробіття зріс, то виробництво регіонального продукту зменшилось, порівняно з попереднім роком. Проте у 2010 кількість безробітних зменшилась і виробництво валового продукту зросло(див табл. 3).

Таблиця 3

Валовий регіональний продукт Рівненської області за 2008-2010 рр[1]

	2008	2009	2010
Всього, у фактичних цінах, млн. грн.	14074	13469	15882
У розрахунку на одну особу, у фактичних цінах, грн.	12217	11699	13785

Проте у цінах порівняно з попереднім роком у 2008 він знизився на 0,5%, що пов'язано з фінансовою кризою, у 2009 році показник знизився ще на 13%. Але у 2010 році цей показник збільшився і почав становити 106,8% порівняно з попереднім періодом, що є позитивною тенденцією, що свідчить про вихід з кризи (рис. 1).

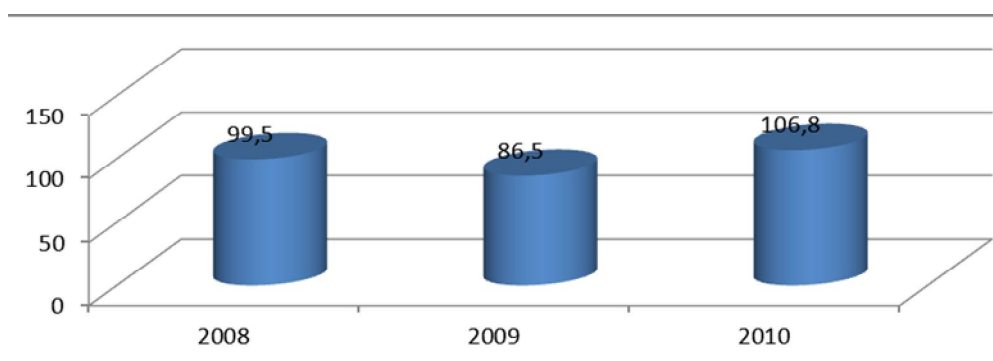

Рис1. Валовий регіональний продукт у порівнянних цінах, у відсотках до попереднього року [1]

Економічна криза 2008 року призвела до збільшення безробітних і як наслідок збільшилось до 16, а потім і до 25-29 осіб, що є негативною тенденцією. Потреба в робочій силі також зменшилась з 2008 по 2009-2011 рр.,

що є негативним, оскільки робоча сила є однією з головних основ продуктивних сил.

Таблиця 4

Потреба в робочій силі у 2008-2011 рр. у Рівненській області [1]

	2008	2009	2010	2011
Потреба в робочій силі, на кінець року, тис. осіб	2,1	0,7	0,8	0,6
Навантаження незайнятого населення на одне вільне робоче місце, вакантну посаду, на кінець року, осіб	16	25	25	29

На Рівненщині, як і на інших територіях країни найголовнішими проблемами залишаються забезпечення населення робочими місцями, гідними заробітними платами, соціальними пільгами, що повинно підняти життєвий рівень населення. Тому державне регулювання в цьому регіоні необхідно спрямувати на розвиток сфери послуг. Для територій Рівненщини перспективним напрямком можна обрати зелений туризм, зробити акцент на рекреаційних ресурсах і мінеральних водах, з метою залучення як туристів, так і іноземних інвестицій.

Криза 2008-2009 рр. далася в знаки і показники погіршилися, хоча за останні роки спостерігається тенденція до нарощування обсягів виробництва регіонального продукту, зайнятість трудових ресурсів, і як наслідок зменшення безробіття. Для вирішення проблеми зайнятості необхідно: забезпечити відповідність структури професійної освіти потребам ринку, підвищити якість робочих місць, створити умови для інтенсивного професійного розвитку працівників; регулювати процеси плинності і руху трудових ресурсів.

Література

1. Основні показники ринку праці / Держ. ком. статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
2. Гонтарева І.В. Вплив своєчасності відтворювальних процесів на системну ефективність розвитку підприємства / І.В. Гонтарева // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 2. – С. 69-76.
3. Михальченко Г.Г. Вплив якості життя на відтворювальні процеси України / Г.Г. Михальченко // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 9. – С. 200-207.
4. Новікова Н.Л. Економічний інтерес держави при регулюванні відтворювальних процесів / Н.Л. Новікова // Економіка та держава. – 2011. – № 2. – С. 11-12.

e-mail: anya-demyanets@yandex.ru

Дудник О.О.

*Національний університет харчових технологій, м. Київ
Спеціальність «Фінанси і кредит», студентка IV курсу
Науковий керівник: к.е.н., доц. Шеремет О.О.*

ТЕНДЕНЦІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Розвиток страхового ринку загалом та окремих його суб'єктів у будь-якій країні значним чином визначається наявним державним регулюванням цієї

сфери. Розвинені країни світу останніми роками прагнуть до побудови уніфікованої системи регулювання страхової діяльності, що здебільшого базується на пруденційному підході до регулювання. Україна, з огляду на світові тенденції та вимоги сьогодення, повинна взяти курс на удосконалення державного регулювання страхової сфери.

Дослідженням питань регулювання страхування займалися такі видатні вітчизняні вчені, як В. Базилевич, К. Базилевич, О.О. Гаманкова, О.М. Залетов, С.С. Осадець, Р. Пікус та інші. Однак існує потреба у подальшому дослідженні особливостей та перспектив розвитку державного регулювання страхової галузі в Україні.

Метою даної роботи є дослідження тенденцій та перспектив державного регулювання страхової діяльності в Україні.

Як зазначалося вище, для розвитку страхового ринку будь-якої країни важливе значення має система державного регулювання у сфері страхування. Загалом, державне регулювання страхової діяльності – це система заходів і методів, що здійснюються на правовій основі з метою визначення рамок і правил функціонування страхового ринку та діяльності страхових організацій на ньому [1].

Державне регулювання страхової діяльності може здійснюватися шляхом прийняття законодавчих та нормативно-правових актів, покликаних регулювати сферу страхування, проведення спеціальної податкової політики у сфері страхування, встановлення певних видів обов'язкового страхування, встановлення пільг чи стягнень страховим компаніям та іншим суб'єктам страхового ринку, створення правового механізму, який би забезпечував нагляд за страховою діяльністю.

Процес формування державного регулювання страхової діяльності в Україні можна розділити на три етапи (табл. 1).

Таблиця 1

Етапи формування державного регулювання страхової діяльності в Україні

Етап	Характеристика етапу
I етап 1991-1996 рік	Стихійне регулювання страхового ринку України. У травні 1993 р. було прийнято Декрет «Про страхування». У липні 1993 р. було прийнято Постанову Кабінету Міністрів України «Про ліцензування страхової діяльності». У жовтні 1993 р. було створено Комітет у справах нагляду за страховою діяльністю - Укрстрахнагляд.
II етап 1996-2001 рік	Зародження «цивілізованого» державного регулювання страхового ринку України. В березні 1996 року прийнято Закону України «Про страхування» № 85/96-ВР. У грудня 1999 року функції Укрстрахнагляду було покладено на Міністерство фінансів України. У складі Мінфіну створено Департамент фінансових установ та ринків.
III етап 2001 рік - до сьогодення	Розвиток державного регулювання страхового ринку України. В жовтні 2001 року прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про страхування» від № 2745-III. У грудні 2002 р. було створено Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України (Держфінпослуг). У структурі Держфінпослуг було виокремлено Департамент страхового нагляду. В листопаді 2011 р. створено Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

Джерело: Складено автором

Державне регулювання суттєво впливало на розвиток страхового ринку України, зокрема, на кількість та якість страхових компаній, що на ньому

функціонували (рис. 1). Так, в наслідок недостатнього регулювання страхової діяльності в 1995 р. в Україні спостерігалася криза страхового ринку, що виражалася в неплатоспроможності багатьох страхових компаній та невиконанні ними зобов'язань перед страхувальниками. У 2006 році на страховому ринку України діяло близько 700 страховиків, переважна частка яких працювала за принципом «фінансової піраміди». Після прийняття в 1996 році Закону України «Про страхування» кількість страхових компаній різко скоротилася і склала 241.

Рис. 1. Динаміка кількості страхових компаній в Україні в 1991 – 2011 рр.*

* Джерело: Складено автором на основі [2]

Для розвитку страхової діяльності в Україні першочерговими завданнями державного регулювання повинні стати такі, як гармонізація страхового законодавства з європейськими стандартами, приведення статистичної і бухгалтерської звітності у відповідність з міжнародними стандартами, посилення вимог до капіталізації з метою підвищення платоспроможності страхових компаній, установлення єдиних вимог до стандартів надання страхових послуг.

Література

1. Страхування: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 1019 с.
2. Офіційний сайт СК «РЗУ-Україна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dfp.gov.ua.

e-mail: OlgaD111@ukr.net

¹Дяченко Н.В., ²Кортоус В.Є.

Торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету м. Харків
Кафедра фінансів, обліку і аудиту, ¹ст. викладач, ²студент

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ АВТОМАТИЗОВАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Бухгалтерський облік бюджетних установ потребує удосконалення методології обліку та переходу на єдині методологічні засади бухгалтерського обліку і звітності відповідно до міжнародних стандартів, створення

уніфікованого організаційного та інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку, а також повної автоматизації сфери бухгалтерського обліку і звітності.

Проблематикою обґрунтування розвитку і впровадження інформаційних систем в бюджетних установах займалися такі вчені-економісти, як Ф.Ф. Бутинець [1], М.Р. Лучко, Т.А. Писаревська [2], С.В. Свірко [4], Чечуліна О.О. [6], Рудніцька Р.М [6], Н.М. Хорунжак [5], Сушко Д.С. [3] та інші. Аналіз досліджень та праць дає підстави стверджувати, що ця ділянка залишається недостатньо дослідженою і по сьогоднішній день.

Процес удосконалення стосується саме технології обліку й опрацювання економічної інформації. Сутність технології полягає в застосуванні нових знань в будь-яких аспектах економічних відносин з приводу надання послуг чи виконання робіт. Найбільш сучасними є автоматизовані інформаційні технології, здатні активно впливати на ефективне та раціональне використання наявних ресурсів бюджетної сфери.

Автоматизації обліку сприяє низка факторів, зокрема, таких, як прискорена комп'ютеризація суспільства, розвиток нових інформаційних технологій, наукові підходи щодо організації праці. Все це є основою для розробки і впровадження як відносно простих автоматизованих робочих місць (АРМ), спрямованих на вирішення конкретних задач, так і комплексних автоматизованих систем управління (АСУ), які діють у великих підрозділах закладів, установ і організацій бюджетної сфери, де розв'язуються задачі різного спрямування.

Проте ринок програмного забезпечення в Україні недостатньо наповнений програмами, які спрямовані на забезпечення системи управління бюджетними установами і ведення обліку в них. З найбільш відомих та популярних продуктів з автоматизації обліку є «1С: Бухгалтерія для бюджетних установ», «Парус-Бюджет» для підприємств та організацій, що знаходяться на бюджеті та «Казна».

Базові програми забезпечені такими основними функціями:

- реєстрації платіжних та господарських документів;
- ведення обліку матеріальних цінностей, основних засобів і нематеріальних активів, грошових коштів та операцій з ними;
- ведення обліку взаємних розрахунків з дебіторами, кредиторами;
- ведення обліку виконання кошторисів доходів і видатків в розрізі касових і фактичних видатків установи;
- формування звітності.

Але суттєвим аспектом є те, що бюджетна установа повинна для себе обрати таку програму, яка б забезпечувала обліковий процес максимально точно з галузевою спрямованістю. Ця проблема може вирішуватись шляхом розробки:

- 1) типових програмних продуктів, які можуть доукомплектовуватись різними функціональними можливостями в залежності від галузей діяльності бюджетних установ;
- 2) окремих програмних продуктів для бюджетних організацій різних галузей народного господарства;
- 3) систем, які можуть налагоджуватись відповідно до вимог організацій.

Автоматизовані інформаційні системи бухгалтерського обліку повинні забезпечувати підвищення якості ведення облікового процесу, створення повноцінної системи, за допомогою якої будуть вирішуватись практичні та управлінські завдання, здійснюватись контроль за наявністю та використанням бюджетних коштів. Це все можливо за таких умов:

1) розробки програм автоматизації обліку, які б сприяли зростанню ефективності функціонування бюджетної установи, тобто вирішували питання ведення обліку, аналізу діяльності установи та на базі отриманої економічної інформації, сприяли прийняттю управлінських рішень;

2) можливості удосконалення програмних продуктів у випадку зміни методології та методики обліку, оперативного реагування на зміну законодавства;

3) єдиного принципу обробки та систематизації первинних документів, формування зведеної документації, системи внутрішньої документації тощо;

4) створення бази даних, яка б давала змогу оперативно отримувати інформацію в електронному вигляді для обліку, аналізу і контролю діяльності установи;

5) можливості подання електронних форм звітності у системі казначейського обслуговування та обміну даних;

6) можливості використання зовнішніх документів, наприклад Word-файлів, Excel-файлів тощо;

7) можливості коригування системи програми під свою установу.

Однією з вимог до ведення бухгалтерського обліку в бюджетних установах є отримання достовірної, систематичної інформації, що можливо лише при впровадженні новітніх знань інформаційних систем автоматизованого обліку.

Формування автоматизованої інформаційної системи забезпечить оперативне вирішення задач обліку, контролю та аналізу, сприятиме якісному контролю за формуванням доходів і видатків бюджетних установ, забезпеченню ефективності використання фінансування та економії грошових і матеріальних ресурсів. В кінцевому підсумку це забезпечить зростання обсягів і якості наданих бюджетними установами послуг.

Література

1. Бутинець Ф.Ф. Інформаційні системи бухгалтерського обліку: підручник для навчання студентів ВНЗ / Ф.Ф. Бутинець, С.В. Івахненко, Т.В. Давидюк, Т.В. Шахрайчук. За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 544 с.

2. Писаревська Т.А. та ін. Інформаційні системи в управлінні персоналом та економіці праці / Т.А. Писаревська. – К.: КНЕУ, 2006. – 284 с.

3. Сушко Д.С. Застосування комп'ютерних технологій у ході проведення аудиту балансу / Д.С. Сушко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економічні науки. – 2006. – № 2 (36). – С. 116-122.

4. Свірко С.В. Бухгалтерський облік бюджетних установ: методологія та організація: Монографія / С.В. Свірко. – К.: КНЕУ, 2006. – 244 с.

5. Хорунжак Н.М. Комп'ютеризація обліку в бюджетних установах / Н.М. Хорунжак, С.В. Сисюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Eir/2009-1/142-146

6. Утенкова К.О. Перспективи комп'ютеризації обліку в бюджетних установах / К.О. Утенкова // Облік і фінанси АПК. – 2006. – №8. – С. 85-87.

7. Внутрішній контроль та аудит у секторі державного управління України та європейський досвід: Навчальний посібник / П.П. Андреев, О.О. Чечуліна, Р.М. Рудніцька. – К.: Кафедра, 2011. – 120 с.

e-mail: dyachenkonina@mail.ru

Загубелюк П.С.

Фінансово-правовий коледж, м. Київ

Спеціальність «Фінанси і кредит», студент 4 курсу

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ У РИНКОВИХ УМОВАХ

Формування комплексної системи соціального страхування є найважливішим напрямом розвитку соціального захисту в Україні. Створення ефективної системи соціального страхування в Україні вимагає формування збалансованої системи фінансових відносин між різними її суб'єктами, що врегульовуються, насамперед, через використання елементів фінансового механізму.

Вихідні методологічні позиції, для побудови ринкової моделі фінансового механізму соціального страхування полягають у такому:

- визначення джерел фінансування як способу нагромадження засобів, достатніх для забезпечення гарантій соціального захисту;
- розподіл фінансового тягаря між основними суб'єктами страхування;
- способи використання (розподілу і перерозподілу) страхових засобів.

Практика фінансування системи соціального захисту в Україні засвідчує, що система соціального страхування зберігає риси, у більшій мірі характерні для соціальної допомоги, ніж страхування. Підміна системи соціального страхування системою державної соціальної допомоги приводить до деформації життєвих установок населення, зводить працездатне населення до ролі утриманців. З початком ринкових реформ у самостійній Україні домінує часткове залежне соціальне страхування, яке здійснюється позабюджетними фондами, тобто в останні роки серйозного прориву у вирішенні проблеми не відбулося.

Так, при досить високому страховому навантаженні на роботодавців рівень більшості соціальних виплат явно недостатній і не ув'язаний з обсягом внесених страхових засобів. Правове поле даного інституту соціального захисту тільки формується. При цьому відсутній реальний поділ системи соціального страхування і системи соціальної допомоги. Терміни, принципи та інструментарій організації фінансових інститутів і систем соціальних гарантій, які широко використовуються у багатьох промислово розвинутих країнах у практиці різних видів соціального страхування – соціальний і професійний ризику, еквівалентність страхових внесків і виплат, ув'язування рівнів соціальних ризиків і страхових тарифів – (ці й інші класичні елементи і механізми даних систем) – усе ще вважаються гіпотетичними категоріями, а не життєво важливими важелями соціального захисту населення.

Науковці акцентують увагу на тому факті, що збереження архаїчних положень соціального законодавства породжує ухилення працівниками і

роботодавцями від законодавчо встановлених процедур оформлення трудових відносин і сплати в повному обсязі податків і страхових внесків. Ними згадуються і збереження застарілих механізмів нарахування розмірів пенсій і допомоги на основі мінімальної заробітної плати (відсутність диференціації), а також відсутність системи управління соціальним страхуванням у формі демократичних механізмів участі у всіх найважливіших процедурах прийняття рішень основних соціальних суб'єктів (повноважних представників працівників і роботодавців). При цьому наявність вкрай високої та не виправдані диференціації в системі заробітної плати і доходів населення в різних секторах економіки і регіонах країни, що не ув'язані із системою страхових відрахувань і всією системою соціального захисту, гальмує розвиток системи соціального страхування на ринкових засадах.

Це, на їх думку, породжує явище масової незацікавленості працюючого населення у своєчасній сплаті в повному обсязі страхових внесків (працівниками і роботодавцями) у державні позабюджетні соціальні фонди.

Констатується серйозне відставання в створенні економічних умов та інституційної бази для формування нових механізмів соціального захисту у формі збалансованих між собою економічних відносин й інституту соціального страхування. За приклад слугує чинне правове положення (статус) позабюджетних соціальних фондів, яке звужує їхню роль і функції, зводить їх, в основному, до фінансових установ (збирачів внесків і розподільників прибутків). У підсумку, на думку фахівців, так і не було створене поле соціальних ризиків і не охоплено інституційно розвиненою системою соціального страхування, що призводить до ослаблення (випадання) із сфери соціального захисту значних прошарків населення.

Проте в демократичних суспільствах роль і можливість держави щодо соціального захисту зосереджена на вразливих прошарках населення – інвалідів, дітей, особах похилого віку. Що стосується працюючого населення, то питання їхнього соціального захисту стає більше обов'язком їх самих і роботодавців. Це досягається участю працівників і роботодавців у формуванні фінансових ресурсів, передачею функцій щодо розпорядження цими ресурсами у ведення повноважних представників працівників і роботодавців, встановленням прямої залежності розміру страхових виплат від розмірів і періодів сплати (обсягу) страхових внесків.

Водночас ринковій моделі фінансового механізму соціального страхування (для всіх країн з ринковою економікою) притаманні такі базові позиції: по-перше, фінансування забезпечується в основному за рахунок внесків роботодавців та працівників; по-друге, розміри страхових послуг залежать від розмірів внесків; по-третє, важливим елементом фінансової моделі соціального страхування є перерозподіл відповідальності основних суб'єктів соціального страхування.

Виходячи з цього, розбудова ринкової моделі фінансового механізму соціального страхування має базуватися на таких положеннях, найважливішими з яких є:

– пошук оптимальної пропорції паритетної фінансової участі соціальних партнерів з урахуванням конкретних складових – економічних, демографічних та інших чинників;

– визначення оптимальних для сучасного стану пропорцій між особистими внесками працівників в окремі державні фонди соціального страхування та обсягом виплачуваної ним соціальної допомоги, а також між часткою фінансових коштів, що перерозподіляються на користь осіб з більш низькими доходами і періодами страхових внесків;

– забезпечення еквівалентності страхових внесків і виплат шляхом ув'язування рівнів соціальних ризиків і страхових тарифів.

– Водночас слід зауважити, що, при побудові ринкової моделі фінансового механізму соціального страхування мають враховуватись також і такі вихідні позиції:

– стан активованості принципів та функцій соціального страхування;

– адекватність нормативно-правової бази фінансового механізму соціального страхування умовам ринкової економіки;

– розвиненість системи фінансових важелів та організаційної системи цього механізму.

Кожна із зазначених складових ринкової моделі фінансового механізму соціального страхування, в свою чергу, включає набір елементів, що тісно взаємодіють між собою, і разом з тим, забезпечує кінцевий позитивний синергетичний ефект дії фінансового механізму соціального страхування.

З огляду на проведені дослідження, логічним є висновок щодо необхідності побудови ринкової моделі фінансового механізму соціального страхування в Україні, впровадження якої зумовлює вищу ефективність соціального страхування, формування та руху соціальних доходів й соціальних видатків, а відтак – обнадійливі перспективи розвитку соціальної політики держави.

Література

1. Внукова Н.М. Соціальне страхування: навчальний посібник / Н.М. Внукова, Н.В. Кузьминчук. – К.: Кондор, 2009. – 352 с.

2. Грищенко Н.Б. Проблемы реформирования социального страхования в странах с переходной экономикой / Н. Б. Грищенко // Финансы. – 2010. – № 3. – С. 49-54.

3. Лебединська Л. Фінансові аспекти соціального страхування / Л. Лебединська, Л. Ремньова // Сіверянський літопис. – 2009. – № 4. – С. 192-199.

e-mail: zagubelyuk_p@ukr.net

Зелінська Т.Б., студентка

***Науковий керівник:** Кулинич О.І., д.е.н., проф.*

Хмельницький національний університет, м. Хмельницький

Кафедра обліку та аудиту, професор

ПРОБЛЕМИ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ ПЕРСОНАЛУ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Суть поняття „мотивація праці” можна розглядати з позиції працівника та з позиції роботодавця. відповідно в першому випадку мотивація праці – це бажання працівників задовольнити власні потреби через трудову діяльність. В

другому випадку – це одна із функцій управління, її реалізація передбачає заохочення працівників до діяльності метою якої є досягнення тактичних та стратегічних цілей підприємства.

Для мотивації працівників можуть бути використанні як матеріальні, так і нематеріальні ні методи. До матеріальних належать: виплата заробітної плати, премії, участь у прибутках, доплата за стаж, пільгове харчування тощо. До нематеріальних належать: гнучкі графіки праці, кар'єрний ріст, участь у процесі управління тощо. Зважаючи на різноманітність методів мотивації, одним із основних завдань управління персоналом є обґрунтоване поєднання різних методів мотивації. Проблеми мотивації праці та шляхи їх вирішення є об'єктом постійної уваги вітчизняних та зарубіжних вчених: Т. Веблена, А. Маслоу, А. Сміта, Б.А. Райзберга, Л.Ш. Лозовського, Є.Б. Стародубцева, О.В. Ядранської, О.П. Крайника, Є.С. Барвінської, В. Лагутіна та ін.

Серед популярних теорій мотивації, яку рекомендують використовувати при виборі методів мотивації вітчизняні та зарубіжні вчені є теорія Маслоу. Згідно розробленої ним теорії мотивації всі потреби людини поділені на декілька груп, які мають ієрархічний порядок. За теорією Маслоу потреби більш високого рівня не мотивують поведінку працівника, якщо хоча б частково не задоволені потреби нижчого рівня. Для задоволення потреб нижчого рівня (фізіологічні, безпеки) використовують матеріальні методи мотивації. Із зростанням рівня потреб більшого значення набувають нематеріальні методи мотивації.

Основним серед методів матеріальної мотивації є заробітна плата. Однак, сьогодні, цей вид заохочення в Україні втратив свою популярність. Така ситуація викликана зменшенням кількості робочих місць на ринку праці, а також такими суб'єктивними причинами як:

- зростання заробітної плати викличе зростання зобов'язань підприємства, а отже зменшення його доходів у майбутньому;
- зростання заробітної плати призведе до зростання собівартості продукції (послуг) і, як наслідок, призведе до зниження конкурентоспроможності продукції.

Щодо останнього, то „економія” на заробітній платі може призвести до зниження продуктивності праці та втрати спеціалісті, що також матиме негативний вплив на конкурентоспроможність продукції.

Про хибність недооцінювання значення матеріальних методів мотивації свідчить зарубіжний досвід. Показовим у цьому випадку є досвід американських компаній. На підприємствах американського типу має місце підвищення розмірів оплати праці при наданні переважного значення кваліфікаційному рівню працівника, що відображає характер освіти, кількість освоєних спеціальностей. При цьому приділяється велика увага персональній відповідності [1].

Серед інших поширених форм матеріальної мотивації на американських підприємствах можна виділити:

- доплати за ріст професійної майстерності;
- диференційовані річні виплати, які можуть бути здійсненні шляхом виплати готівки, або шляхом перерахування до пенсійного фонду;

– виплати за результатами роботи, участь в прибутках компанії. Участь у прибутках здійснюється в різних компаніях або в грошовій формі або у формі акціонерного капіталу. Так, в компанії “Тексас інструменте” на рахунок працівника зараховуються акції в кількості, пропорційній розміру окладу (заробітної плати). Акції надаються лише при вислuzі не менше 1 року. По закінченні 4 років з початку нарахувань доплата збільшується до 25% вартості акцій. При вислuzі 7 років акції надаються безкоштовно. При цьому компанія надає можливість працівникові придбати акції за пільговою ціною (85% від вартості) при умові вкладання в них 3 –10% доходів, при відпрацюванні певної кількості робочих годин протягом року, передає певну кількість акцій, надає допомогу у викупі державного майна [1];

- преміювання директорів та керівників підрозділів за виконання підпорядкованим їм колективом поставлених завдань;
- надання одноразових винагород за виконані завдання;
- надання працівникам медичних послуг;
- наявність пенсійних програм на підприємстві.

Необхідно зазначити, що проведення пенсійної реформи в Україні, за результатами якої ми маємо трирівневу систему пенсійного забезпечення, а також збільшення пенсійного віку робить останній вид матеріального заохочення досить привабливим для працівників вітчизняних підприємств.

Важливе значення в американських компаніях відіграють і нематеріальні методи стимуляції працівників, однак, в більшості випадків вони посідають другорядне місце.

Серед ефективних (витратних) методів мотивації праці доцільно відзначити створення для робітників компанії “центрів здоров’я” з відповідним устаткуванням, надання фінансової допомоги особам, які усиновили дитину, грошову виплату сім’ям, що мають дітей-інвалідів. Деякі американські компанії дозволяють інженерам користуватися запасними деталями для домашнього конструювання, що, зокрема, сприяє активізації творчої думки [1].

Кардинально протилежним є японський підхід до вибору методів мотивації. Серед характерних рис японського підходу до мотивації праці можна виділити наступні:

- урахування національного характеру;
- гармонізація між працею та капіталом;
- основним завданням керівників є сприяння взаємодії між працівниками і надання їм відповідної підтримки;
- при рівнянні трудового життя до особистого;
- здійснення різноманітних виплат соціального характеру: виплата вихідної допомоги, пенсій, дотацій на придбання житла тощо.

Японський підхід до мотивації праці є результатом особливого підходу до процесу управління. Зокрема підвищення ефективності управління роботи підприємства здійснюється за рахунок підвищення продуктивності праці, на відміну від американського стилю управління де орієнтація йде на збільшення прибутку при мінімальних витратах.

Впровадження зарубіжного досвіду мотивації праці у вітчизняну практику сприятиме підвищенню продуктивності праці, реалізації тактичних та

стратегічних цілей підприємств в цілому. Сьогодні вітчизняними підприємствами використовуються окремі елементи мотивації праці притаманні американським підприємствам. Однак, на нашу думку, найбільш ефективним буде гармонійне поєднання переваг підходів до мотивації праці як американських так і японських підприємств.

Однією з суттєвих переваг японського підходу є урахування національного характеру при виборі методів мотивації. Як наслідок, не можна недооцінювати значення матеріальної винагороди в процесі мотивації праці для вітчизняних працівників. Варто погодитись із О.П.Крайник та Є.С.Барвінською у тому, що розмір заробітної плати має залежати від складності виконуваної роботи, професійно ділових якостей працівника [2]. Доплата за ріст професійної майстерності та участь у прибутках компанії можуть суттєво вплинути на зростання зацікавленості працівників у результатах роботи підприємства. Також, як показує практичний досвід, важливе значення для працівників мають і нематеріальні методи мотивації, реалізація яких сприятиме прирівнянню трудового життя до особистого, створення відповідної робочої атмосфери, гуманізація умов праці, тощо.

Отже за результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки: вибір методів мотивації має здійснюватись з урахуванням національного характеру; розмір заробітної плати повинен залежати від професійної майстерності працівника; участь у прибутках компанії підвищує зацікавленість працівника у результатах роботи підприємства та частково сприяє їх асоціації себе з фірмою; впровадження нематеріальних методів мотивації які забезпечать ототожнення працівниками себе з фірмою (сприяння в одержанні освіти членами сімей робітників фірми, особисте страхування, забезпечення при виробничому травматизмі, вітання робітників з сімейними святами і висловлювання співчуття з приводу сумних подій у житті, тощо).

Література

1. Досвід мотивації праці у розвинутих країнах світу [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://agroua.net/economics/documents/category-82/doc-242/>
2. Крайник О.П. Економіка праці: Навч. посіб / О.П. Крайник, Є.С.Барвінська. – Львів: Інтелект – захід, 2003. – 208 с.
3. Райзберг Б.А. Современный экономический словарь / Б.А. Райзберг, Л.Ш. Лозовский, Е.Б. Стародубцева. – М.: ИНФРА-М, 2007. – 495 с.
4. Ядранська О.В. Маркетинг трудових ресурсів підприємства / Д.М. Ядранський, О.В. Ядранська // Економіка и регіон. – 2008. – № 4 (19). – С. 54-58.

e-mail: Kulynych_Roman@ukr.net, zelya007@mail.ru

Каляпіна В.Ю., студентка

Харківський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету, м. Харків

ОБЛІК ТА КОНТРОЛЬ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

Починаючи з 2012 року певні групи підприємств мають складати фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності. Згідно

з Наказом № 1591 внесено зміни до всіх Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, Плану рахунків та Інструкції про його застосування, затверджених наказом № 291. Більшість змін викликано переходом на МСФЗ.

Згідно зі ст.1 Закону про бухоблік МСФЗ – це прийняті Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку документи, якими визначено порядок складання фінансової звітності. Водночас відповідно до ст. 121 цього Закону для складання фінансової звітності застосовуються МСФЗ, якщо вони не суперечать зазначеному Закону та офіційно оприлюднені на веб-сайті Мінфіну України.

Отже, для складання фінансової звітності застосовуються МСФЗ, оприлюднені на сайті Мінфіну України.

Окремі аспекти застосування МСФЗ у перші звітні періоди визначає МСФЗ 1 – «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності». Про це йдеться в листі про застосування МСФЗ, у якому також визначено інші специфічні перехідні особливості.

Відповідно до змін, внесених Законом № 3332 до Закону про бухоблік, складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами публічні акціонерні товариства, банки, страховики, а також підприємства, що провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України.

Також п. 2 Порядку № 419 визначено, що фінансова звітність та консолідована фінансова звітність складаються за міжнародними стандартами фінансової звітності публічними акціонерними товариствами, банками, страховиками починаючи з 01.01.2012 р., а також підприємствами, які провадять господарську діяльність за такими видами:

- 1) грошове (крім банків) та фінансове посередництво – починаючи з 01.01.2013 р.;
- 2) недержавне пенсійне забезпечення – починаючи з 01.01.2013 р.;
- 3) допоміжні послуги у сфері фінансового посередництва та страхування – починаючи з 01.01.2014 р.

Отже, останні також складатимуть звітність за МСФЗ, але з податкових періодів 2013 (2014) рр.

До того ж згідно з п. 12.3 ст. 121 Закону про бухоблік підприємства, крім зазначених вище, самостійно визначають доцільність застосування МСФЗ для складання фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності. Те саме зазначено й у п. 8.5 ст. 8 цього Закону.

Таким чином, будь-яке підприємство може самостійно перейти на складання звітності за МСФЗ.

Наказ № 1591 (згідно з п.6) набирає чинності з дня його офіційного опублікування. Його опубліковано у бюлетені «Офіційний вісник України» від 10.01.2012 р. № 102.

Таким чином, починаючи зі звітності за I квартал 2012 р., слід враховувати зміни.

Згідно з внесеними змінами норми ПБО вже не застосовуються підприємствами, які складають фінансову звітність за МСФЗ.

План рахунків викладено в новій редакції. Такий план застосовується всіма підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами (крім банків і бюджетних установ) незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філій, відділень та інших відокремлених підрозділів юридичних осіб. Тобто План рахунків має застосовуватися в тому числі підприємствами, які складають звітність за МСФЗ.

У новому Плані рахунків немає субрахунків. Він містить виключно синтетичні рахунки (рахунки першого порядку). Як зазначено в преамбулі до цього Плану, субрахунки до синтетичних рахунків вводяться підприємствами самостійно виходячи з потреб управління, контролю, аналізу та звітності. А підприємства, які застосовують Інструкцію про застосування Плану рахунків, затверджену наказом № 291, використовують субрахунки, визначені цією Інструкцією.

Відповідно до внесених змін усі підприємства застосовують План рахунків, за винятком тих, які складають звітність за МСФЗ. Отже, останні таку Інструкцію не застосовують, а вводять субрахунки самостійно з огляду на власні потреби.

Тобто проміжну (квартальну) та річну фінансову звітність за 2012 р. і надалі підприємства й організації, які зобов'язані або самостійно вирішили перейти з 01.01.2012 р. на безпосереднє застосування МСФЗ, складають за показниками, визнання, оцінка, переоцінка та обчислення яких виконуються виключно за приписами МСФЗ.

Література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996-XIV
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Мінфіну України від 31.03.99 р. № 87
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс», затверджене наказом Мінфіну України від 31.03.99 р. № 87
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати», затверджене наказом Мінфіну України від 31.03.99 р. № 87
5. www.minfin.gov.ua

e-mail: viktoriya...kalyapina@mail.ru

Каспрук М.В., студентка

Національний авіаційний університет, м. Київ

ОПТИМІЗАЦІЯ ХАРАКТЕРИСТИК КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ

Налагодження фінансово-кредитного обслуговування підприємств, організацій і населення та функціонування кредитної системи відіграють надзвичайно важливу роль у розвитку господарських структур. Причому уже йдеться не тільки про постійне зростання об'ємів грошових капіталів, що надаються в позику, а й про збільшення кола суб'єктів кредитних відносин, а також різноманіття самих операцій. Адже кредит здатний здійснювати

активний вплив на об'єм і структуру грошової маси, платіжного обороту, швидкість обігу готівкових коштів. А ще він стимулює розвиток продуктивних сил, прискорює формування джерел капіталу для його розширеного відтворення.

Без кредитної підтримки неможливо забезпечити швидке і цивілізоване створення та розвиток фермерських господарств, підприємств малого бізнесу, впровадження інших видів підприємницької діяльності на внутрішньодержавному та зовнішньоекономічному просторі.

Кредит – надання у борг грошей або товарів на умовах повернення і, як правило, зі сплатою відсотків.; вартісна економічна категорія, невід'ємний елемент товарно-грошових відносин. Поява кредиту безпосередньо пов'язана зі сферою обміну, де власники товарів протистоять один одному як особи, готові вступити в економічні відносини.

Кредит відіграє важливу роль, адже вирішує проблеми всієї економічної системи. Так, за його допомогою можна подолати труднощі, пов'язані з тим, що на одній ділянці вивільняються тимчасово вільні грошові кошти, а на інших виникає потреба в них. Кредит акумулює капітал, який вивільняється, забезпечуючи тим самим приплив капіталу, що уможливорює нормальний відтворювальний процес, прискорює процес грошового обігу, сприяє налагодженню відносин: страхових, інвестиційних.

Криза 2008-2009 р. торкнулась усіх секторів економіки, в тому числі і банківської сфери. Розвинута банківська система є необхідною умовою нормального функціонування економіки, тобто функціонування суб'єктів господарської діяльності та державного бюджету. Лише через досконалу банківську систему можна здійснити реструктуризацію економіки в цілому. Крім того, розвинений і надійний банківський сектор відіграє надзвичайно важливу роль у стабілізації економіки країни. Без залучення коштів населення у банківський сектор неможлива фінансова санація підприємств, які потребують фондів для функціонування і реструктуризації.

Економічна криза виявила наявність у банківському секторі структурних дисбалансів, що стримує його розвиток та загострює ризики, пов'язані з реалізацією банківської стратегії. До таких дисбалансів належать розрив у фінансуванні банківських операцій, дисбаланс ліквідності, валютний, надлишок відділень банків.

В Україні, як і в більшості пострадянських країн, рівень витрат перевищує рівень заощаджень. Це призводить до значного поширення практики фінансування банківських активів зобов'язаннями у вигляді депозитів у банках.

З метою вироблення дієвих заходів боротьби з економічною й фінансовою кризами особливу увагу слід звернути на роль кредитування й інвестування, а також основні проблеми України щодо формування антикризових заходів.

Механізм функціонування кредитної системи постійно змінюється під впливом перетворень її структури, організаційно – правових форм здійснення кредитних операцій, форм і методів кредитування і кредитно – розрахункових відносин. Сьогодні назріла проблема повною мірою використати економічні

важелі, властиві кредитній сфері, розробити і реалізувати принципово нові підходи до управління грошовим обігом країни.

Об'єктом дослідження випускної роботи бакалавра являється кредитний процес банківської установи у технологічному, організаційному, процедурному та методологічному аспектах.

Предметом дослідження виступають теоретико-методологічні та прикладні засади оцінки та моделювання кредитного ризику, кредитоспроможності та грошових потоків позичальника банківської установи.

Метою дослідження даної роботи є обґрунтування теоретичних концепцій вдосконалення ефективності кредитування на основі системного підходу та розроблення теоретико-методологічних і прикладних засад управління кредитним процесом у технологічному, процедурному, предметному та методологічному аспектах з врахуванням сучасних тенденцій розвитку сфери банківських послуг та особливостей функціонування банківської системи України.

Корнієць О.Л., студентка

Національний технічний університет України «КПІ», м. Київ

ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

На сьогоднішній день однією із центральних проблем світової спільноти є перехід до сталого розвитку для подолання глобального кризового стану. Сталий розвиток – надзвичайно актуальна концепція останніх років, оскільки вона висвітлює визначальні економічні, соціальні та екологічні проблеми людства та надає шляхи до їх вирішення. В цілому, сталий розвиток визначають, як концепцію балансу між сучасним та майбутнім суспільством, враховуючи потреби майбутніх поколінь у якісному рівні життя та стані навколишнього середовища. Тобто сьогоднішнє покоління українців має зробити все можливе, щоб реалізувати нагальні потреби таким чином, щоб майбутні покоління отримали належні перспективи та можливості у свій час.

Концепція сталого розвитку має на меті забезпечити духовність нації, раціонально сформувати економічне виробництво, охорону та відновлення екологічної системи планети.

З метою забезпечення виходу України із затяжної кризи у 1999 році Верховною Радою України була прийнята Постанова «Про концепцію сталого розвитку населених пунктів», як найоптимальніша модель розвитку дійсності. Не зважаючи на те, що дана концепція була прийнята у 1999 році, вона залишається досить актуальною і в сучасних умовах, оскільки коло проблем, які існували в Україні на той час не є вирішеними і до сьогодні. Окрім цього, у даній концепції надаються теоретичні та практичні умови реалізації державної політики щодо забезпечення сталого розвитку населених пунктів [1].

Найважливішими проблемами на шляху до сталого розвитку України є недостатня матеріальна забезпеченість, відсутність чітко визначеної нормативно-правової бази, інформаційні перепони та високий кредитний борг.

Дотримання та виконання положень Постанови «Про концепцію сталого розвитку населених пунктів» є запорукою успіху та гарантією значних перспектив у розвитку України як правової демократичної держави.

Так дотримання даної програми розвитку допоможе Україні у соціальній сфері збільшити ступінь освіченості населення, надасть можливість забезпечити людей гідними заробітними платами та пенсіями, але, найголовнішим є те, що дана політика направлена на усунення соціальної прірви між багатими та бідними верствами населення.

В економічному секторі дана державна політика, з точки зору сталого розвитку, впливає в цілому на добробут та матеріальне забезпечення населення, формує конкурентоспроможне суспільство.

В екологічній сфері Україна повинна діяти з урахуванням обмеженості ресурсів, розглядати їх як цінне багатство нації [2, с. 240]

Окрім цього реалізація політики сталого розвитку на теренах України неможлива без урахування загальнолюдських прав і свобод та без належного рівня демократичності суспільства, оскільки завдяки цим складовим наша держава позиціонується на міжнародній арені, формує відповідний імідж серед інших країн світу.

Положення «Про концепцію сталого розвитку населених пунктів» є прямим шляхом для збільшення перспектив України серед світової спільноти. Саме тому дана концепція має стати базисом у формуванні державних програм і проектів, вдосконаленні фінансової політики та раціонального використання державних ресурсів.

Література

1. Постанова Верховної Ради України «Про Концепцію сталого розвитку населених пунктів» від 24 грудня 1999 року № 1359-XIV.

2. До ефективних суспільств: Дороговкази в майбутнє: доп. Римському Клубові / Б. Гаврилишин; упоряд. В. Рубцов. – К.: Унів. Вид-во ПУЛЬСАРИ, 2009. – 248 с.

e-mail: lena_korniez@i.ua

Кочеткова Н.В.

*Національна академія природоохоронного і курортного будівництва, м. Сімферополь
Кафедра економічної теорії, регіональної політики і управління, асистент*

ПРОЦЕСИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ: ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ

Враховуючи, що соціально-економічний розвиток України та її регіонів здійснюється в умовах системної трансформації економічного простору, формування інституційних основ ринкової економіки, а також посилення міжрегіональних суперечностей, наслідки яких проявляються в глибоких диспропорціях соціально-економічного, культурного і демографічного розвитку, обґрунтовано необхідність систематизації представлених в економічній науці підходів до оцінки соціально-економічної диференціації регіону.

Слід зазначити, що в економічній науці представлені підходи [4, 5, 8, 9, 11], які різною мірою враховують регіональні особливості та чинники соціально-економічної диференціації регіону. Так, основу підходу вчених Д.К. Гелбрейта [4], А. Кемпбелла, А. Сена [11] становить положення про те, що головним результатом соціально-економічного розвитку регіону є якість життя, що відображає загальний рівень добробуту населення. Це дозволило вченим розробити підхід до оцінки рівня соціально-економічної диференціації регіону, який заснований на визначенні узагальнюючих показників, що характеризують тенденції соціально-демографічного та економічного розвитку регіону.

Вчений А.В. Кашепов [5], оцінюючи соціально-економічну диференціацію регіону через призму впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, які зумовлюють трансформацію соціально-трудових відносин, пропонує підхід, заснований на обліку регіональних особливостей ринку праці. У зв'язку з цим вчений обґрунтував необхідність оцінки сукупності показників, що характеризують процеси повної та ефективної зайнятості, відображають здатність суспільної системи забезпечити економічні і соціальні умови для відтворення трудового потенціалу регіону. Без'язичний В.Ф [1] обґрунтовує необхідність оцінки рівня соціально-економічної диференціації регіону щодо сфери освіти, в рамках якої створюються умови для розвитку якісних характеристик людського капіталу.

Слід зазначити, що найбільш поширеним підходом до оцінки соціально-економічної диференціації регіону є підхід, який передбачає визначення доходів населення, як суми грошових коштів або матеріальних благ, які отримані або вироблені домашніми господарствами за певний період часу [2, 7, 8].

Колектив вчених [10] пропонує підхід до оцінки соціально-економічної диференціації, заснований на визначенні рівня саморозвитку регіону, під яким розуміється стан регіональної суспільної системи, обумовлений сукупністю внутрішніх закономірностей саморозвитку і виражається кількісними показниками. Враховуючи складність соціально-економічних механізмів саморозвитку регіону, автори підходу пропонують багатовимірні критерії, що забезпечують можливість об'єктивної оцінки рівня соціально-економічного розвитку. Підхід Н.Д. Кондратьєва [6] обґрунтовує доцільність оцінки рівня соціально-економічної диференціації регіону за допомогою визначення характеру впливу соціально-екологічних факторів на якість життя населення.

У роботах І. Сторонянської [12] запропоновано підхід до оцінки рівня соціально-економічної диференціації регіону, заснований на виявленні характеру процесів конвергенції/дивергенції соціально-економічного розвитку. З метою визначення характеру регіональних диспропорцій пропонується використовувати зважений коефіцієнт варіації, коефіцієнт Джинні, індекс Тейла і розмах між максимальним і мінімальним значенням логарифма валової доданої вартості на душу населення. Вітчизняні вчені З.В. Герасимчук та В.Л. Галушак [3], пропонують підхід до оцінки соціально-економічної диференціації, що дозволяє визначити рівень соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних утворень з урахуванням прояви регіональних особливостей в економічній, екологічній та соціальній сферах.

В рамках підходу до оцінки рівня соціально-економічної диференціації регіону, вчений А.О. Полин'ов [9] обґрунтував необхідність інтегральної оцінки, що передбачає порівняльний аналіз загального рівня економічного розвитку регіону, стану найважливіших галузей матеріального виробництва, фінансового становища регіону, інвестиційної активності, рівня і диференціації доходів населення, зайнятості та стану ринку праці, екологічної ситуації, стану найважливіших галузей соціальної сфери, міжнародної економічної активності.

Слід зазначити, що в даний час з метою визначення рівня соціально-економічної диференціації регіону використовується Індекс людського розвитку (ІЛР) - Human Development Index (HDI), який розраховується експертами ПРООН. Основу підходу становить оцінка середовища життєдіяльності суспільства, здатної створювати умови для розширення реальних свобод людини щодо підвищення рівня добробуту, соціальної справедливості і стійкості суспільного розвитку.

Таким чином, слід зазначити, що вчені з метою визначення рівня соціально-економічної диференціації регіону використовують показники, що характеризують економічний, соціальний та екологічний розвиток регіону. Переважно, вчені акцентують увагу на рівні добробуту і якості життя населення, демографічних і міграційних процесах, якісних характеристиках людського капіталу, інноваційності економіки, промислового, інвестиційного і фінансового розвитку.

Тому, ґрунтуючись на результатах дослідження підходів до соціально-економічної диференціації, слід зазначити, що основний принцип оцінки повинен полягати у визначенні характеру трансформацій властивостей регіональної суспільної системи, які є наслідком впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища і виявляються в тенденціях процесів соціального, економічного та екологічного розвитку. Це дозволило виділити в якості компонентів оцінки інвестиційну діяльність, інноваційну діяльність, галузеву структуру економіки регіону, як складові конкурентоспроможності регіону, а також доходи населення, розвиток людського капіталу, екологічну ситуацію, що в цілому визначають якість життя населення регіону. Реалізація даного підходу зумовила необхідність розробки методичного забезпечення оцінки рівня соціально-економічної диференціації регіону, враховуючи особливості та динаміку його розвитку.

Література

1. Безъязычный В.Ф. Современные подходы к категории «качество жизни» и ее роль в планировании социальной политики управления регионом / В.Ф. Безъязычный // Качество и жизнь. – 2002. – №1. – С. 17-21.
2. Бобков В.Н. Бедность, уровень и качество жизни: методология анализа и механизмы реализации / В.Н. Бобков // Уровень жизни населения регионов России. – 2005. – № 1. – С. 7-20.
3. Герасимчук З.В. Політика розвитку проблемних регіонів: методологічні засади формування та реалізації: монографія / З.В. Герасимчук, В.Л. Галушак. – Луцьк: Надстир'я, 2006. – 256 с.
4. Гэлбрейт Д.К. Экономические теории и цели общества: Пер. с англ. / Д.К. Гэлбрейт. – М.: Прогресс, 1976. – 405 с.
5. Кашепов А.В. Экономика и занятость / А.В. Кашепов. – М.: ИМЭИ, 1999. – 233 с.

6. Кондратьев Н.Д. Проблемы экономической динамики / Н.Д. Кондратьев. – М.: «Экономика», 1989. – С. 101-102.
7. Костылева Л.В. Пространственные аспекты социально-экономической дифференциации населения региона / Л.В. Костылева // Экономические и социальные перемены: факты, тенденции, прогноз. – 2009. – № 3 (7). – С. 82-92.
8. Куликов В. Социальная политика как приоритет и приоритеты социальной политики / В. Куликов, В. Роик // Российский экономический журнал. – 2000. – № 1. – С. 3-17.
9. Польшнев А.О. Межрегиональная экономическая дифференциация: методология анализа и государственного регулирования / А.О. Польшнев. – М.: Едиториал УРСС, 2003. – 208 с.
10. Регионы России: классификация по признаку саморазвития / Ю.Г. Лаврикова, В.В. Акбердина, А.В. Душин [и др.] // Региональная экономика. – 2010. – № 19 (154). – С. 2-16.
11. Сен А. Об этике и экономике / А. Сен. – М.: Экономика, 1996. – 320 с.
12. Сторонянська І. Оцінки асиметрії соціально-економічного розвитку регіонів України та обґрунтування пріоритетів державної регіональної політики / І. Сторонянська // Регіональна економіка. – 2006. – № 4. – С. 101-111.

e-mail: st_iv@list.ru

Кузнецов В.С.

*Донецкий национальный университет, г. Донецк
Кафедра экономической кибернетики, соискатель*

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К УПРАВЛЕНИЮ МАРКЕТИНГОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ В СФЕРЕ ИНФОРМАЦИОННОГО БИЗНЕСА

Вопросы методологического обеспечения управления маркетинговой деятельностью предприятий в сфере информационного бизнеса приобретают особую актуальность в условиях динамичного развития новых технологий и создания сложных программных продуктов. На практике под маркетинговой деятельностью на предприятиях в сфере информационного бизнеса в Украине понимается работа с дилерами, участие в выставках, написание пресс-релизов, размещение рекламы в СМИ и на внешних носителях. Практическое отсутствие эффективных инструментов маркетингового управления предприятиями на рынке информационных продуктов и услуг является причиной неудач при организации производственной и коммерческой деятельности фирм сферы информационного бизнеса [1, 2]. Такая ситуация свидетельствует о необходимости из набора инструментов для решения конкретных оперативных задач трансформировать управление маркетинговой деятельностью предприятий в сфере информационного бизнеса в единый подход.

Существует пять основных подходов, на основе которых предприятия осуществляют свою маркетинговую деятельность: концепция совершенствования производства, товара, сбытовая концепция, концепция маркетинга и концепция социально-этичного маркетинга [2].

В то же время необходимо отметить, что методологической основой управления маркетинговой деятельностью также выступают существующие

підходи к управленню: процесний підхід, системний підхід, ситуаційний підхід.

Процесний підхід розглядає управління як неперервну серію взаємопов'язаних управлінських функцій. Процес управління складається з чотирьох функцій: планування, організації, мотивації та контролю.

В системному підході підкреслюється, що керівники повинні розглядати організацію як сукупність взаємопов'язаних елементів, таких як люди, структура, завдання та технологія, які орієнтовані на досягнення різних цілей в умовах змінюваної зовнішньої середовища.

Ситуаційний підхід передбачає, що цільовість використання різних методів управління визначається ситуацією. Оскільки існує велика кількість факторів як в самій організації, так і в оточуючій середовищі, не існує єдиного «кращого» способу керувати організацією. Найефективнішим методом в конкретній ситуації вважається метод, який найбільш відповідає даній ситуації [1].

Ключовою метою управління маркетинговою діяльністю підприємства в сфері інформаційного бізнесу є розробка стратегічних маркетингових програм та впровадження маркетингових заходів, від правильності вибору яких залежить ефективність задоволення запитів споживачів та збільшення доходів підприємства.

Таким чином, поєднання вказаних підходів маркетингової діяльності з класичними методами управління, дозволить розробляти маркетингову стратегію підприємства та впровадити маркетингові заходи, надаючи можливість за короткий проміжок часу значно покращити економічні показники.

Література

1. Бурков В.Н. Введення в теорію управління організаційними системами / В.Н. Бурков, Н.А. Коржин, Д.А. Новиков. – М.: Либроком, 2009. – 264 с.
2. Пономаренко В.С. Стратегічне управління підприємством сфери інформаційного бізнесу / В.С. Пономаренко. – Х.: Основа, 1999. – 620 с.

e-mail: og105@rambler.ru

Кушнірецька О.В., к.е.н.

*Інститут регіональних досліджень НАН України, м. Львів
Відділ територіальних суспільних систем і просторового розвитку, науковий співробітник*

СОЦІОЛОГІЧНИЙ ДИСКУРС ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ РІВНЯ РЕЛІГІЙНОСТІ ТА РІВНЯ ДОБРОБУТУ

Світові економічні кризи та викликані ними колапси багатьох національних економік зумовили не лише суттєві негативні фінансові наслідки, але і вплинули на зміну розуміння морально-ціннісних засад економічного устрою. Економічною спільнотою щоразу більше уваги приділяється питанням співвідношення понять економічного блага, його цінності та, відповідно, способу його досягнення та розподілу. Цікавим дискурсом наповнюються наукові дослідження щодо співвідношення рівнів добробуту та релігійності.

За підрахунками вчених, існує чіткий взаємозв'язок між кількістю вірних у країні та рівнем життя населення. Так, згідно з дослідженнями, оприлюдненими в рамках спеціального саміту Американським інститутом громадської думки Геллапа, у найбідніших країні світу спостерігається найвищий рівень релігійності, і навпаки, що вищий рівень життя населення країни, то менша кількість його є віруючими [1].

Взаємозалежність рівня релігійності та рівня добробуту, на думку експертів, є явищем доволі давнім. На думку українського експерта - директора соціальних програм Центру Разумкова Л. Шангіної, в Україні залежність «бідність = релігійність» не є такою прямою. Серед чинників, що впливають на деформацію даної залежності, експертом відзначаються значна політизація церкви та конформізм українців - що більше в церкву ходять президенти і лідери суспільства, то частіше туди навідуються й прості українці.

Доволі непослідовною, є також динаміка рівня релігійності. Так, зростання релігійності в Україні можна пояснити з історично обумовленою реакцією на атеїзм радянського часу, коли атеїзм був перманентним явищем. Рівнозначно, Л. Шангіна наголошує, що в найтяжчі часи 90-их рівень релігійності був дуже низьким, а зростати почав пізніше, особливо за часів останніх двох Президентів.

На нашу думку, виправдано говорити про розрізнення понять релігійність та відвідуваність церкви. Якщо брати до уваги перше, то у радянські часи низьку відвідуваність храмів, як таку, що обумовлювалась ідеологічними заборонами та практичною відсутністю достатньої кількості відкритих храмів, не можна ототожнювати з низькою релігійністю. Варто лише згадати Церкву у підпіллі. З іншої сторони, високий рівень відвідуваності храмів та значна кількість релігійних громад також не свідчить про високий рівень істинної релігійності. Таку релігійність радше можна охарактеризувати як демонстративну.

Однак слід підкреслити зростаючу довіру до інституту Церкви та її лідерів. Так, за результатами соціологічного опитування 2000 року, 33,1 % респондентів засвідчили свою довіру до Церкви, а 57,8 % респондентів визнали себе віруючими [2]. Хоча внаслідок дослідження виявилось, що посправжньому вірять лише 1,7% дорослого населення України, а інша частина, не вірять в Бога, життя після смерті та існування душі, що не дає підстав називати їх дійсно віруючими. За даними оновленого соціологічного дослідження у 2011 році, серед соціальних інститутів найбільшою довірою серед громадян також користувалася Церква, якій довіряли 68,9% опитаних [3].

Рівнозначно високою є рівень довіри населення до церковних лідерів. Так, лідери двох найбільших християнських церков України – Патріарх Київський та всієї Руси-України, Предстоятель Української Православної Церкви Київського Патріархату Філарет та Предстоятель УПЦ Московського Патріархату, Митрополит Київський та всієї України Володимир мали приблизно рівну довіру громадян, (31,4% та 31,3% відповідно). Главі Української Греко-Католицької Церкви Любомиру Гузару довіряли 21,2% респондентів, навіть зважаючи на те, що до греко-католиків віднесли себе лише 9% опитуваних, що свідчить про значну перевагу довіри до церковного лідера над безпосередньо чисельністю вірян [4].

На думку експертів, подальше зростання кількості віруючих в Україну слід неодмінно пов'язувати із нав'язливою демонстрацією українськими лідерами власної релігійності. Не можемо погодитися із висловлюваннями експерта Л. Шангіної. «Поки у нас в офіційних, медичних, шкільних кабінетах буде збільшуватися кількість ікон, віруючих буде більше», — говорить пані Шангіна і додає, що «коли політики нарешті залишать релігію в спокої, і зрозуміють, що віра - це приватна справа кожного, то тоді рівень релігійності почне знижуватися. В результаті в Україні рівень релігійності буде десь на рівні середньостатистичної європейської країни».

На нашу думку, пропаганда релігійності, якщо так можна назвати публічне висвітлення відвідин українським лідерами храмів та святинь, нічим не зашкодить вірі українців. Навпаки, стане стимулом для більш відкритого відвідування храмів. А особиста віра справжнього віруючого не піддається жодному впливу «моди на релігію». Віра або є, або її немає. На нашу думку, саме зростання кількості істинно практикуючих християн та загальної релігійності нації може стати катализатором позитивних суспільно-економічних зрушень та встановлення нового ціннісного еталону у суспільно-індивідуальному порядку взаємовідносин між економічними суб'єктами.

Література

1. Beliefs about God across Time and Countries /Tom W. Smith [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gallup.com>.
2. Церковно-релігійна ситуація в Україні. Стан та тенденції розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://razumkov.org.ua>.
3. Громадська думка про підсумки 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://razumkov.org.ua>.
4. Довіра до релігійних лідерів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dif.org.ua>.

e-mail: okushniretska@gmail.com

Липчинська Ю.В.

*Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Чернівці
Кафедра фінансів, асистент*

МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАСФЕРТИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОГО ВИРІВНЮВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Вирівнювання фінансових можливостей місцевих бюджетів, безумовно, є необхідним як для виконання соціальних зобов'язань держави, так і для попередження процесів неефективного міжрегіонального переміщення капіталу, праці, інших факторів виробництва в сучасних умовах нерівномірної диверсифікації фінансових ресурсів у місцевих органах влади. Основним інструментом фінансового вирівнювання в нашій країні виступають міжбюджетні трансферти.

Відповідно до Бюджетного кодексу, міжбюджетні трансферти визначаються як кошти, що передаються з одного бюджету до іншого у формі дотацій, субвенцій та в інших формах субсидій на підставі бюджетно-правового

акта з метою збалансування та вирівнювання доходів і видатків бюджетів-отримувачів, а також для виконання визначених законодавством програм і заходів [1].

Основним видом міжбюджетних трансфертів є дотація вирівнювання. Загалом, слово дотація походить від латинського слова «dotatio», що означає «дар, пожертва». За своєю природою дотація є тим доходним джерелом, що регулює як доходну, так і видаткову частину місцевих бюджетів; надається з метою вирівнювання доходів та здійснення видатків, що недостатньо покриваються за рахунок власних і закріплених доходів [2, с. 40].

Слово «субвенція» походить від латинського слова «subventio», що означає «допомога». Під субвенцією розуміють міжбюджетний трансферт, що надається з чітко обумовленим цільовим призначенням як допомога на часткове фінансування програм і заходів соціального та іншого розвитку за умови часткової участі коштів місцевого бюджету-отримувача; підлягає поверненню при неповному (у межах невикористаної суми) або нецільовому (у межах повної суми) використанні [5, с. 217].

Необхідність застосування міжбюджетних трансфертів з метою забезпечення фінансового вирівнювання впливає з того, що в системі державних фінансів, за даного розподілу податків та функцій між рівнями держави, виникають вертикальний та горизонтальний дисбаланси, які можуть бути подолані лише передачею коштів від державного бюджету до бюджетів нижчого рівня. При цьому, варто зазначити, що фінансова самостійність регіонів визначається показником власних надходжень до бюджетів територіальних громад, що знаходяться на їх територіях, та можливістю за рахунок цих надходжень здійснювати на місцях політику спрямовану на соціально-економічне зростання адміністративно-територіальної одиниці.

На даний час за рахунок міжбюджетних трансфертів вже здійснюється загальний перерозподіл фінансових ресурсів всередині бюджетної системи, але їх роль у стимулюванні процесу регіонального розвитку та здатність забезпечувати відповідним обсягом бюджетних коштів економічні та соціальні потреби регіонів і територіальних громад залишається низькими і потребує подальшого дослідження і вдосконалення.

Нажаль, організація системи міжбюджетних трансфертів в аспекті фінансового вирівнювання потребує удосконалення, оскільки вони не лише позбавлені стимулюючих властивостей, а й призводять до утриманських настроїв, що в свою чергу стає на заваді розвитку їх власної ініціативи, зменшує, відповідно, можливість перевиконання дохідної частини місцевих бюджетів. В кінцевому підсумку це відображається на послабленні контролю з боку державної влади щодо ефективності використання наданих нею бюджетних коштів. Стимули влади нижчого рівня до збільшення власних бюджетних надходжень або ефективного управління бюджетними видатками завжди будуть недостатніми, якщо трансферт призначений тільки для покриття вертикального розриву.

З метою врегулювання накопичених проблем у липні 2010 року прийнятий новий Бюджетний кодекс України, який має забезпечити продовження бюджетної реформи для досягнення стратегічних цілей сталого

розвитку країни. Новий Бюджетний кодекс не містить «революційних» фундаментальних перетворень порівняно з прийнятим у 2001 році, але він удосконалює, доповнює, узгоджує між собою та з іншими законами положення, що діють сьогодні.

В цілому, реорганізація політики надання трансфертів в контексті фінансового вирівнювання повинна бути направлена на стимулювання фіскальних зусиль місцевих органів влади, а не на покриття дефіциту нижчих бюджетів, що може посилювати вертикальний дисбаланс в результаті збільшення видатків або відмови від підвищення податкових ставок.

Література

1. Бюджетний кодекс України: за станом на 1 вересня 2011 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України: від 08.07.2010 р. № 2456-VI. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-17>
2. Базилевич В.Д. Державні фінанси : навч. посіб. [Текст] / В.Д. Базилевич, Л.О. Баластрик. – К.: Атіка, 2002. – 368 с.
3. Балацький Є.О. Міжбюджетні трансферти і державна політика [Текст] / Є.О. Балацький // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць / Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України". – Суми, 2009. – Вип. 27. – С. 235-238.
4. Казюк Я.М. Нова редакція Бюджетного кодексу України – позитивні та негативні моменти для підвищення самодостатності місцевих бюджетів / Я.М. Казюк, В.В. Корецька [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Apdup/2010_2/2-3-14.pdf.
5. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика) [Текст] / О.П. Кириленко. – К.: НІОС, 2000. – 381 с.

e-mail: yuliaL@meta.ua

*Лобова О.Ю., студентка магістратури
Олійник О.М., к.філос.н., доцент, заступник декана
Запорізький національний університет, м. Запоріжжя
Кафедра теорії та практики менеджменту*

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗБУТУ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ-ІМПОРТЕРІВ, ЩО ДІЮТЬ НА РИНКУ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОГО УСТАТКУВАННЯ

В умовах наслідків світової кризи зростає конкуренція на ринку, що обумовлює зниження прибутковості компаній та змушує їх до постійної боротьби. У комплексі складних соціально-економічних проблем України, безпосередньо пов'язаних із трансформацією її економіки в напрямку створення соціально орієнтованої ринкової економіки, винятково важливе значення має сфера зовнішньоекономічного підприємництва суб'єктів малого бізнесу, що обумовлює актуальність теми даного дослідження.

У сучасній науковій літературі проблемам вдосконалення систем збуту підприємств малого бізнесу присвячені праці провідних вчених України: О.І. Амоші, Б.В. Буркинського, В.М. Геєця, В.М. Гриньової, Л.М. Драгуна, В.А. Ткаченка, Р.Б. Тяна, Б.І. Холода, М.Г. Чумаченка; а також зарубіжних вчених: І.

Ансоффа, Г. Бірмана, Ю. Блеха, Н. Ільїна, Я. Мелкумова, В. Шахназарова та інших. Проте додаткового вивчення вимагають напрямки вдосконалення системи збуту малих підприємств-імпортерів, що діють на ринку електротехнічного устаткування, що становить мету даного дослідження.

Зовнішньоекономічна діяльність малого бізнесу має свою специфіку, обумовлену його характерними рисами, до яких відносяться: обмеженість фінансових, управлінських ресурсів, міжнародного досвіду, нестача технічних навичок для перейняття технологій та домінування короткострокових цілей. Ці внутрішні властивості можуть негативно відбиватися на їх конкурентоспроможності та обумовлюють більшу залежність від зовнішньоекономічної та інвестиційної політики, умов конкурентної боротьби, ступеню розвитку інфраструктури, макроекономічної та політичної ситуації, культурних, інформаційних та інших чинників, порівняно з великими компаніями.

Практика здійснення ЗЕД малих підприємств доводить той факт, що цей бізнес знаходиться в нерівних умовах порівняно з крупними компаніями за такими параметрами як доступ: до фінансових ресурсів, до державних інвестицій, крім того, можна відмітити нестачу інформації та брак коштів на проведення досліджень кон'юнктури ринку, освоєння нової продукції, отримання сучасних технологій, інформації тощо. Ще однією проблемою в сучасних вітчизняних умовах може стати недостатня ефективність системи збуту імпортованої продукції.

Приватне підприємство «ДіПіАй» займається імпортом, оптовим та роздрібним продажем електронних компонентів, електротехнічного устаткування та аксесуарів для автомобілів всіх марок та моделей на регіональному та загальноукраїнському ринках. Компанія дає можливість своїм клієнтам придбати товари відповідної якості в зручний для них спосіб, такий як роздрібна, оптова торгівля, а також торгівля через власний Інтернет магазин. ПП «Ді Пі Ай» імпортує продукцію таких компаній як CiniB Soth Korea (Корея), Hexem LTD (Корея), HID Autolight (Китай), DOOP Lighting (Китай), Haining TC Autolight (Китай), Hylux Inc (Китай). Клієнтами ПП «ДіПіАй» є великі автосалони, сервісні центри, СТО, автомобільні магазини та інші оптові й роздрібні покупці.

Для визначення шляхів вдосконалення існуючої системи збуту, що має забезпечити підвищення її ефективності визначимо основні області вироблення стратегії поведінки фірми на ринку. Перша область пов'язана з лідерством в мінімізації витрат виробництва. Даний тип стратегії пов'язаний з тим, що компанія добивається найнижчих витрат виробництва і реалізації своєї продукції. В результаті вона може за рахунок нижчих цін на продукцію добитися більшої частки ринку. Друга область пов'язана із спеціалізацією у виробництві продукції. В цьому випадку фірма повинна здійснювати високоспеціалізоване виробництво і маркетинг для того, щоб стати лідером у виробництві своєї продукції. Третя область визначення стратегії відноситься до фіксації певного сегменту ринку і концентрації зусиль фірми на вибраному ринковому сегменті. В цьому випадку фірма не прагне працювати на всьому ринку, а працює на його чітко певному сегменті, досконально з'ясувавши потреби ринку в певного типа продукції.

Побудуємо організаційну модель системи управління збутом ПП «Ді Пі Ай», яка складатиметься з п'яти основних рівнів: виробника, дистриб'юторів, каналів збуту, точок продажів і безпосередньо споживачів (рис. 1). Запропонована багаторівнева модель системи збуту підприємства є, по-перше, організаційною моделлю руху товару, по-друге, фінансовою системою, по-третє, моделлю післяпродажного обслуговування, по-четверте, моделлю інформаційного забезпечення процесу розробки інновацій в рамках загальної організаційної моделі збутової політики ПП «Ді Пі Ай».

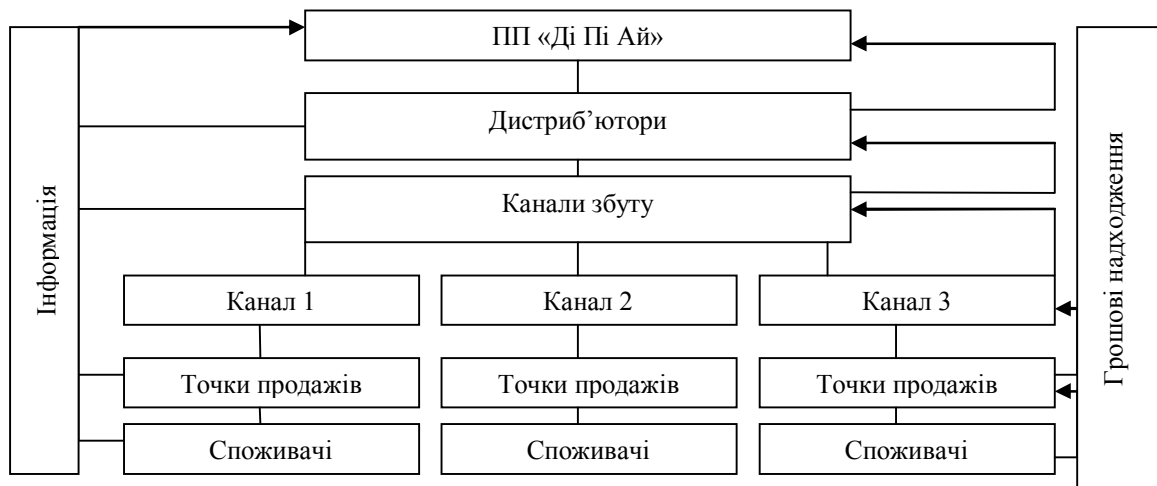

Рис. 1. Організаційна модель багаторівневої системи управління збутом ПП «Ді Пі Ай»

Таким чином, запропонована модель сприятиме підвищенню ефективності функціонування системи збуту та якості її функціонування. Зворотний зв'язок зі споживачем, посередниками дасть змогу виявити недоліки у роботі підприємства та його спеціалістів, тим самим забезпечить підвищення ефективності роботи компанії та її системи збуту. Необхідно відзначити, що дана модель є цілісною, оскільки всі дані стосунки в сукупності є інформаційною базою для системи моніторингу, планування і прогнозування в рамках збутової політики ПП «Ді Пі Ай».

Перспективи подальшого дослідження полягають у визначенні параметрів оптимізації логістичних ланцюгів малих підприємств, що діють на ринку електротехнічного устаткування.

Література

1. Про стан та перспективи розвитку підприємництва в Україні. Національна доповідь. Сайт Державного Комітету з питань регуляторної політики та підприємництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.federation.org.ua/sites/default/files/nd_2010.rar.
2. Ляпін Д.В. Шляхи вдосконалення державної політики розвитку національного малого підприємництва / Д.В. Ляпін // Збірник наукових праць «Проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв'язків і залучення іноземного капіталу: регіональний аспект». Донецьк: ДонНУ, 2010. – 1050 с.
3. Фліссак Н. Малий бізнес в Україні: проблеми та перспективи розвитку / Н. Фліссак [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uashops.com.ua/>

ФОРМУВАННЯ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ РЕАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Найістотнішим фактором інвестиційної діяльності є наявність інвестиційних ресурсів - це головна умова формування інвестиційних планів і водночас основне обмеження.

Інвестиційні ресурси - це капітал у матеріалізованій формі, втілений у засобах виробництва, і той нематеріалізований капітал, що вкладається у засоби виробництва [1, с. 21]. У дещо вужчому розумінні під інвестиційними ресурсами розуміють фінансові кошти, які спрямовуються в інвестиційну діяльність. Бланк І.А. розглядає інвестиційні ресурси як всі види грошових та інших активів, залучених для здійснення вкладень в об'єкти інвестування [1, с. 63].

Усі напрями і форми інвестиційної діяльності підприємства здійснюються за рахунок інвестиційних ресурсів, які формуються ним і складаються з усіх активів та всіх видів коштів, що залучаються для здійснення вкладень в об'єкти інвестування.

Розглянемо джерела формування інвестиційних ресурсів промислових підприємств, зокрема акціонерних товариств. Федоренко В, Гойко А. пропонують таку класифікацію форм фінансового забезпечення інвестиційної діяльності [2, с. 25]:

- повне самофінансування (прибуток, амортизаційний фонд);
- позики;
- оренда майна;
- кошти з бюджету;
- кошти дрібних інвесторів (акціонування);
- змішане фінансування

Бланк І. поділяє джерела фінансування інвестиційних ресурсів на 3 групи:

1) власні:

- частина чистого прибутку, що спрямовується на виробничий розвиток;

- амортизаційні відрахування;

- страхові суми заміщення збитків, викликаних втратою майна;

- раніше здійснені довгострокові фінансові вкладення, термін погашення яких закінчується в поточному періоді;

- реінвестована шляхом продажу частина основних фондів;

- іммобілізована в інвестиції частина надлишкових оборотних активів;

2) позичені:

- довгострокові кредити банків та інших кредитно-фінансових структур;

- емісія облігацій (не більше 25% статутного фонду);

- цільовий державний кредит, спрямований на конкретний вид інвестування;

- податковий інвестиційний кредит;
- інвестиційний лізинг;
- інвестиційний селенг;

3) залучені:

- емісія акцій компанії;
- емісія інвестиційних сертифікатів;
- внесок сторонніх вітчизняних і закордонних інвесторів у статутний фонд;

– безоплатно надані державними органами і комерційними структурами засоби на цільове інвестування [1, с. 134].

Склад фінансових ресурсів будь-якого підприємства, у тому числі й АТ, відображений у пасиві бухгалтерського балансу - це джерела формування господарських засобів, а напрямки їх використання відображені в активі балансу. Структура балансу передбачає групування фінансових ресурсів у таких трьох напрямках:

– по-перше, власні фінансові ресурси, до яких в АТ належать: статутний капітал (номінальна вартість акцій), додатковий капітал (емісійний дохід), резерви і зонди, нерозподілений прибуток минулих років і прибуток поточного року;

– по-друге, позичкові фінансові ресурси: довго- і короткотермінові кредити банків та інших фінансово-кредитних установ; облігації та інші довготермінові позики;

– по-третє, залучені кошти - кредиторська заборгованість за всіма її видами: постачальникам, організаціям сфери послуг, бюджету, позабюджетним фондам, страховим компаніям, фізичним особам тощо.

Бланк І.А. пропонує такі методи фінансування інвестицій залежно від масштабів і характеру інвестиційних проектів:

1) повне самофінансування використовується для реалізації невеликих реальних інвестиційних проектів і для фінансових інвестицій;

2) акціонування застосовують для реалізації крупномасштабних реальних інвестицій;

3) кредитне фінансування доцільне при інвестуванні у швидко-реалізовані реальні об'єкти з високою нормою прибутковості інвестицій;

4) лізинг і селенг використовуються при інвестуванні реальних об'єктів з невеликим терміном експлуатації;

5) змішане фінансування [1, с. 56].

Важливу роль у формуванні первинних фінансових ресурсів акціонерного товариства відіграє статутний капітал - статутний фонд, який є загальною оцінкою засобів (майна) АТ, відображеного в його статуті або в угоді про створення товариства, і може збільшуватись або зменшуватись на підставі рішення загальних зборів акціонерів.

Статутний фонд складається з певної кількості акцій, передбаченої статутом, їх реєструють відповідні державні організації. Ці акції мають декілька категорій: звичайні, привілейовані, іменні, на пред'явника; їх розрізняють за видами вартості: номінальна, емісійна, ринкова.

У період реформування економіки, переходу її до ринкових умов, коли позики можна отримати під відсотки, що значно збільшують загальну вартість

капіталу, а ринок облігацій перебуває у нерозвинутому сталі, найефективнішим шляхом залучення нового капіталу є додатковий продаж акцій акціонерних товариств.

Стратегічний інвестор проводить довготермінове інвестування, потребує високої довготермінової прибутковості, участі у керівництві товариством; у цьому випадку інвестування є частиною корпоративної стратегії. Такий інвестор, як звичайно, спеціалізується у тій самій галузі промисловості, що й підприємство, може залучити додатково до інвестиційного капіталу кваліфікованих менеджерів і нові технології, нові ринки збуту. Він хоче отримати великий пакет акцій та місце в спостережній раді товариства.

Останнім часом поширеною формою додаткового фінансування в Україні стало внутрішнє позичання коштів в акціонерів через відтермінування сплати дивідендів і спрямування цих коштів на розвиток підприємства. Це рішення потрібно ухвалювати на загальних зборах акціонерів.

В умовах вітчизняної практики значна питома вага залучення ефективних ресурсів на засадах повернення ускладнює фінансовий стан підприємства, що пов'язано з додатковими витратами на сплату високих відсотків за кредитами банків, дивідендів за акціями й облігаціями, знижує ліквідність балансу підприємства.

Отже, готових рекомендацій щодо оптимального співвідношення власних і позикових фінансових ресурсів для ефективного функціонування АТ немає. Відшукання таких оптимальних пропорцій є одним із головних завдань управління фінансовими ресурсами АТ, яке називають фінансовим менеджментом.

Література

1. Бланк І. Проблеми залучення інвестицій: [навч. посіб.] / І. Бланк. – К., 2000. – 243 с.
2. Федоренко В.Г. Фінансовий стан і інвестиційна привабливість підприємств / В.Г. Федоренко, Е.Р. Якушев // Фондовий ринок. – 2008. – № 48. – С. 24-28.

e-mail: taras-motorniy@gmail.com

Оберван О.Р.

*Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
Кафедра економіки України імені Михайла Туган-Барановського, аспірант*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Сучасний етап розвитку економіки і суспільства ставить принципово нові завдання у сфері соціальної політики. Ключовою характеристикою цього етапу є зміна ролі людини в системі чинників виробництва у зв'язку із зростанням значення творчих і особистих елементів у трудових процесах. З одного боку, людина постає в центрі соціально-економічної системи, тому необхідне більш повне задоволення всього спектру її потреб (це є як кінцевою метою виробництва, так і умовою його стійкого розвитку), з іншого соціальна політика включає законодавче встановлення і забезпечення виконання соціальних гарантій, сукупність яких покликана гарантувати конституційно закріплені

соціальні права громадян і їх реалізацію в законодавчо встановлених напрямках і сферах [1].

Структура соціальної політики в умовах формування соціально-орієнтованої економіки інноваційного типу відповідно змінюється. Об'єктами дії, перш за все, стають умови життя і праці людини, система соціальних взаємовідносин, члени суспільства як споживачі та виробники суспільних благ і послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми функціонування соціальної політики показує, що цій проблемі присвячена значна кількість наукових праць О. Євсєєвої, Я. Жаліло, А. Чухно, О. Стефанишин, Л. Шевчук, О. Новікової, Є. Лібанової та інших українських вчених.

У період переходу до соціально орієнтованої ринкової економіки в Україні останніми роками відбулися позитивні зрушення у сфері соціального розвитку населення. Соціально-економічна ситуація в Україні кардинально змінила життя населення, погіршення економічної ситуації призвело до поглиблення розшарування суспільства за рівнем доходу і диференціації життєвого рівня населення [2].

Встановлений державою прожитковий мінімум не відповідає реальним потребам населення, щорічне незначне його збільшення не відображає істотного зростання цін на споживчі товари. Реальна вартість життя в умовах кризи та інфляції значно зросла, тому мінімальна заробітна плата, що встановлюється, не в змозі забезпечити задоволення навіть найнеобхідніших потреб [5].

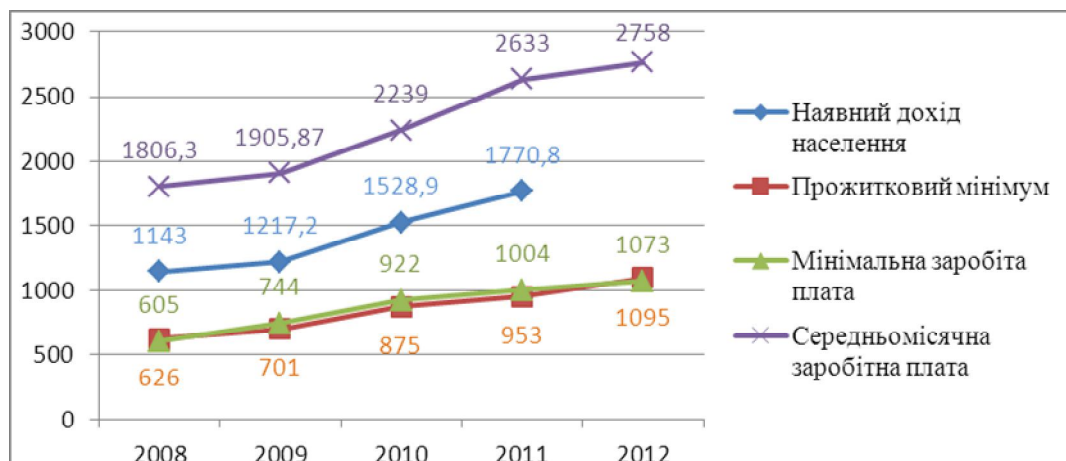

Рис. 1. Динаміка наявних доходів, прожиткового мінімуму, середньомісячної та мінімальної заробітної плати за 2008-2012 рр. (на кінець року в грн. на одну особу) [3]

Характерною ознакою розвитку соціальної політики України починаючи з 2008 р. було стабільне зростання доходів громадян, зокрема наявного доходу, мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму. У 2012 році порівняно з попереднім роком прожитковий мінімум в середньому збільшиться на 14 % (у 2011 році цей показник було підвищено на 8,4 % порівняно з 2010 роком). Хоча попри зростання цих показників, їх співвідношення поки що далеке від стандартів Європейської соціальної хартії, згідно вимог якої мінімальна заробітна плата має становити не менше ніж 2,5 прожиткового мінімуму [7].

З листопада 2009 року мінімальна заробітна плата встановлюється на рівні прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Протягом 2011 року мінімальна заробітна плата зросла на 8,9% (на прогнозний індекс інфляції). У 2012 році при прогнозній інфляції 7,9% (грудень 2012 року до грудня 2011 року) мінімальна заробітна плата підвищуватиметься поетапно і зросте на кінець року на 12,9 % [4].

Середньомісячні загальні доходи одного домогосподарства у 2011р. склали 3550 грн. У середньому на одного члена домогосподарства загальні доходи становили 1371 грн. на місяць. Рівень середньомісячних загальних доходів однієї особи в 1,5 раза перевищив середньомісячний рівень прожиткового мінімуму [3].

Попри позитивні значення номінальних показників надзвичайно гострою залишається проблема бідності населення. У 2011 році становив 24,1%, рівень злиденності становив 11,2%, а глибина бідності – 20,9%. Така ситуація ілюструє, що зростання заробітної плати у ВВП та зростання ролі заробітної плати у доходах населення хоча і сприяє зростанню доходів населення та підвищенню соціальних стандартів, проте не забезпечує ефективної боротьби з бідністю, і тому потребує підтримки з боку держави щодо посилення ролі соціальних стандартів та фінансової підтримки у вигляді соціальних допомог [6].

Серед найважливіших причин, які зумовили різке падіння реальної заробітної плати, слід відзначити зростання цін на товари і послуги при відсутності механізмів захисту доходів від інфляції, масові й довготривалі затримки виплати заробітної плати, підвищення рівня безробіття [4].

Чисельність безробітних протягом 2011 р. дещо зменшилася і становила 1,733 млн. осіб, порівняно з 2010 р. – 1,785 млн. осіб. Кількість осіб, які звернулися по допомогу у пошуках роботи до служби зайнятості, у 2011 р. становила 1,855 млн. ос., що дещо більше порівняно з 1,847 млн. ос. у 2010 р. З них 762,7 тис. ос. працевлаштовано (47% до тих, хто перебував на обліку). Середній розмір допомоги по безробіттю дещо збільшився – 878,5 грн. у 2011 р., порівняно з 780 грн. у 2010р. (112,6 % до попереднього року), проте залишається недостатнім і становив 87,6 % до мінімальної заробітної плати (84,6 % у 2010 р.) [3].

Практично незмінною залишається ситуація на ринку праці. Потреба в робочій силі становила 59,3 тис. ос., тоді як у 2010 р. – 63,9 тис. ос. А навантаження незайнятого населення на вакантну посаду дещо зменшилося – з 9 ос. у 2010 р. до 8 ос. у 2011 р. [3].

Виходячи з вище наведених проблем, у сучасних умовах задля забезпечення ефективності соціальної політики необхідно здійснити комплекс наступних заходів: забезпечити можливість отримання населенням офіційних основних і додаткових доходів; побудувати справедливу систему оподаткування доходів населення; підвищити розміри мінімальної заробітної плати, шляхом переходу від визначення ціни праці як вартості засобів для особистого споживання працівника до визначення реальної ціни робочої сили як вартості засобів, необхідних для повноцінного розширеного відтворення працюючої людини і члені; удосконалити механізм договірною регулювання

соціально-трудових відносин, сформувати чітку та стабільну правову базу у сфері трудових відносин; виправити допущені викривлення в оплаті праці за видами економічної діяльності.

Проте рівень та якість життя населення в державі ще далекі від європейських стандартів. Тому провідним завданням розвитку країни має стати закріплення досягнень та вироблення нових позитивних тенденцій щодо покращення добробуту людини та забезпечення його довгого та здорового життя через соціальну політику, пріоритетами якої мають стати забезпечення гідного життєвого рівня населення та розвитку людського потенціалу в умовах формування інноваційної економіки України.

Література

1. Балтачєєва Н.А. Теорія та практика формування і реалізації соціальної політики в Україні: монографія / Н.А. Балтачєєва. – Донецьк: ДонНУ, 2010. – С. 44-61.
2. Грішнова О.А. Людський розвиток: Навч. посіб. / О.А. Грішнова. – К.: КНЕУ, 2006.
3. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Звіти з людського розвитку на сайті Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hdr.undp.org>.
5. Кузьменко Р.В. Основні напрямки формування соціально орієнтованої економічної політики України / Р.В. Кузьменко // Економічний простір. – 2008. – № 18. – С. 111-117.
6. Шевчук П.І. Соціальна політика / П.І. Шевчук. – Львів: Світ, 2005. – С. 11-34.

e-mail: ooksanochka@ukr.net

Осійчук І.С.

Буковинський державний фінансово-економічний університет, м. Чернівці

Студентка III курсу

Науковий керівник: Підгірна В.Н.

НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ УКРАЇНИ І СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Суспільно-політичні події останніх років викликали гостру необхідність змістового розуміння національно-державних інтересів, як у представників усіх гілок влади, так і пересічного громадянина – представника народу, який згідно Конституції виступає носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні. Новітня українська держава виявляє національну індивідуальність, чия міць природно зростає, якщо перед Україною відкриється перспектива сталого розвитку. Тому національні інтереси є своєрідним шляхом та цілями за допомогою яких наша країна органічно й унікально виражає себе [4].

Національні інтереси з наукової точки зору стали предметом вивчення багатьох дослідників – як вітчизняних, так і закордонних. Помітний внесок в розробку питань, що стосуються національних інтересів, внесли вітчизняні науковці О. Власюк, В. Ковальський, В. Крисаченко, О. Манчинський, Є. Пронкін, С. Римаренко, Ю. Римаренко, М. Степико, Л. Шкляр. Проблематика національних інтересів та державної політики зачіпається також

в дослідженнях російських науковців, такі як Т. Алексєєв, А. Миголатєєв, В. Огнева, Є. Ожиганов та інші [2]. Тема залишається актуальною, оскільки соціальні протиріччя провокують зміну національних інтересів.

Мета дослідження: визначити національні інтереси України і сформувати стратегічні орієнтири розвитку національної економіки.

Науковий підхід до визначення національних інтересів, безперечно, передбачає врахування історичних, соціально-політичних та економіко-географічних чинників функціонування української нації. Добробут та безпека усіх членів суспільства, та стабільність і процвітання української держави залежить від усвідомлення та реалізації наступних національних інтересів:

- забезпечення непорушності конституційного ладу, територіальної цілісності та незалежності Української держави, через забезпечення фундаментальних прав та свобод людини і громадянина задля розвитку демократичного громадянського суспільства;

- ефективне функціонування та взаємодія усіх гілок державної влади з метою вироблення та реалізації раціонального та послідовного внутрішньо- та зовнішньополітичного курсу;

- ефективне використання геополітичного потенціалу та природних ресурсів України як основи економічного процвітання держави, на основі захисту навколишнього природного середовища та забезпечення безпечних умов життя населення України;

- розвиток механізмів ринкової економіки та збільшення прошарку середнього класу в українському суспільстві;

- розвиток гармонійних та взаємовигідних відносин з іншими державами світу для забезпечення Україні активної ролі у світових обмінних процесах та її сприйняття в якості рівноправного члена міжнародного співтовариства.

У наш час європейська цивілізація при великій різноманітності національно-культурних особливостей і відтінків опирається на такі фундаментальні основи, як ринковий тип господарювання, громадянське суспільство, розвинена демократія, правова держава, стирання різного роду національно-державних меж, різноманіття соціальних ініціатив тощо.

Європейські суспільства, звичайно, не є ідеальними, вільними від протиріч, конфліктів і несправедливості. Таких ніколи не було і не буде. Але якщо правий Гегель, стверджуючи, що всесвітня історія є прогрес у пізнанні свободи, то саме шлях європейських суспільств визначає вектор сучасної світової цивілізації. Саме тому національні інтереси України в першу чергу полягають у якнайшвидшому вибудовуванні її соціального життя відповідно до рис європейських суспільств. А відтак - відстоювати національні інтереси України треба насамперед усередині. Це, звичайно, не означає, що в Україні немає ніяких інтересів за межами її кордонів. Найважливіші зовнішні гуманітарні і культурні інтереси України перебувають насамперед на території Європи та колишнього Радянського Союзу. Торговельні та інші економічні інтереси лежать у площині відносин з розвиненими країнами, звідки можуть прийти капітал, високі технології та сучасна організація виробництва. Що стосується інтересів безпеки, то вони охоплюють увесь світ [2].

Нові тенденції у світогосподарській системі, пов'язані з її глобалізацією, поглибленням нерівності між розвинутими країнами і рештою світу, переструктуризацією світової економіки, яка визначатиметься зміцненням нових центрів сили і зміною інститутів світового економічного порядку, зростанням дефіциту енергоресурсів і, відповідно, їхньої вартості, підвищенням ролі інфраструктурних факторів у соціально-економічному розвитку, дедалі більш жорсткими умовами міжнародної конкуренції, яка охоплює не тільки товарні ринки, але й ринки капіталів, технологій і робочої сили, формують досить несприятливе середовище з огляду на економічні перспективи України. У таких умовах енергоємність вітчизняної економіки, нестабільність світової кон'юнктури щодо українських товарів експортної групи, відсутність чіткої стратегії просування національних інтересів після приєднання до СОТ можуть стати фактором втрати конкурентних переваг, істотного уповільнення темпів росту ВВП при одночасному зростанні внутрішніх цін в Україні.

Тому економічні стратегії національних урядів у подальшому мають акцентуватися на вирішенні, передусім, таких проблем:

– підтримування передових позицій у наукових дослідженнях і технологіях з ряду пріоритетних напрямів (нанотехнології, ядерна енергетика, авіа-, ракето- і суднобудування, новітнє матеріалознавство і т.д.) шляхом створення потужних об'єднань вітчизняних підприємств однієї галузі, а також розвитку виробничої кооперації з відповідними фірмами Євросоюзу, країн СНД та Азійско-Тихоокеанського регіону. Адже сьогодні високою є вірогідність нових технологічних проривів, які ґрунтуватимуться на відкриттях 1991-2000-х рр. в біології, медицині, інформатиці, космічних дослідженнях, створенні нових матеріалів і джерел енергії;

– входження та посилення позицій в глобальному обороті високотехнологічної продукції та технологій;

– спеціалізація з надання інтелектуальних послуг в галузі фундаментальних і прикладних наукових досліджень і професійної освіти.

Особливостями технологічного розвитку у найближчі десятиліття стануть, по-перше, розвиток технологій, що формуються на стику різних предметних галузей, а по-друге, посилення дифузії сучасних високих технологій в середньо- та низькотехнологічні сектори виробничої сфери. Очікується формування нових виробничих технологій, що забезпечують в рамках традиційних галузей суттєву зміну характеру виробничих процесів і властивостей готової продукції. Зростання продуктивності у світі все більше спиратиметься на нагромадження не фізичного, а людського капіталу та підвищення вкладу в економічне зростання економіки знань [3].

Література

1. Проект Стратегії національної безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cs.cirs.kiev.ua/en/component/content/article/99-2009-12-08-15-29-47.html?directory=94&start=4>
2. Національні інтереси та безпека України в контексті геополітики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu_upravl/2011_3/43.pdf
3. Національна стратегія розвитку «Україна-2015» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uspishnaukraina.com.ua/strategy/60/273.html>

4. Національні інтереси України / Студентський портал КСУ [Електронний ресурс].
– Режим доступу: <http://sr.ksu.edu.ua/>

e-mail: iruna-iz@mail.ru

*¹Паламарчук Л.В., к.е.н., доц., ²Козаченко Д.М.
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ
Кафедра земельного кадастру, ¹доцент, ²магістр 1 року навчання*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТНОЇ ГРОШОВОЇ ОЦІНКИ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Згідно чинного нормативно-правового законодавства проведення експертної грошової оцінки складається з декількох етапів [1].

Обстеження об'єкта оцінки є першим етапом проведення оцінювання і включає огляд земельної ділянки сільськогосподарського призначення або її частин та вивчення наявної технічної та кадастрової документації щодо місця розташування ділянки, її правового статусу, меж та розміру, складу угідь та земельних поліпшень, існуючого функціонального використання, а також визначення оцінюваних прав щодо земельної ділянки.

Другим етапом проведення експертної грошової оцінки є визначення виду вартості земельної ділянки, яке здійснюється на основі встановленої мети оцінки та умов майбутньої угоди. Виділяється п'ять видів вартості земельних ділянок сільськогосподарського призначення, які можуть бути визначені при здійсненні експертної грошової оцінки, а саме ринкова, ліквідаційна, інвестиційна, страхова, спеціальна та споживча вартості.

Після складання завдання та укладення договору про оцінку, що є наступним етапом здійснення експертної грошової оцінки, переходять безпосередньо до збирання, оброблення та аналізу вихідних даних, необхідних для оцінювання земельних ділянок сільськогосподарського призначення. При цьому до інформаційної бази, що використовується при оцінюванні сільськогосподарських земельних ділянок може входити інформація щодо фізичних характеристик земельної ділянки, якості ґрунтів, характеру та стану земельних поліпшень, відомості про розташування земельної ділянки (відстань до ринку, населеного пункту) тощо. Крім того, може бути використана інформація про ціни продажу або оренди подібних ділянок, рівні їх дохідності, дані про витрати на земельні поліпшення та операційні витрати, що склались на ринку, доходи і витрати виробництва. Враховується інформація щодо реалізації основних видів сільськогосподарської продукції, яка є типовою для того регіону, в якому знаходиться земельна ділянка. Інформаційна база може включати інші дані, які впливають на вартість об'єкта оцінки, а також такі, що виходять за рамки фахової компетенції оцінювача і отримані від спеціалістів у відповідних галузях.

Одним із найважливіших етапів проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок сільськогосподарського призначення є визначення найбільш

ефективного її використання. Зважаючи на особливості використання земельних ділянок сільськогосподарського призначення як засобу виробництва, найкраще та найбільш ефективно використання таких ділянок можна вважати як найбільш ймовірне використання, яке є: юридично законним, фізично можливим, належним чином виправданим та фінансово доцільним.

Наступним етапом проведення експертної грошової оцінки є вибір та обґрунтування застосування відповідних методичних підходів. Згідно Методики експертної грошової оцінки земельних ділянок при проведенні оцінки земельної ділянки використовуються методичні підходи, які забезпечені найбільш повною інформацією про об'єкт оцінки. Крім того, Національний стандарт №1 наголошує на можливості застосування при оцінюванні кількох методичних підходів, що найбільш повно відповідають визначеним меті оцінки та виду вартості за наявності достовірних інформаційних джерел.

Після визначення методичного підходу та методу оцінки, оцінювач переходить до наступного етапу проведення експертної грошової оцінки – визначення відповідної вартості земельної ділянки сільськогосподарського призначення та формулювання остаточного висновку.

Вибір того чи іншого методу при здійсненні експертної грошової оцінки земельних ділянок передбачає визначення певних складових, які мають принципове значення. При використанні всіх можливих на сьогодні методів здійснення експертної грошової оцінки земельних ділянок сільськогосподарського призначення, визначення ставки капіталізації набуває особливо важливого значення.

Застосовуючи в експертній грошовій оцінці земельної ділянки сільськогосподарського призначення одночасно декількох методичних підходів, а, відтак, і методів оцінки, можуть виникати ситуації, коли отримані результати щодо вартості об'єкта оцінки будуть значно або не значно відмінні один від одного. У даному випадку чинні нормативні документи з оціночної діяльності пропонують, з метою обґрунтування остаточного висновку про вартість об'єкта оцінки, отримані із застосуванням різних методичних підходів результати оцінки, зіставляти шляхом аналізу впливу принципів оцінки, а також інформаційних джерел на достовірність результатів оцінки.

Дані рекомендації, на нашу думку, не є достатніми та чіткими для проведення відповідного узгодження отриманих результатів оцінювання. Крім того, зазначених заходів недостатньо для отримання обґрунтованого висновку, що може призвести до викривлення результатів експертної оцінки.

Складання звіту про оцінку є кінцевим етапом проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок сільськогосподарського призначення. В цілому потрібно відмітити, що звіт про оцінку містить висновок про вартість об'єкта оцінки, розкриває зміст проведених процедур та використаної нормативно-правової бази з грошової оцінки земельних ділянок.

Література

1. Драпиковский А.И. Оценка земельных участков / А.И. Драпиковский, И.Б. Иванова. – Б.: Ега-Басма, 2003. – 288 с.
2. Методика експертної грошової оцінки земельних ділянок [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1531-2002-%EF>.

3. Методичні основи грошової оцінки земель в Україні: навчальний посібник / Ю.Ф. Дехтяренко, М.Г. Лихогруд, Ю.М. Манцевич, Ю.М. Палеха. – К.: Профі, 2007. – 624 с.

4. Порядок нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0388-06>.

e-mail: beeforce@mail.ru

Пироженко О.Ю.

*Национальная академия природоохранного и курортного строительства, г. Симферополь
Кафедра экономической теории, региональной политики и управления, аспирант*

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИССЛЕДОВАНИЯ УРБАНИЗАЦИИ ТЕРРИТОРИИ: ПРОСТРАНСТВЕННЫЕ ФОРМЫ И ТИПЫ

Современное развитие урбанизированных территорий характеризуется значительной концентрацией инновационных, предпринимательских, производственных, инвестиционных и других ресурсов, а также процессами интенсивного развития промышленности и сферы услуг, расширением культурных и политических функций, углублением территориального разделения труда. Так, согласно оценке ООН [1], в урбанизированных районах производится около 80 % мирового валового внутреннего продукта.

Однако, не смотря на глобализацию процессов урбанизации, существуют значительные расхождения в показателях, достигнутых различными странами и регионами. Так, преобразующий эффект урбанизации стал заметен сначала в более развитых регионах мира, и превысил 80 % в Австралии, Новой Зеландии и Северной Америке. В развитом мире наименее урбанизированным из основных районов является Европа, в которой 72 % населения проживает в городских районах. Среди регионов менее развитых стран высокий уровень урбанизации (78 %) достигнут в Латинской Америке и странах Карибского бассейна. В отличие от этого, на долю городских территорий Африки и Азии приходится 38 % и 41 % населения, соответственно [1].

Актуальность исследования теоретико-прикладных основ развития урбанизированных территорий, а также современных подходов к определению пространственных форм и типов урбанизации территории в настоящее время предопределяется необходимостью решения социальных, экономических, геоэкологических, демографических и других проблем, связанных с интенсификацией миграционных процессов, ростом численности населения, проживающего за чертой бедности, увеличением уровня безработицы и неполной занятости, возрастающей дифференциацией общества, усилением антропогенной и техногенной нагрузки на природные комплексы, а также истощением и дефицитом невозобновляемых ресурсов.

Что касается экологических проблем урбанизации, возникающих в результате дорожных пробок, высокой концентрации промышленных предприятий и отсутствия адекватных систем утилизации отходов, подтверждают результаты научных исследований, проведенных обществом «Greenpeace», согласно которым в пределах урбанизированных территорий

формируется 80% источников загрязнений атмосферного воздуха и гидросферы, шлейф загрязняющего и теплового воздействия которых прослеживается до 50 км., охватывая площадь в 800-100 квадратных километров [2-4].

В свою очередь, урбанизированные территории нуждаются в непропорционально большом объеме земельных, водных и природных ресурсов. Отметим, что основополагающей причиной данных проблем является высокая концентрация населения и экономическая его активность, однако наличие устойчивого разрыва в показателях жизни различных слоев населения означает, что основные негативные последствия процесс урбанизации оказывает на малоимущее население. Согласно статистическим данным Программы ООН [1] по населенным пунктам, в 2010 году в трущобах проживало 840 млн. человек. В 2009 году более 600 млн. городских жителей не имели доступа к современным средствам санитарии, а 180 млн. человек - к источникам водоснабжения.

При этом следует учитывать, что процесс урбанизации территорий сопряжен с активизацией экономического развития, выражающейся в значительной концентрации инновационных, предпринимательских, производственных, инвестиционных и других ресурсов, что обуславливает увеличение доли ВВП, произведенного в отраслях промышленности и услуг, доли занятых в этих секторах трудовых ресурсов, а также сокращение дифференциации в уровне жизни и оплаты труда населения урбанизированной территории. Так, наименее урбанизированными, как правило, являются территории, которые в течение длительного периода времени развивались низкими темпами (Западная и Восточная Африка, Мадагаскар, некоторые страны Азии), в то время как на территориях с высоким уровнем урбанизации доходы на душу населения выше, экономика является более стабильной, а политические учреждения - более мощными (Европа, Северная Америка, ЮАР, Австралия, Южная Америка) [1, 5].

В этой связи, урбанизация территорий является сложным и многосторонним географическим, социальным, экономическим и демографическим процессом, стимулирующим прогрессирование городского развития и затрагивающим различные процессы территориального образования.

Таким образом, в научном осмыслении урбанизации, как глобального социального процесса, наибольшую важность представляет анализ влияния масштабных социальных явлений на процесс урбанизации: интенсификации, концентрации производства, изменения отраслевых и территориальных пропорций, структуры занятости, социальной мобильности и миграции.

Отметим, что процесс урбанизации имеет вполне конкретные социально-экономические предпосылки, из которых главной является территориальное разделение труда и формирование крупной промышленности. Данный период связан с процессом перехода от мануфактурного типа к машинному производству, а также с формированием промышленного капитала и системы наемного труда.

Так, в исторической ретроспективе процесс урбанизации можно разделить на два этапа развития:

– Первый этап - период, протекающий в рамках сохранения «точечной» структуры расселения (XVIII в. - первая половина XX в.). В этот период взаимосвязь между городом и сельской территорией становится более неразрывной по сравнению с прежними эпохами и осуществляется в социально-демографической, экономической и социально-культурной областях.

– Второй этап - период перехода от точечной к «ареальной» структуре (середина XX в.).

Точечная структура расселения на определенном этапе развития перестает обеспечивать цели производства, поскольку увеличивающаяся дифференциация общественного производства, возникновение новых отраслей требует соответствующей территориальной организации, которую уже невозможно осуществить в рамках даже чрезвычайно разросшегося города. В этой связи начинается процесс расширения не самого города, а зоны его влияния на все более отдаленные территории, что способствует формированию городской агломерации. Так, агломерация становится основным элементом «ареального» расселения, представляющая собой компактное расположение, группировку поселений, объединенных в сложную многокомпонентную динамическую систему с интенсивными производственными, культурными и рекреационными связями [5].

Исследование и анализ научной литературы [1, 5, 9-13], отражающей мировые тенденции развития урбанизированных территорий, позволяет выделить общие черты процесса урбанизации, характерные для большинства стран мира (табл. 1).

Таблица 1

Черты урбанизации

Черты урбанизации	Примеры проявления
Быстрые темпы роста городского населения	В течение XX века численность городского населения возросла с 220 млн. человек до 2,9 млрд. человек, а доля городского населения выросла от 14% до 49%.
Концентрация населения преимущественно в больших городах	В начале XX века в мире насчитывалось 360 больших городов (свыше 100 тыс. чел.), к началу XXI века - более 4000. Число городов-миллионеров превысило 400. 20 городов мира имеют численность населения более 10 млн. чел.
«Расползание» городов, расширение их территории	Формирование агломераций: Мехико, Сан-Паулу, Токио, Нью-Йорк с численностью населения 16-20 млн. чел. Формирование мегалополисов: Босваш (45 млн.чел.), Токайдо (60 млн. чел.) и др.

Отметим, что особенности и закономерности процессов урбанизации, заключающиеся в концентрации и контрастности расселения, дифференциации пространства, стадийности характера развития связей, «село-город» (центр – периферия), увеличении форм урбанизированного расселения обуславливают дифференциацию и многообразие типов и форм урбанизации территории [14].

Так, согласно подходу А.Б. Алаева [6], пространственными формами процесса урбанизации территории являются гиперурбанизированные и гипоурбанизированные зоны, что позволяет определять гиперурбанизацию как

процесс неконтролируемого развития городских поселений, обуславливающий рост антропогенной нагрузки на естественный ландшафт, нарушение экологического равновесия территорий и, как результат, формирование мегаполисов, а гипоурбанизированные зоны как территории с низкой плотностью городских поселений и незначительной долей городского населения [6].

По мнению ученых [7, 8, 12] в зависимости от особенностей процесса расселения и организационных форм жизнедеятельности, выделяют типы урбанизации. Так, Ромашова Т. В. рассматривает индустриальный, комплексный, ложный и сервисный типы урбанизации. Индустриальный тип урбанизации характеризуется значительными темпами роста городов и массовым переселением жителей из сельских местностей, обуславливающими обострение экологической ситуации в местах проживания, резкую интенсификацию труда при условии увеличения временных затрат на обеспечение процессов жизнедеятельности, деградацию моральных ценностей населения. Комплексный характер урбанизационных процессов проявляется в трансформации экономической, социальной, демографической, культурной и др. сфер жизнедеятельности городских и сельских территорий, что, в свою очередь, способствует активизации процессов гомогенизации общества, обуславливающих нивелирование социальных, культурных и национальных различий территориального развития. В 1960-х гг. ученый Т. Мак-Джи обосновал концепцию ложной или псевдоурбанизации [7], согласно которой данный тип урбанизации характерен для экономически неразвитых стран и проявляется в несоответствии темпов роста экономического развития и численности городского населения. В свою очередь, сервисный тип урбанизации характеризуется активизацией развития сферы обслуживания в пределах урбанизированных территорий.

Вместе с этим, в качестве пространственных вариантов урбанизации территории выделяют метрополилизацию, региополизацию и мегалополилизацию. Под метрополилизацией ученый понимает пространственный вид урбанизации, проявляющийся в концентрации урбанизационных процессов, преимущественно, в метрополисе или столице страны и сопровождающийся ростом доли населения столичной агломерации в численности населения страны. Региополизация, как морфологическая разновидность, обуславливает распространение урбанизации в региональных центрах – региополисах, увеличение численности населения, которых опережает общерегиональный уровень. Мегалополилизацию ученый рассматривает как процесс урбанизации, охватывающий совокупность городов и промежуточные между ними территории, который способствует объединению всех центров в единый урбанизированный ареал – мегаполис [6].

По статистическим данным ООН [1] по состоянию на 2007 год 19 городских агломераций были отнесены к категории мегаполисов, т.е. тех образований, в которых проживает по меньшей мере 10 млн. человек. В наиболее населенном из них, Токио, проживало почти 36 млн. человек. Помимо Токио в Азии насчитывалось еще 10 мегаполисов, в то время как в Латинской Америке - 4, в Северной Америке - 2, а в Африке и Европе - по одному. Учитывая глобальный характер процессов урбанизации, по прогнозам ООН к

2025 году число мегаполисов увеличится на 8 и достигнет 27, три четверти которых будут находиться в развивающихся странах [1].

Все выше приведенное позволяет сделать вывод о необходимости развития научно-прикладных подходов к определению региональных особенностей и закономерностей развития процесса урбанизации территорий как сложного явления, обуславливающего трансформацию форм территориальной организации жизнедеятельности, посредством интенсификации социальных, экономических, экологических, а также культурно-исторических процессов развития территориального образования.

Литература

1. Доклад Генерального секретаря ООН. Мониторинг мирового населения с уделением основного внимания распределению населения, урбанизации, внутренней миграции и развитию // Экономический и социальный совет. – 2008. – 41 с.
2. Урбанизация - будущее стран "третьего мира"// Экономика и финансы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://forbes.by/content/urbanizatsiya-budushchee-stran-tretego-mira>
3. Апостолов Е.Т. Урбанизация: тенденции и гигиеническо-демографические проблемы / Е.Т. Апостолов. – М.: Медицина, 1997.
4. Кирсанова В.В. Проблемы урбанизации / Восьма Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Науковий потенціал 2012», Рубрика: Соціум. Наука. Культура, Екологія / В.В. Кирсанова [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://intkonf.org/kand-biolog-nauk-kirsanova-vv-problemyi-urbanizatsii>
5. Спиридонов И.А. Мировая экономика / И.А. Спиридонов. – 1998. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://uchebnik-besplatno.com/mirovaya-ekonomika-uchebnik/obschee-ponyatie-kriterii-otsenki-nauchno.html>
6. Алаев Э.Б. Социально-экономическая география. Понятийно-терминологический словарь / Э.Б. Алаев – М.: Мысль, 1983. – 290 с.
7. Ахиезер А.С. Урбанизация, общество и научно-техническая революция / А.С. Ахиезер, Л.Б. Коган, О.Н. Яницкий // Вопросы философии. – 1969. – № 2. – С. 44.
8. Вагин В.В. Социология города / В.В. Вагин. – М.: МОНФ, 2003. – 168 с.
9. Лаппо Г.М. География городов / Г.М. Лаппо. – М.: Владос, 1997. – 480 с.
10. Глазычев В.Л. Урбанистика / В.Л. Глазычев. – М.: Европа, 2008. – 220 с.
11. Пивоваров Ю.Л. Основы геоурбанистики / Ю.Л. Пивоваров. – М.: Владос, 1999. – 231 с.
12. Пол Ромер. Искусственно созданные города / Пол Ромер // Esquire. – 2010. – № 1. – С. 62-65.
13. Пивоваров Ю.Л. Россия и мировая урбанизация: антропокультурная и пространственная динамика / Ю.Л. Пивоваров. – Нальчик: Полиграфсервис, 2007. – 336 с.

e-mail: pochtapoy@gmail.com

Рахманкулова М.А.

*Чернігівський державний технологічний університет, м. Чернігів
Кафедра обліку та аудиту, студент*

СУТНІСТЬ ДОКУМЕНТУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Ключові питання, які розглядаються:

- 1) особливості застосування типових форм первинного обліку основних засобів;

2) порядок документального оформлення господарських операцій з обліку основних засобів;

Актуальність теми дослідження. Для ефективного функціонування будь-якої ланки ринкової економіки необхідно щоб учасники, які приймають рішення, мали об'єктивну інформацію про активи, зобов'язання, власний капітал, фінансовий стан, результати діяльності, а також про процеси їх формування як на власному підприємстві, так і в партнерів на підставі попередніх даних. Важливою функцією бухгалтерського обліку є задоволення інформаційних потреб, тому інформація яка формується у системі бухгалтерського обліку, має бути обґрунтованою, повною, своєчасною.

Первинні документи є письмовим свідоцтвом, що фіксують та підтверджують господарські операції. Вони повинні складатися у момент проведення кожної господарської операції, а якщо це неможливо, то безпосередньо після її завершення.

Первинні документи повинні містити всю інформацію, що стосується обліку основних засобів, а саме, дані про їх надходження і вибуття, місцезнаходження, стан збереження, амортизацію, переоцінку, зменшення (відновлення) корисності. При цьому якісні характеристики інформації, що міститься в первинних документах, повинні задовольняти вимогам та потребам усіх користувачів: як внутрішніх (управлінський персонал підприємства), так і зовнішніх (власники, аудитори та інші користувачі). Тому в сучасних умовах питання форми та змісту первинних документів набуває особливого значення і є актуальним.

Отримання своєчасної, повної та достовірної інформації про господарські процеси, що відбуваються на підприємстві, має велике значення для управління виробництвом. Рациональна і правильна організація первинного обліку, яка повинна забезпечити повну реєстрацію всіх господарських фактів та гарантувати юридичну доказовість достовірності відображених даних, є основною передумовою ефективного управління підприємством.

Питання обліку основних засобів, в тому числі і первинного, постійно знаходиться у полі уваги провідних вчених-економістів і фахівців, таких як: М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, М.Я. Дем'яненко, Г.Г. Кірейцев, М.В. Кужельний, В.Г. Лінник, В.Б. Моссаковський, М.Ф. Огійчук та ін. Одержані ними в різний час результати, створюють загалом необхідні умови для забезпечення й удосконалення системи керування основними засобами на основі органічного зв'язку функції обліку з іншими функціями управління. Проте вона містить у собі ще багато невирішеного і дискусійного як у частині теоретичного обґрунтування її ключових проблем, так і в аспекті реалізації наукових результатів на практиці.

Інформаційну базу дослідження становлять нормативні та законодавчі акти, які регулюють діяльність підприємств з основними засобами та нематеріальними активами, зокрема, законодавство, інструкції та положення, монографічні роботи і статті вітчизняних і зарубіжних економістів у фахових економічних виданнях тощо.

Організацію первинного обліку починають з вивчення складу облікових номенклатур. Насамперед визначають господарські факти, які слід відобразити

в системі бухгалтерського обліку та зафіксувати у первинних документах – носіях обліково-економічної інформації. На склад облікових номенклатур впливають система звітності, об'єкти проміжного контролю їх формування. Тому перш ніж почати формування облікових номенклатур первинного обліку, слід ознайомитись із системою фінансової статистичної та внутрішньої звітності підприємства. Для того щоб визначити перелік облікових номенклатур топологічного підрозділу бухгалтерського обліку основних засобів, складають перелік усіх об'єктів, які мають бути зафіксовані в первинних документах.

Рух основних засобів, пов'язаних із здійсненням господарських операцій з надходження, внутрішнього переміщення та вибуття основних засобів оформлюються за допомогою типових форм первинної облікової документації.

Порядок документального оформлення господарських операцій та вимоги щодо складання документів регламентуються Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 р. № 88 [2].

Висновки. Первинні документи є першоджерелом для ведення бухгалтерського фінансового, податкового й управлінського обліку на судноремонтних підприємствах. Тому існуючі типові форми з обліку необоротних активів, які затверджені на законодавчому рівні в Україні, відіграють найважливішу роль для подальшої обробки інформації про стан та рух об'єктів у облікових регістрах, а потім і у звітності.

Існуючі форми первинного обліку основних засобів не дозволяють повністю сформувані необхідну для різноманітних користувачів інформацію, у тому числі про такі об'єкти, у яких неможливо встановити остаточно термін використання.

Література

1. Наказ Держкомстату №120 від 20.05.2011.
2. Наказ МінФіну №88 від 24.05.95 зі змінами, згідно Наказів МінФіну № 372 від 07.06.2010 та №1327 від 08.11.2010.
3. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" ВНЗ / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП "Рута", 2003. – 726 с.

e-mail: mashenka51090@mail.ru

Романчук О.М.

*Житомирський національний агроекологічний університет, м. Житомир
Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, аспірантка*

ЗАГАЛЬНОСВІТОВІ ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ АГРОІННОВАЦІЙ

Потенціал аграрного сектора економіки в умовах інтеграції України до ринкових систем європейського та світового співтовариств оцінюється з позицій інноваційних можливостей та вміння їх ефективно використовувати. Як свідчить досвід провідних країн світу інноваційний шлях розвитку є тим рушієм, який здатний здійснити оновлення економіки і розвивати конкурентоспроможність виробництва. У цьому контексті повинні чітко визначатися пріоритетні напрями інноваційного розвитку вітчизняного

аграрного сектора економіки, що зумовлює необхідність дослідження та використання світового досвіду. Такий підхід дозволить вітчизняному аграрному сектору як розвиватися з урахуванням загальносвітових тенденцій, так і вчасно й адекватно реагувати на сучасні інноваційні виклики.

Світове сільське господарство розвивається в напрямі посилення наукоємності виробленої продукції. Дана тенденція спостерігається в економічно розвинутих країнах і дозволяє їм підтримувати баланс внутрішнього ринку продовольства, легко проникати на провідні світові ринки, забезпечувати конкурентоспроможність національних товаровиробників. Більш перспективними вважаються інноваційні досягнення, які забезпечують перетворення сільського господарства на динамічну, збалансовану, адаптивну систему, здатну до постійного самовідтворення при погіршенні загальних умов економічного розвитку. В світовій практиці широкого застосування набули такі напрями інноваційної діяльності, як розвиток екологічно орієнтованих систем землеробства й агрогосподарювання, застосування ресурсозберігаючих технологій виробництва, проведення наукових досліджень у сфері біотехнологій та ін. (рис. 1).

Рис. 1. Основні напрями сучасної інноваційної діяльності у світовій агросфері
Джерело: власні дослідження

Останніми роками у світі формується так зване точне сільське господарство, яке базується на застосуванні стратегічного управління з використанням інформаційних технологій, одержанням даних із різних джерел для прийняття рішень, пов'язаних із сільськогосподарським виробництвом, ринком, фінансами і людьми [1, с. 132]. Точне сільське господарство називають сільськогосподарською системою майбутнього, воно є інструментом сільськогосподарської глобалізації. Під впливом зазначених процесів відбуваються суттєві трансформації світової агросфери, які, в свою чергу, несуть зміни і у вітчизняний аграрний розвиток.

На противагу динамічному розвитку технологій у передових країнах світу, налагодженню принципово нових взаємозв'язків між науковою і виробничою сферами вітчизняне виробництво ґрунтується на морально застарілих технологіях. Впровадження інновацій у вітчизняний аграрний сектор відбувається дуже повільно: за інформацією УААН, у 2005 р. лише 2,9% вітчизняних агроформувань застосовували проривні технології світового рівня, а нині кількість таких підприємств не перевищує 15%. [2, с. 5-6]. В більшості суб'єктів господарювання на полях і фермах домінують витратні технології –

витрати палива на 1 га сільськогосподарських угідь перевищують аналогічні в розвинутих країнах Заходу в 2-3 рази. Близько третини сільськогосподарських підприємств збиткові. Якщо в аграрному секторі розвинених країн уже знаходять своє застосування елементи шостого укладу (агробіотехнології), то у сільському господарстві співіснують елементи, другого, третього, четвертого та, значною мірою, п'ятого укладу.

У сфері аграрного виробництва інноваційний процес розвивається безсистемно й недостатньо інтенсивно. Основні напрями агроінновацій переважно не збігаються зі світовими тенденціями. Головною проблемою для вітчизняних аграрних підприємств, є пристосування їхніх стандартів виробництва та управління до нових ринкових умов. На думку вчених, сільське господарство, що ґрунтуватиметься на застосуванні досягнень молекулярної біології і генної інженерії, знаходитиметься у групі галузей, з яких почнеться економічне піднесення у рамках нової довгої хвилі [4, с.100]. Якщо аграрні підприємств не чинитимуть опір сучасним методам і їх запровадженню, то сільське господарство України, за деякими оцінками експертів, зможе забезпечити потреби населення в продуктах харчування, задіявши не більше 20 % свого потенціалу, за іншими – за відповідного наукового і ресурсного потенціалу – здатен виробляти продовольства на 145 – 150 млн. осіб [3, с. 71]. Ці дані свідчать про те, що Україна має потенційно конкурентоспроможний аграрний сектор, однак використовує свій потенціал неефективно.

Література

1. Мазнев Г.Є. Геоінформаційні технології в аграрному виробництві / Г.Є. Мазнев // Економіка АПК. – 2011. – № 34. – С. 130-132.
2. Ситник В.П. Завдання наукових установ УААН щодо організації наукового менеджменту у сфері інтелектуальної власності та маркетингу інновацій / В.П. Ситник // Економіка АПК. – 2005. – № 8. – С. 3-9.
3. Чабан В.Г. Інновації як умова підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору / В.Г. Чабан // Економіка АПК. – 2006. – № 7. – С. 71.
4. Шубравська О.В. Інноваційні трансформації агропродовольчого сектора економіки: світові тенденції та вітчизняні реалії / О.В. Шубравська [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ep/2010_3/7_Shubravska.pdf

e-mail: happylenchik2008@rambler.ru

Северін В.С.

*Інститут економіко-правових досліджень НАН України, м. Донецьк
Відділ проблем територій зі спеціальним режимом господарства, здобувач*

ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ БЕЗРОБІТТЯ СЕРЕД МОЛОДІ УКРАЇНИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Одним з основних показників, що характеризує рівень соціально-економічного розвитку регіону є кількість зареєстрованих безробітних. Кількість зареєстрованих безробітних в Україні визначається за методологією Міжнародної Організації Праці та згідно з чинним законодавством [2]. Більш об'єктивним для аналізу соціально-економічного розвитку регіону є перший підхід, оскільки він показує реальний рівень безробіття, що визначається на

основі обстежень населення по проблемах зайнятості, яке проводиться з місячною періодичністю органами державної статистики на основі вибіркового методу спостереження. Підсумки опитування поширюються на всю чисельність населення певного віку.

В 2010 р. найбільший рівень безробіття спостерігався серед населення у віці 15-24 роки і складав 20,2%. За рівнем безробіття друге місце посідає вікова група 25-29 років (11,9%). Найбільший приріст безробіття в 2009 р. по зрівнянні з 2008 р. спостерігався в віковій групі 25-29 років, наступний за ним найбільший приріст безробіття був серед населення у віці 15-24 роки. Найменше зниження рівня безробіття в 2010 р. по зрівнянні з 2009 р. було відмічено в двох вікових групах 15-24 роки та 25-29 років та склало 0% та 0,2% відповідно. Для зрівняння можна відмітити, що в вікових групах 30-34 років, 35-39 років, 40-49 років та 50-59 років рівень безробіття населення у відсотках до кількості обстеженого населення в 2009 р. по зрівнянні з 2008 р. збільшився на 1,7%, 1,6%, 3,2%, 2,1% відповідно, а в 2010 р. по зрівнянні з 2009 р. зменшився на 1,4%, 0,6%, 2,4% та 0,2% відповідно [2].

Таким чином, вікову групу, що є найбільш вразливою та незахищеною до негативних чинників ринку праці, складає населення з 15 до 29 років. Крім того саме ця вікова група після кризи 2008-2009 рр. не змогла швидко адаптуватися до нових вимог ринку праці.

Причиною незатребуваності молодих фахівців є недолік професійного досвіду та відсутність чіткої професійної визначеності, що призводить до того, що молодих фахівців в останню чергу приймають на роботу за наявності вакантних посад, і першими скорочують при зниженні обсягів виробництва. Крім того, при виборі професії та пошуку місця роботи молода людина не усвідомлює вимог ринку праці, характер та зміст обраного напрямку діяльності.

Наслідками безробіття української молоді є необґрунтовано низька заробітна плата, ненормований робочий час і диференціація праці внаслідок складності працевлаштування та поглиблення бідності молодих сімей, що спричиняє розлучення, зниження народжуваності, алкоголізм і т.д. [1].

Вирішити вказані проблеми можна за допомогою розробки нових пріоритетів в області працевлаштування та в області підготовки кадрів за рахунок перебудови освітньої діяльності сучасних учбових закладів з орієнтацією на розвиток професійних схильностей та потреб роботодавця.

Таким чином, найвищий рівень безробіття серед молоді Донецької області є щонайгострішою соціально-економічною проблемою регіону та загрозою для його економічного розвитку.

Література

1. Гареев К.Х. Оценка конкурентоспособности выпускников ВУЗа на рынке труда / К.Х. Гареев // Инновационный потенциал молодежи XXI века: материалы Региональной научно-практической конференции студентов и аспирантов. – Казань: Изд-во Казанского нац. исслед. техн. ун-та, 2011. – С. 484-488.

2. Рівні економічної активності, зайнятості та безробіття / Статистичний щорічник Донецької області за 2010 р. [за ред. О.А. Зеленого]. – Донецьк: Головне управління статистики, 2010. – 496 с.

ВПЛИВ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ В КОНТЕКСТІ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

Місцеві бюджети є фінансовою базою органів місцевого самоврядування та вирішальним фактором регіонального розвитку. Наявність місцевих бюджетів закріплює економічну самостійність місцевих органів самоврядування, що передбачено Конституцією та Законом України "Про місцеве самоврядування в Україні", активізує господарську діяльність, дозволяє їм розвивати інфраструктуру на підвідомчій території, розширювати економічний потенціал регіону, виявляти і використовувати резерви фінансових ресурсів. В кінцевому підсумку все це розширює можливості місцевих органів влади у більш повному задоволенні потреб населення.

В останні роки набула загальнодержавної ваги проблема хронічної нестачі фінансових ресурсів у органів місцевого самоврядування та нестабільність їхніх доходних джерел. Місцеві бюджети недостатньо забезпечують можливості реалізації функцій і завдань, які покладаються на органи місцевого самоврядування, головним завданням яких є поліпшення якості життя відповідних територіальних громад в цілому та окремих членів зокрема. За таких умов серйозним фактором стабілізації економічної ситуації в країні має стати процес ефективного формування місцевих фінансів, який би перетворив територіальні громади із дотаційних на суб'єктів, які самостійно, за рахунок власних доходів, спроможні вирішувати будь-які соціально-економічні проблеми. В розвинутих країнах світу саме територіальні громади, спираючись на власні фінанси, є стабілізатором соціально-політичного ладу та фінансово-економічної ситуації в державі.

Проблеми оподаткування мають сьогодні особливу гостроту й актуальність. Саме тому неабиякого значення набуває теоретичне обґрунтування реалізація фінансового потенціалу регіонів, найістотнішим складником якого є податковий потенціал.

До місцевих належать податки та збори, що встановлені відповідно до переліку і в межах граничних розмірів ставок, визначених Податковим кодексом, рішеннями сільських, селищних і міських рад у межах їх повноважень, і є обов'язковими до сплати на території відповідних територіальних громад. Вони є складовою частиною податкової системи держави і покликані відповідати інтересам органів місцевого самоврядування, оскільки оцінюються як самостійне джерело доходів місцевих бюджетів.

Аналізуючи роль місцевих податків і зборів у формуванні доходної частини місцевих бюджетів, можна зробити висновки, що місцеві податки і збори є другорядними по відношенню до загальнодержавного оподаткування, оскільки не виконують ні фіскальної, ні регулюючої функції. Саме тому вітчизняна система місцевого оподаткування потребувала докорінного реформування. Особливістю реформування системи місцевого оподаткування в

Україні стало прийняття Податкового кодексу України, який значно змінив, а саме – скоротив перелік місцевих податків і зборів [1].

Характерними рисами сучасних місцевих податків зарубіжних країн є їх множинність, регресивність, широке охоплення платників. Загальна кількість місцевих податків в окремих країнах досить значна і відповідно суттєва роль місцевих податків у формуванні доходів місцевих бюджетів. У різних країнах існує неоднакова кількість місцевих податків і зборів. У країнах ЄС основними є такі види місцевих податків та зборів: збори за надання послуг місцевими органами влади (зокрема, за водопостачання, користування громадським транспортом); доходи від місцевої комунальної власності (від оренди чи продажу комунального майна); податки та внески до соціальних фондів. До місцевих віднесено податки на туризм, торгівлю, утримання тварин, комерційні об'єкти, володіння транспортними засобами, дари і спадщину, місця паркування, на гральні автомати, мита, використання місцевої символіки [3].

Необхідно відмітити, що місцеві податки і збори, які передбачені Податковим кодексом є більш ефективними, оскільки охоплюють тільки найбільш прибуткові сфери діяльності. Однак, порівняно з іншими країнами в Україні перелік місцевих податків і зборів є досить незначний. Якщо в українським законодавством визначено п'ять місцевих податків і зборів, то в окремих країнах Європейського союзу їх кількість перевищує сто [2]. Вітчизняна система місцевого оподаткування, потребує подальшого реформування з метою зміцнення фінансових основ органів місцевого самоврядування. Тому доцільним є розширення переліку місцевих податків, шляхом запровадження нових податків і зборів, надання статусу місцевих окремим загальнодержавним податкам. Актуально було б запровадити місцеві екологічні податки, місцеві збори за послуги, що надаються комунальними службами: за прибирання вулиць, вивіз сміття, утилізацію відходів.

Удосконалення системи місцевих податків і зборів, зростання їхньої фіскальної ролі як фундаментального напрямку зміцнення місцевих бюджетів сприятиме підвищенню ефективності регіональної фіскальної політики, стимулюватиме соціально-економічний розвиток регіонів і держави в цілому. Вирішення проблем наповненості місцевих бюджетів, надання місцевим податкам та зборам пріоритетності в формуванні власних доходів, розширення самостійності органів місцевої влади зможуть відіграти важливу роль у вдосконаленні бюджетно-фінансової політики, реформуванні бюджетно-фінансової системи.

Література

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
2. Саловенко М.М. Реформування місцевого оподаткування в контексті Податкового кодексу України / М.М. Саловенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ekonomy-confer.com.ua/full_article_950/.
3. Фінансова основа місцевого самоврядування в Україні: унормування у проекті Податкового кодексу України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/february2009/11.htm>.

ШЛЯХИ (НАПРЯМКИ) ОПТИМІЗАЦІЇ АУДИТОРСЬКОГО РИЗИКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Згідно з МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту» аудитор необхідно планувати та проводити аудиторську перевірку для зменшення аудиторського ризику до прийнятно низького рівня, який узгоджується з метою перевірки. Аудитор зменшує аудиторський ризик шляхом розробки та виконання аудиторських процедур для отримання достатніх та відповідних аудиторських доказів, щоб бути в змозі формувати обґрунтовані висновки, на яких базуватиметься аудиторська думка. Якщо аудитор зменшив аудиторський ризик до прийнятно низького рівня, отримують обґрунтовану впевненість .

Згідно з МСА 330 «Дії аудитора у відповідь на оцінені ризику» вибір аудитором аудиторських процедур ґрунтується на оцінці ризику. Чим вища оцінка ризику аудитором, тим достовірніші та доречніші аудиторські докази, яких прагне аудитор від процедур по суті. Чим вищий ризик суттєвого викривлення, тим більший обсяг процедур по суті. Оскільки ризик суттєвого викривлення враховує внутрішній контроль, обсяг процедур по суті можна збільшити внаслідок незадовільних результатів тестів операційної ефективності процедур контролю. Проте збільшення обсягу аудиторської процедури є доречним лише тоді, коли сама аудиторська процедура є доречною для конкретного ризику.

Варто зазначити, що зменшення аудиторського ризику, відповідно до міжнародних стандартів, залежить від зниження ризиків контролю та невиявлення, а саме: збільшення тестів контролю та зростання обсягу тестів по суті.

Щодо недоліків процесу оцінювання аудиторського ризику, то зокрема їх усунення можливе шляхом оптимізації кількості та структури тестів, тобто ретельнішого відбору питань, пов'язаних як із діяльністю підприємства загалом, так і бухгалтерського обліку зокрема. Така оптимізація тестів дасть змогу аудиторам позбутися нечіткості результатів здійсненого тестування, зекономити час та витрати на здійснення перевірок.

Досвід аудиторів України у визначенні аудиторського ризику, на жаль, є ще недостатнім. Як стверджують видатні професійні аудитори: за умови надійних систем обліку і внутрішнього контролю, як правило, встановлюють високий поріг виявлення помилок, що дає змогу скоротити обсяг аудиторських процедур, тестів і зосередити увагу на галузях, пов'язаних з найбільшим ризиком, ураховуючи специфіку конкретного підприємства. При цьому здебільшого використовуються такі методи і прийоми, які спрямовані на виявлення помилок після здійснення їх, а не на запобігання їм.

Держава не має безпосереднього впливу на рівень ризику, проте може здійснювати певні попереджувальні заходи та стимулювати чи змушувати аудиторів і аудиторські фірми вживати заходи, спрямовані на зменшення ризику. До попереджувальних заходів держава може зараховувати

затвердження вимог до претендентів на здійснення аудиту та забезпечення їхнього відбору проведенням сертифікації, а також розроблення та затвердження стандартів аудиту. До стимулюючих заходів можна зарахувати контроль якості аудиту з боку уповноважених державних органів (Аудиторської палати), ведення реєстру суб'єктів аудиторської діяльності тощо. Також держава своїми законодавчими, нормативно-правовими актами може затвердити обов'язкове страхування аудиторських ризиків.

Керівництво аудиторської фірми для управління ризиками може застосовувати методи попередження, страхування та самофінансування ризику. Попереджувальна діяльність керівництва повинна бути спрямована на зменшення імовірності настання подій, що зумовлюють ризик, і стосуватися підбору персоналу фірми, підвищення його кваліфікації, контролю якості роботи, а також пошуку та прийняття клієнтів.

Страхування є ефективним засобом покриття можливих збитків від настання ризикових подій. Проте страхування аудиторського ризику ще не є достатньо поширеним в Україні.

Висновок

У висновку я чітко можу сказати, що з метою зменшення аудиторського ризику до сприятливого рівня аудитор враховує зроблені ним оцінки властивого ризику і ризику невідповідності внутрішнього контролю при визначенні характеру, строків і обсягів незалежних процедур перевірки. Залежно від цього аудитор планує:

- тести, спрямовані на перевірку споріднених сторін підприємства;
- строки проведення незалежних процедур;
- обсяг незалежних процедур.

Тому, саме постійне застосування різних за своєю суттю методик дасть змогу поступово нагромадити та дослідити інформацію, що приведе до зменшення рівня невизначеності та, відповідно, дасть змогу знизити загальний аудиторський ризик.

Література

1. МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудиту та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту»
2. МСА 330 «Дії аудитора у відповідь на оцінені ризики»
3. Йордан Христина. Аудиторський ризик та його роль у аудиторській діяльності / Христина Йордан [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/3_ANR_2012/Economics/7_99413.doc.htm

e-mail: Olenka911@bigmir.net

Шпак М.Р.

*Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль
Кафедра фінансів, студентка*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФІНАНСУВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Задоволення соціальних потреб населення є однією з функцій, що покладено на державний бюджет. Соціальна роль держави полягає в

забезпеченні гідного рівня й умов життя громадян. Україна, як соціальна держава, формує стандарти матеріального добробуту, освіти, охорони здоров'я та надає соціальну підтримку незахищеним верствам населення [1, с. 15].

Основним джерелом фінансування охорони здоров'я залишається державний бюджет і бюджет територіальних громад. Тому більшість фінансових ресурсів охорони здоров'я знаходиться у сфері державного управління.

Питання фінансування системи охорони здоров'я розглядали такі науковці, як М. Білинська, Ю. Вітренко, В. Лехан, Я. Радиш, І. Солоненко. Вони зосереджували увагу на питаннях розподілу коштів державного фінансування на різні види медичних послуг, ефективності фінансування певних програм, впровадження загальнообов'язкового соціального страхування тощо.

Об'єктивне збільшення медичних потреб населення відбувається на фоні зменшення можливостей системи охорони здоров'я. Загальна економічна криза особливо болюче позначилася на стані галузі. Потреби закладів охорони здоров'я на оновлення медичного обладнання та впровадження медичних технологій протягом останніх років не фінансувалися взагалі.

Використання Національних рахунків охорони здоров'я в Україні (НРОЗ) дозволяє оцінити джерела фінансування охорони здоров'я в країні. НРОЗ надають інформацію з фінансування охорони здоров'я, тим самим намагаючись поліпшити продуктивність системи охорони здоров'я [2, с. 8].

Система фінансування охорони здоров'я повинна розвиватися таким чином, щоб забезпечити універсальний доступ населення до медичних послуг і нівелювати фінансові ризики при їх оплаті.

Видатки державного бюджету на охорону здоров'я у 2011 році становили 10223,9 млн. грн., у тому числі за загальним фондом – 8548,0 млн. гривень. Порівняно з минулим роком вони зросли на 16,7 відсотка, або на 1464,8 млн. гривень.

Рис. 1. Динаміка видатків Державного бюджету України охорону здоров'я, млрд. грн. [4]

Отже, видатки на охорону здоров'я у 2011 році у порівнянні з 2010 роком збільшилися на 1,5 млрд. грн.

На функціонування поліклінік і амбулаторій, швидку та невідкладну допомогу використано 973,4 млн. грн., у тому числі за загальним фондом – 788,4 млн. гривень.

Державним управлінням справами використано кошти за бюджетною програмою «Поліклінічно-амбулаторне обслуговування, діагностика та лікування народних депутатів України та керівного складу органів державної влади» у сумі 115,8 млн. грн., у тому числі за загальним фондом – 108,9 млн. гривень.

У 2011 році показник кількості лікарських відвідувань становив 865,2 тис. одиниць, виконаних викликів бригадами швидкої медичної допомоги – 18,9 тис. одиниць, пролікованих хворих в денних стаціонарах – 5,1 тис. осіб.

Можна виділити ряд проблем в системі фінансування охорони здоров'я які потребують вирішення:

- системи фінансування охорони здоров'я, як і раніше, ґрунтуються на вхідних даних (наприклад, кількість ліжок) та на бюджетах минулих років, а не на потребах в охорони здоров'я;

- державне фінансування та витрати на заходи боротьби з ВІЛ / СНІДом і туберкульозом окремо не відслідковуються, роблячи керування фінансуванням та прийняття рішень складним завданням;

- хоча у послугах по ВІЛ / СНІД та ТБ застосовується підтримка донорів, державне фінансування є нерівномірним, оскільки інвестиції уряду в запобіжні заходи по цих зростаючих загрозах суспільному здоров'ю є обмежені;

- недостатньо ефективне використання фінансування з державних (суспільних) джерел, незважаючи на позитивну динаміку щорічного зростання фінансових ресурсів з Державного та місцевих бюджетів на покриття потреб у наданні медичної допомоги;

- збільшення платності медичних послуг для населення відбувається в хаотичній і неконтрольованій формі, що безпосередньо впливає на доступність у наданні медичної допомоги;

- надмірна децентралізація і фрагментація фінансових потоків, що регламентовано бюджетним законодавством;

- неадекватні методи фінансування медичних закладів (кошторисне фінансування закладів охорони здоров'я;

- неадекватна система оплати праці медичного персоналу. Порівняно з сусідніми країнами Центральної та Східної Європи і навіть СНД рівень зарплати вищий в 5–10 разів. Оплата праці медичного та іншого персоналу здійснюється на основі ставок (посадових окладів), які практично не диференціюються залежно від спеціальності, обсягів і характеру виконуваної роботи, а також якості наданих послуг.

За останні роки Урядом було проведено ряд заходів щодо вдосконалення системи фінансування охорони здоров'я:

- 1) Основні концептуальні напрями реформування системи охорони здоров'я увійшли до Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» (блок «Рейформа медичного обслуговування»).

2) Президентом України у Щорічному Посланні до Верховної Ради України "Модернізація України – наш стратегічний вибір" (2011) було представлено основні кроки на шляху до реформування системи охорони здоров'я в Україні.

Основні заходи щодо удосконалення механізмів фінансування системи охорони здоров'я та раціонального використання ресурсів, що були зазначені в Посланні:

- запровадження механізмів програмно-цільового управління як на – центральному, так і на місцевому рівнях;
- забезпечення прозорості державних закупівель у сфері охорони здоров'я (медикаментів, медичного обладнання, інфраструктури тощо);
- запровадження єдиного медичного простору з метою ліквідації дублювання систем охорони здоров'я (відомчих, територіальних тощо);
- затвердження плану заходів для суттєвого поліпшення умов оплати праці та соціального забезпечення медичних працівників;
- закінчення інвентаризації та аудиту всіх наявних ресурсів медичної галузі [3, с. 32-35].

Сучасний стан фінансування системи охорони здоров'я України за рахунок бюджету є вкрай недостатнім і не створює передумов для виконання якісної медичної допомоги в необхідних об'ємах. Тому важливим є пошук нових шляхів реформування галузі.

Шляхи реформування системи фінансування охорони здоров'я в Україні:

- сприяння розвитку конкуренції між виробниками медичних послуг у системі громадської охорони здоров'я, що потенційно може сприяти підвищенню ефективності використання ресурсів у системі;
- запровадження договірних відносин між постачальником та замовником, зміна порядку фінансування медичних закладів;
- запровадження механізмів програмно-цільового управління як на центральному, так і на місцевому рівнях;
- розмежування фінансованих потоків для первинного, вторинного і третинного рівнів надання медичної допомоги;
- концентрації коштів з Державного бюджету на рівні МОЗ України з метою усунення дублювання фінансування надання медичної допомоги різними відомствами.

Література

1. Фінанси України: наук.-теор. та інформ.-практ. журнал Міністерства фінансів України. – 2010. – Вип. 10. – 126 с.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.02.2010 р. — Деякі питання удосконалення системи охорони здоров'я // Офіційний вісник України від 12.03.2010. – 2010. – № 15. – С. 8 (стаття 704).
3. Модернізація України – наш стратегічний вибір : Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. – К., 2011. – С. 32-35.
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>

e-mail: middi@i.ua

ОЦІНКА ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО МЕТОДОЛОГІЧНИХ ОСНОВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Одним із основних питань обліку готової продукції є її оцінка.

Оцінка готової продукції залежить від облікової політики підприємства з урахуванням методологічних основ П(С)БО 9 “Запаси” [1].

В бухгалтерському обліку готова продукція оцінюється у відповідності до П(С)БО 9 “Запаси” за первісною вартістю, яка визначається згідно з П(С)БО 16 “Витрати” [2].

П(С)БО 16 “Витрати” визначає два поняття собівартості готової продукції:

1) собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) - складається з виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), яка була реалізована протягом звітного періоду, нерозподілених постійних загальновиробничих витрат та наднормативних виробничих витрат;

2) виробнича собівартість продукції (робіт, послуг) включає: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати; змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати.

Проте первісна вартість визначається лише після збирання всіх витрат та калькулювання її фактичної собівартості, тому постає потреба в щоденному обліку наявності та руху готової продукції для визначення її вартісних характеристик.

У поточному обліку готову продукцію оцінюють за «твердими» обліковими цінами (середньорічною плановою собівартістю, договірними або оптовими цінами або за фактичною виробничою собівартістю). Оцінка продукції за «твердими» обліковими цінами дає змогу вести постійний поточний облік незалежно від калькуляції фактичної собівартості. Такі ціни є основою ведення бухгалтерського обліку готової продукції на складах оперативно-бухгалтерським методом [3].

Якщо готову продукцію оцінюють за середньорічною плановою собівартістю, то відхилення планової собівартості від фактичної обліковують окремо. На кінець місяця ці відхилення розподіляють між залишками нереалізованої продукції і реалізованими виробами.

Якщо облік готової продукції ведеться не за фактичними, а за договірними або оптовими цінами, то необхідно вести відокремлений облік відхилень фактичної виробничої собівартості від їх вартості в договірних чи оптових цінах підприємства. Облік готової продукції у вартісному вираженні ведуть за місцем їх зберігання із зазначенням матеріально відповідальних осіб.

При оцінюванні готової продукції за іншими цінами відхилення визначають як різницю між цими цінами та фактичною собівартістю.

У бухгалтерському балансі залишки готової продукції відображаються по фактичній виробничій собівартості.

У поточному обліку наявність і рух готової продукції може оцінюватись по відпускним цінам підприємства. Цей варіант забезпечує порівнянність оцінки готової продукції зі звітністю, а також дотримання єдності оцінки в документах на продукцію відвантажену і реалізовану.

Такий варіант обліку дає можливість уникнути облік відхилення фактичної собівартості готової продукції від відпускної вартості, завдяки можливості застосування рахунків позабалансового обліку, про те даний метод рідко застосовується.

Оцінка готової продукції при її продажу залежить від облікової політики підприємства, в частині оцінки запасів при їх вибутті. Для оцінки використовують один із методів передбачених П(С)БО 9 "Запаси".

- ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;
- середньозваженої собівартості;
- собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО);
- нормативних затрат;
- ціни продажу.

При відображенні продажу готової продукції в бухгалтерському обліку зазначаються дві оцінки:

- оцінка, що прийнята підприємством згідно з обліковою політикою - первісна вартість (по дебету рахунку 901 «Собівартість реалізації готової продукції»);
- оцінка, що визначається за домовленістю сторін (по кредиту рахунку 701 «Дохід від реалізації готової продукції»).

Отже, одним із основних завдань обліку готової продукції є вибір оптимальних методів оцінки готової продукції (робіт, послуг) при її випуску та реалізації, які забезпечать достовірність розкриття інформації про неї у фінансовій звітності підприємства.

Література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси", затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. N 246.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. N 318.
3. Реслер М.В. Випуск готової продукції: організація та методика / М.В. Реслер // Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. – 2008. – №1 (21) [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znpchdu/2008_21_1/articles/Finansi/6_Resler.pdf

e-mail: shtuca@yandex.ua

Наші автори

№ з/п	Прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання	Місто, навчальний заклад (установа), кафедра (відділ), посада
1.	Абу-Гтейш С.Д.	м. Вінниця, Вінницький соціально-економічний інститут Університету “Україна”, кафедра інформаційних технологій, магістр
2.	Амбарчян В.С.	м. Київ, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана, кафедра обліку в кредитних та бюджетних установах та економічного аналізу, аспірант
3.	Амбарчян М.С.	м. Київ, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», кафедра обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу, аспірант
4.	Батіщева Н.Л.	м. Вінниця, Вінницький соціально-економічний інститут Університету “Україна”, кафедра інформаційних технологій, магістрант
5.	Беленко Д.В., к.э.н.	г. Донецк, Донецкий национальный университет, кафедра экономической кибернетики, ассистент
6.	Бобор Л.М.	м. Чернігів, Чернігівський державний технологічний університет, кафедра економічної теорії і економіки підприємства, викладач
7.	Бойцун С.І.	м. Вінниця, Вінницький національний аграрний університет, кафедра організації обліку та звітності, магістрант
8.	Бура Т.С.	м. Вінниця, ВСЕІ Університету “Україна”, кафедра інформаційних технологій, магістрантка
9.	Витвицька О.М.	м. Івано-Франківськ, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, кафедра економіки підприємства, аспірант
10.	Власюк С.А., к.е.н.	м. Умань, Уманський національний університет садівництва, кафедра фінансів і кредиту, старший викладач
11.	Гайда Т.Ю.	м. Тернопіль, Тернопільський національний економічний університет, кафедра економічної кібернетики та інформатики, аспірант
12.	Гальперина С.А.	г. Симферополь, Национальная академия природоохранного и курортного строительства, аспирант
13.	Грабовляк С.К.	м. Вінниця, Вінницький соціально-економічний інститут Університету “Україна”, кафедра інформаційних технологій, магістр
14.	Грущенко Л.М.	м. Вінниця, Вінницький соціально-економічний інститут Університету “Україна”, кафедра інформаційних технологій, магістрант
15.	Гуцол О.В.	м. Вінниця, Вінницький соціально-економічний інститут Університету Україна, ст. гр. група ДД 71-11
16.	Дем’янець А.А.	м. Чернівці, Буковинський державний фінансово-економічний університет, студентка I курсу
17.	Добровольський Є.Л.	м. Київ, НТУУ «Київський політехнічний інститут», фізико-технічний інститут, аспірант
18.	Дудник О.О.	м. Київ, Національний університет харчових технологій, спеціальність «Фінанси і кредит», студентка IV курсу
19.	Дяченко Н.В.	м. Харків, Торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету, кафедра фінансів, обліку і аудиту, ст.викладач

№ з/п	Прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання	Місто, навчальний заклад (установа), кафедра (відділ), посада
20.	Євстігнєєва Н.М.	м. Вінниця, Вінницький соціально-економічний інститут Університету “Україна”, кафедра інформаційних технологій, магістрант
21.	Загубелюк П.С.	м. Київ, Фінансово-правовий коледж, спеціальність «Фінанси і кредит», студент 4 курсу
22.	Зелінська Т.Б.	м. Хмельницький, Хмельницький національний університет, кафедра обліку та аудиту, студентка
23.	Каляпіна В.Ю.	м. Харків, Харківський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету, студентка
24.	Каспрук М.В.	м. Київ, Національний авіаційний університет, студентка
25.	Козаченко Д.М.	м. Київ, Національний університет біоресурсів і природокористування України, кафедра земельного кадастру, , магістр 1 року навчання
26.	Коломієць Н.О.	м. Вінниця, ВСЕІ Університету “Україна”, кафедра інформаційних технологій, магістрантка
27.	Корнієць О.Л.	м. Київ, Національний технічний університет України «КПІ», студентка
28.	Кортоус В.Є.	м. Харків, Торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету, кафедра фінансів, обліку і аудиту, студент
29.	Кочеткова Н.В.	м. Сімферополь, Національна академія природоохоронного і курортного будівництва, кафедра економічної теорії, регіональної політики і управління, асистент
30.	Красиленко В.Г., к.н.т., проф.	м. Вінниця, ВСЕІ Університету “Україна”, кафедра інформаційних технологій, професор
31.	Кузнецов В.С.	г. Донецьк, Донецький національний університет, кафедра економічної кібернетики, соискатель
32.	Кузьмінський А.О.	м. Умань, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, кафедра інформатики та ІКТ, студент 2 курсу 1 групи ФМФ
33.	Кулинич О.І., д.е.н., проф.	м. Хмельницький, Хмельницький національний університет, кафедра обліку та аудиту, професор
34.	Кушнірецька О.В., к.е.н.	м. Львів, Інститут регіональних досліджень НАН України, відділ територіальних суспільних систем і просторового розвитку, науковий співробітник
35.	Липчинська Ю.В.	м. Чернівці, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, кафедра фінансів, асистент
36.	Лобова О.Ю.	м. Запоріжжя, Запорізький національний університет, студентка магістратури
37.	Моторний Т.О.	м. Київ, Фінансово-правовий коледж, спеціальність «Фінанси і кредит», студент 4 курсу
38.	Нікітович Д.В.	м. Вінниця, ВСЕІ Університету «Україна», кафедра інформаційних технологій, магістрантка
39.	Оберван О.Р.	м. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, кафедра економіки України імені Михайла Туган-Барановського, аспірант
40.	Олійник О.М., к.філос.н., доц.	м. Запоріжжя, Запорізький національний університет, заступник декана, кафедра теорії та практики менеджменту, доцент

№ з/п	Прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання	Місто, навчальний заклад (установа), кафедра (відділ), посада
41.	Осадча А.В.	м. Умань, Уманський державний педагогічний університет, студент
42.	Осипова О.І.	м. Київ, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана, кафедра економіко-математичного моделювання, асистент
43.	Осійчук І.С.	м. Чернівці, Буковинський державний фінансово-економічний університет, студентка III курсу
44.	Охримівська В.Г.	м. Київ, Національний авіаційний університет, кафедра економічної кібернетики, студентка
45.	Паламарчук Л.В., к.е.н., доц.	м. Київ, Національний університет біоресурсів і природокористування України, кафедра земельного кадастру, доцент
46.	Паршукова Л.М.	м. Умань, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, кафедра інформатики та ІКТ, старший викладач
47.	Пироженко О.Ю.	г. Симферополь, Национальная академия природоохранного и курортного строительства, кафедра экономической теории, региональной политики и управления, аспирант
48.	Поліщук К.В.	м. Умань, Уманський національний університет садівництва, кафедра фінансів і кредиту, студентка
49.	Рахманкулова М.А.	м. Чернігів, Чернігівський державний технологічний університет, кафедра обліку та аудиту, студент
50.	Романчук О.М.	м. Житомир, Житомирський національний агроекологічний університет, кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, аспірантка
51.	Стеценко Н.М., к.п.н., доц.	м. Умань, Уманський державний педагогічний університет, доцент
52.	Стужук Т.М.	м. Чернівці, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, кафедра фінансів, ст. викладач
53.	Федюра А.М.	м. Київ, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана, кафедра бухгалтерського обліку, студентка
54.	Швець Ю.О.	м. Вінниця, Вінницький соціально-економічний інститут Університету "Україна", кафедра інформаційних технологій, магістрант
55.	Шевченко О.М.	м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», кафедра фізико-технічних засобів захисту інформації, студент
56.	Шпак М.Р.	м. Тернопіль, Тернопільський національний економічний університет, кафедра фінансів, студентка
57.	Штуца О.С.	м. Харків, Херсонський національний технічний університет, кафедра обліку і аудиту, студентка

Зміст

Секція 1. Інформаційні системи і технології	3
Абу-Гтейш С.Д., Грабовляк С.К., Красиленко В.Г. Аналіз роботи відділу контролю органів вінницької міської ради та її виконкому.....	3
Батищева Н.Л. Дослідження якості та інформаційної складової договорів депозиту “Укрсоцбанку”.....	6
Гайда Т.Ю. Інформаційне забезпечення діяльності підприємств як захист від реверсного інжинірингу.....	7
Грущенко Л.М. Дослідження систем оцінювання рейтингу наукових організацій.....	8
Гуцол О.В. Вивчення та удосконалення інформаційно-документаційного забезпечення Крижопільської районної ради.....	10
Добровольський Є.Л. Прикладні аспекти застосування моделей взаємозв’язку "ЗМІ - СОЦІУМ" на прикладі реформування податкової системи України.....	12
Євстігнеєва Н.М. Дослідження факторів, що впливають на обсяги продажу книжкової продукції з використанням інформаційних технологій.....	16
Коломієць Н.О., Бура Т.С., Красиленко В.Г. Використання нейропакету EXCEL NEURAL PACKAGE для кластеризації навчально-методичних джерел з дисципліни «Організація та методика науково-дослідної роботи».....	18
Красиленко В.Г., Нікітович Д.В., Грущенко Л.М. Кластерний аналіз науково дослідницького потенціалу внз як основи при визначенні їх рейтингів.....	21
Кузьмінський А.О. Поліпшення якості підготовки майбутніх вчителів фізики до використання засобів ІКТ.....	25
Осадча А.В., Стеценко Н.М. Використання інформатичних знань при формуванні поняття «енергоефективність».....	26
Осипова О.І. Підходи до моделювання попиту на продовольчі товари.....	27
Охримівська В.Г. Математичні методи прогнозування фінансових криз в міжнародній економіці.....	30
Паршукова Л.М. Педагогічний дизайн програмних засобів навчального призначення.....	32
Швець Ю.О. Інтегральне оцінювання стану фондів тульчинської центральної бібліотеки з використанням інформаційних технологій.....	34
Шевченко О.М. Сейсмічні точкові системи в охороні об’єктів.....	35
Секція 2. Економічні науки	37
Амбарчян В.С. Оцінка концентрації ринку банківських фінансових інвестицій.....	37
Амбарчян М.С. Нормативне регулювання діяльності банківських об’єднань.....	38
Беленко Д.В. Этапы моделирования инновационной стратегии вуза.....	40
Бобор Л.М. Економічна ефективність впровадження нової техніки в галузі зв’язку.....	41
Бойцун С.І. Організація обліку виробничих запасів з метою підвищення ефективності управління на сільськогосподарських підприємствах.....	42
Витвицька О.М. Інформаційна система нафтогазовидобувних підприємств.....	45
Власюк С.А., Поліщук К.В. Теоретичні засади функціонування тривірневої системи пенсійного забезпечення в Україні.....	46
Гальперина С.А. Оценка влияния факторов на качественные характеристики кадрового потенциала рекреационного предприятия.....	48
Дем’янець А.А. Робоча сила, як один з основних факторів відтворювального процесу (на прикладі Рівненської області).....	51
Дудник О.О. Тенденції та перспективи розвитку державного регулювання страхового ринку України.....	53
Дяченко Н.В., Кортоус В.Є. Удосконалення обліку в бюджетних установах шляхом впровадження автоматизованих інформаційних систем.....	55
Загубелюк П.С. Особливості формування механізму соціального страхування у ринкових умовах.....	58
Зелінська Т.Б., Кулинич О.І. Проблеми мотивації праці персоналу в процесі управління фінансово-господарською діяльністю вітчизняних підприємств.....	60

Каляпіна В.Ю. Облік та контроль фінансових результатів підприємства	63
Каспрук М.В. Оптимізація характеристик кредитного портфеля	65
Корнієць О.Л. Перспективи України на шляху до сталого розвитку суспільства.....	67
Кочеткова Н.В. Процеси соціально-економічної диференціації: підходи до оцінки	68
Кузнецов В.С. Методологические подходы к управлению маркетинговой деятельностью предприятия в сфере информационного бизнеса	71
Кушнірецька О.В. Соціологічний дискурс дослідження взаємозв'язку рівня релігійності та рівня добробуту.....	72
Липчинська Ю.В. Міжбюджетні трансферти у забезпеченні фінансового вирівнювання місцевих бюджетів	74
Лобова О.Ю., Олійник О.М. Напрямки вдосконалення системи збуту малих підприємств-імпортерів, що діють на ринку електротехнічного устаткування	76
Моторний Т.О. Формування джерел фінансових ресурсів вітчизняних підприємств для здійснення реальних інвестицій	79
Оберван О.Р. Актуальні проблеми соціальної політики.....	81
Осійчук І.С. Національні інтереси України і стратегічні орієнтири розвитку національної економіки	84
Паламарчук Л.В., Козаченко Д.М. Особливості проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок сільськогосподарського призначення.....	87
Пироженко О.Ю. Теоретические основы исследования урбанизации территории: пространственные формы и типы.....	89
Рахманкулова М.А. Сутність документування операцій з обліку основних засобів.....	93
Романчук О.М. Загальносвітові тенденції розвитку агроінновацій	95
Северін В.С. Причини та наслідки безробіття серед молоді України: регіональний аспект.....	97
Стужук Т.М. Вплив місцевих податків і зборів на формування доходів місцевого бюджету в контексті зарубіжного досвіду	99
Федюра А.М. Шляхи (напрямки) оптимізації аудиторського ризику на підприємстві.....	101
Шпак М.Р. Проблемні аспекти фінансування охорони здоров'я з державного бюджету.....	102
Штуца О.С. Оцінка готової продукції у відповідності до методологічних основ бухгалтерського обліку.....	106
Наші автори	108

Віддруковано з готових діапозитивів в СМП "Тайп"
46006, м. Тернопіль, вул. Чернівецька, 44б,
тел./факс 8(0352) 52-61-61, 52-75-00